www.24hours.ge

24 საათი

ყოველდღიური

© გაზეთი 24 საათი

ოთხშაბათი, 1 სექტემბერი, 2004 წელი. №207 (756)

ფასი 50 თეთრი

უცხოეთი

ახალი "სამთა კავშირი"?

ვლადიმირ პუტინი: მსოფლიოში კრიზისები ძალიან ბევრია, თუმცა ასეთი შეხვედრები რომ არ იყოს, მათი რიცხვიც და სიმწვავეც კიდევ უფრო გაიზრდებოდა.

A5

საზოგადოება

"მე ახალი არ მინდა, ძველი მირჩევნია"

"ე.წ "ხრუშჩოვკები" და ჩეხური პროექტის ბინები ფეხზე ძლივს დგას. ახლად აშენებულ არც ერთ სახლს კი ერთი ბზარიც არ გასჩენია," - აცხადებს ჭიჭინაძე.

A6

სამართალი

ქართულ სოფლებში ოსი ბოევიკები თავისუფლად დათარეშობენ

სოსო მაისურაძე პატარა ლიახვის ხეობიდან, იმ ადგილიდან გაიტაცეს, რომელსაც შერეული სამშვიდობო კონტინგენტი აკონტროლებს

A7

პოლიტიკა

ასლან აბაშიძის ოჯახის ინტერესებს ორი ადვოკატი იცავს

A7

ამინდი

	1/9	2/9
თბილისი	33	34
ქუთაისი	35	34
ბათუმი	32	31
სოხუმი	31	30
ფოთი	32	31
თელავი	32	33
ზუგდიდი	33	33
გორი	31	30
ახმეტა	32	32
ჭიათურა	33	32
გაგრა	28	27
სამტრედია	34	33

უცხოური ვალუტის ოფიციალური კურსი ლართან მიმართებაში

აშშ დოლარი	1.7750
ევრო	2.1433
გირვანქა სტერლ.	3.1844
რუბლი	0.0607

ტერორისტები მოსკოვს უტევენ

გუშინ ღამით მოსკოვის ცენტრში, მეტროსადგურ "Рижская"-ს მიმდებარე ტერიტორიაზე მორიგი ტერაქტი მოხდა. წინასწარი ინფორმაციით, აფეთქდა მანქანა, რამაც სხვა ორი მანქანის, ვაზ-2101 და ვაზ-2109 მარკის ავტომანქანების აფეთქება გამოიწვია.

შემთხვევის ადგილისკენ დაუყოვნებლივ გაემართა რუსეთის ძალოვანი უწყებების გაძლიერებული შემადგენლობა, მაგრამ მათ აფეთქების ადგილამდე მისვლა, წარმოქმნილი საცობის გამო, კარგა ხნის მანძილზე ვერ მოახერხეს. "Рижская"-ს მიმდებარე ტერიტორიაზე თავი მოიყარა სასწრაფო დახმარების 40-მდე მანქანამ.

ტერაქტის შედეგად ადგილზევე გარდაიცვალა 8 ადამიანი, რომელთა სხეულის ნაწილებს სამაშველო სამსახურების წარმომადგენლები შემთხვევის ადგილის მიმდებარე ტერიტორიებზე ეძებდნენ. სხეულის სხვადასხვა სახის დაზიანება მიიღო 18-მა ადამიანმა. დაზარალებულთა შორის არიან ბავშვებიც, რომლებმაც აფეთქების შედეგად სხვადასხვა სახის ჭრილობები და დამწვრობები მიიღეს. დაზარალებულები მოსკოვის სხვადასხვა საავადმყოფოებში არიან მოთავსებულნი.

მეტროსადგური "Рижская" მომხდარი ძლიერი აფეთქების შემდეგ ჩაიკეტა, სამართალდამცველთა განცხადებით, მისი ფუნქციონირება მას შემდეგ აღდგება, რაც ტერაქტის ნარჩენების სრული ლიკვიდაცია მოხდება.

რუსეთის გენერალურმა პროკურორმა აფეთქებას ტერაქტის კვალიფიკაცია მისცა, თუმცა შემსრულებელთა ვინაობა, ჯერჯერობით, უცნობია. თვითმხილველთა განცხადებით, მეტროსადგურის სიახლოვეს მდებარე ავტოსადგომზე "ჟიგულის" მარკის ავტომანქანა შუახნის მამაკაცმა დააყენა. მისი წასვლიდან 5-7 წუთში მანქანა აფეთქდა. რუსეთის შსს-ს წინასწარი ინფორმაციით, მანქანაში დამონტაჟებული იყო ხელნაკეთი ასაფეთქებელი მოწყობილობა. გავრცელდა მეორე ვერსიაც, რომლის მიხედვითაც, ძლიერი აფეთქება ჩეჩენმა კამიკაძემ განახორციელა. ტერორისტი, სავარაუდოდ, ქალი უნდა იყოს. რუსი სამართალდამცველები ტერაქტის სხვა ვერსიებზეც მუშაობენ.

24 საათი

იმერლები პრეზიდენტთან ითხოვენ შეხვედრას

ლელა მჭედლიძე

"გუბერნატორი და გამგებელი რა გახდა, პრეზიდენტები და ხელმწიფეები გადააყენა ხალხმა!" "ის ხალხი, ვინც მიშა სააკაშვილის მხარდასაჭერად ჩვენ თბილისში ჩამოსვლას გვიშლიდა და გზას გვიკეტავდა, ისევ თავზე გვაზის და დაგვცინის კიდეც, კაცო!" "ჩამოვიდეს, დაველაპარაკოთ, ჩვენზე უკეთესად ჩვენს სათქმელს ვინ ეტყვის. ხალხს თუ არ დაუგდო ყური, აბა, ვის უნდა უგდოს?!" - ასეთ განცხადებებს აკეთებდა იმერეთის ასამდე წარმომადგენელი, რომლებიც კანცელარიასთან შეიკრიბნენ და პრეზიდენტთან შეხვედრას მოითხოვდნენ. ზოგიერთმა მათგანმა კანცელარიის ღობისგან დარჩენილ ბოძებზე მიიბა თავი.

ზაზა რობაქიძე, "ნაციონალური მოძრაობა - დემოკრატების" თერჯოლის ორგანიზაციის წარმომადგენელი: **"ეს აქცია ჩვენი ორგანიზებულია. პრეზიდენტს სიმართლე უნდა ვუთხრათ იმაზე, რაც ჩვენთან და მთელ ქვეყანაში ხდება. ფაქტია, რომ პრეზიდენტს ატყუებენ, ატყუებენ ქვედა დონეზე.**

თერჯოლის გამგებელია ლაშა ზედაშიძე. კაცი, რომელიც კანონიერი ქურდის, ზაზა ამბროლაძის ხელდასხმულია. ამ ზაზა ამბროლაძის დაჭერისათვის პრეზიდენტმა იმერეთის პოლიციის სამხარეო განყოფილებას მადლობა გადაუხადა და ახლა, იმის გამო, რომ ზედაშიძემ განაცხადა, ამ კაცს იარაღი ჩაუდესო, ეს კანონიერი ქურდი ისევ გარეთ გამოდის".

გაგრძელება A2 გვერდზე

ხუთასრუბლიანთა აქციები გრძელდება

რუსუდან ნიკურაძე
საქ. კორ. მოსკოვში

მოსკოვში საქართველოს საელჩოსთან ანტიქართული აქციები გრძელდება. მორიგი პიკეტი რუსეთის "სახალხო-პატრიოტული ძალების" ინიციატივით ჩატარდა. პარტიის გენერალურმა მდივანმა შმიდტ ძაბლოევმა, რომელიც წარმოშობით ვლადიკავკაზელია, მიტინგზე გამოსვლისას მოთხოვნები ასე ჩამოაყალიბა: დაუყოვნებლივ დაიწყოს პოლიტიკური დიალოგი ჟვანია-კოკოით-ძასოხოვის მონაწილეობით; საქართველოს ხელისუფლებამ აღადგინოს სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური სტატუსი და სამართლებრივი შეფასება მიეცეს 1991 წლის მოვლენებს ოსი ხალხის გენოციდის აღიარებით. "ჩვენი პარტია აქტიურ მონაწილეობას მიიღებს პოლიტიკური დარეგულირების პროცესში და ყველაფერს იღონებს, რათა ინგუშეთის, დაღესტნის მოვლენები არ განმეორდეს. თუ თბილისი ომს დაიწყებს, ეს აღარ იქნება მხოლოდ ქართულ-ოსური კონფლიქტი, მისი ინტერნაციონალიზაცია მოხდება და დიდ კავკასიურ ომში რუსეთიც ჩათრეული აღმოჩნდება," - აღნიშნა შმიდტ ძაბლოევმა. მოპიკეტეთა მთავარ პოლიტიკურ ლოზუნგზე ეწერა: "ქართული ფაშიზმი რუსეთის დაშლის დეტონატორია".

გაგრძელება A2 გვერდზე

დანგირას მიკალაიუნასი: "უმკაცრესი ზამთარი გველის"

"თელასის" გენერალური დირექტორი ზამთრისთვის გენერატორისა და საწვავის მომარაგებას აპირებს

მაია ურუშაძე

ერთი წელი გავიდა იმ სკანდალური გარიგების შემდეგ, რომლის შედეგადაც თბილისის ელექტროსადისტრიბუციო ქსელი, "თბილსრესის" მე-9 და მეათე ენერგობლოკები და "ხრამჰესები" "რაო ეეს როსიი"-ს საკუთრება გახდა. კომპანიის ძველ ინვესტორს, ამერიკულ "ეი-ი-ეს"-ს მაშინ მთავრობამ, ფაქტობრივად, აუტანელი საინვესტიციო კლიმატი შეუქმნა და ქვეყნიდან განდევნა.

"თელასის" ახალ "რაოელ" მენეჯერს, წარმოშობით ლიტველ დანგირას მიკალაიუნასს, რომელიც ახლა თბილისის მახლობლად ცხოვრობს და "გაერთიანებული სადისტრიბუციო ენერგკომპანიის" აბონენტია, კარგად ახსოვს საზოგადოების ის აშკარად უარყოფითი განწყობა, რაც "თელასში" "რაოს" გამოჩენამ გამოიწვია. მაგრამ დღეს, გასული წლის შედეგების შეფასებისას, სიამაყით აცხადებს: "მთავარი, რაც ამ ერთი წლის განმავლობაში შევძელით, ისაა, რომ ჩვენ თბილისელთა დიდი ნაწილი გვენდო".

დღეს "თელასის" გენერალური დირექტორი დარწმუნებულია, რომ ამ ერთი წლის განმავლობაში კომპანიის მენეჯერებმა ყველაფერი იღონეს იმისთვის, რომ თბილისში დენი ყოფილიყო, მაგრამ მაინც, ამ ბოლო დროს ყველაფერი ისე კარგად არ არის, როგორც შარშან: "ჩვენ, როგორც ინვესტორები, აქ თავს უკვე არაკომფორტულად ვგრძნობთ," - ამბობს მიკალაიუნასი.

ინვესტორი, რომელმაც საქართველოდან ამ ერთი წლის წინ გაგდებული სტრატეგიული ინვესტორის ადგილი დაიკავა და თავიდან თბილისის 24-საათიან ელექტრომომარაგებას, "თბილსრესის" მე-9 და მე-10 ბლოკების გამართულ მუშაობას და ტარიფის დაკლებას გვპირდებოდა, ახლა უკვე აშკარად შეცბუნებული ჩანს.

ლევან ხერხეულიძის ფოტო

დანგირას მიკალაიუნასი ზამთარში მეცხრე ბლოკის გაშვებას საეჭვოდ მიიჩნევს.

გაგრძელება B1 გვერდზე

ახალი პროგრამა ქუთაისიდან იწყება

ბექა სისაური
ქუთაისიდან

გუშინ ქუთაისში მყოფმა შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრმა ლადო ჭიპაშვილმა, სოციალური დაზღვევის ერთიანი სახელმწიფო ფონდის ხელმძღვანელმა ზაზა სოფრომაძემ და მხარის რწმუნებულმა ახალი სამეანო პროგრამის პრეზენტაცია მოაწყვეს. პროგრამის მიხედვით, თითოეულ მშობიარეს 200 ლარი ღირებულების ვაუჩერი გადაეცემა. ლადო ჭიპაშვილი გუშინდელ დღეს ისტორიულს უწოდებდა, ხოლო პროგრამას კი რევოლუციურს.

ახალი სამეანო პროგრამის მიხედვით, მშობიარეებს საშუალება ეძლევათ 200 ლარის ოდენობის მომსახურება მიიღონ, როგორც სახელმწიფო, ასევე კერძო კლინიკებში. აღნიშნულ თანხაში შედის სამჯერ უფასო კონსულტაცია და მშობიარობა. კერძო კლინიკებში არსებული ნიხრების მიხედვის მშობიარობა 200 ლარზე მეტი ღირს, ვაუჩერის წარდგენის შემთხვევაში კი კერძო სამშობიარო სახლები მომსახურების საერთო ღირებულებიდან 200 ლარს გამოაკლებენ.

ლადო ჭიპაშვილის განმარტებით, დასრულდა დრო, როდესაც სახელმწიფო მშობიარეების ნაცვლად, სამშობიარო სახლებს აფინანსებდა. პირველი მშობიარე, რომელსაც ჭიპაშვილმა ვაუჩერი გადასცა, მაკა მოდებაძე გახლდათ. **"ძალიან გახარებული ვარ. დიდი მადლობა მთავრობას. ეს თანხა ძალიან დიდი შეღავათია ჩვენთვის,"** - განაცხადა მან. თავის მხრივ ლადო ჭიპაშვილმა მაკა მოდებაძეს ვაუჩერი საზეიმო ვითარებაში საქართველოს სახელმწიფოს სახელით გადასცა. **"თქვენ გადმოგეცემათ საქართველოს სახელმწიფოს სახელით 200 ლარის ვაუჩერი, რომელიც შეგიძლიათ იხმაროთ საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე, ნებისმიერ სამშობიარო სახლში. დღეიდან სახელმწიფო იღებს გარანტიას იმაზე, რომ უფასოდ მოგემსახურებიან ნებისმიერ სამშობიარო სახლში, რომელსაც თქვენ აირჩევთ... ეს დღე ქართული მედიცინისთვის ისტორიული დღეა, პირველი სექტემბრიდან იწყება მეანობის ახალი რევოლუციური პროგრამა. სამშობიარო სახლების დაფინანსების ნაცვლად, ვიწყებთ ორსულების დაფინანსებას.**

გაგრძელება A2 გვერდზე

A2 ამბები | A3 რეკლამა | A4 ეკონომიკა | A5 უცხოეთი | A6 საზოგადოება | A7 სამართალი | A8 პროექტი

B2 რევიუ | B3 რევიუ | B4 სპორტი | B5 სპორტი | B6 ევროისტორია | B7 სხვადასხვა | B8 სხვადასხვა

ოპოზიციის რჩევები ხელისუფლებას

პარლამენტარები, ზვიად ძიძიგური და კახა კუკავა საქართველოს ხელისუფლებას არათანმიმდევრულ ქმედებებში სდებენ ბრალს. მათთვის, მაგალითად, გაუგებარია, თუ რატომ მოხდა, რომ, ერთი მხრივ, პარლამენტის განცხადებაში რუსეთი კონფლიქტის მონაწილე მხარედ არის აღიარებული, მეორე მხრივ კი, ქართული ძალოვნების მიერ დაკავებული სტრატეგიული სიმაღლეები რუსეთის სამშვიდობო ძალებს გადაეცათ. დეპუტატები იძლევიან რეკომენდაციებს, თუ რა ნაბიჯები უნდა გადადგას მთავრობამ და პარლამენტმა უახლოეს მომავალში.

ლევან ხერხეულიძის ფოტო

კახა კუკავა და ზვიად ძიძიგური ხელისუფლებას არათანამიმდევრულობაში ადანაშაულებენ.

გიორგი ასანიშვილი

ზვიად ძიძიგური და კახა კუკავა მიმართვას უგზავნიან საქართველოს პრეზიდენტს, რომელშიც სთხოვენ მიხეილ სააკაშვილს, რომ დაგომისის შეთანხმების ანულირების საკითხი განიხილოს და შესაბამისი ინიციატივა დასამტკიცებლად პარლამენტს წარუდგინოს. გარდა ამისა, დეპუტატები მიზანშეწონილად მიიჩნევენ, რომ საქართველომ მიმართოს გაერო-ს უშიშროების საბჭოს, რათა დაიწყოს რეგიონში სამშვიდობო ძალების ახალი კონტინგენტის გაგზავნა (საქართველოს არამოსაზღვრე სახელმწიფოების მონაწილეობით).

გუშინ გამართულ პრესკონფერენციაზე ძიძიგურმა და კუკავამ მასმედიის წარმომადგენლებს იმ დადგენილების პროექტიც გააცნეს, რომლის გატანასაც ისინი პარლამენტის უახლოეს სხდომაზე აპირებენ. ამ დოკუმენტის მიხედვით, საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრომ უნდა მიმართოს რუსეთის ფედერაციის მთავრობას მოთხოვნით, რომ რეგიონში საქართველოს იურისდიქციის აღდგენამდე, შეწყდეს სახელმწიფო საზღვარზე არსებული სასაზღვრო-გამშვები და საბაჟო პუნქტების, აგრეთვე, როკის გვირაბის ფუნქციონირება. ამასთან, პარლამენტარები ოფიციალური მოსკოვისგან ითხოვენ, რომ დაყადაღდეს კოკოითის ტერორისტული ჯგუფის კუთვნილი ფულადი სახსრები და სხვა მატერიალური საშუალებები რუსეთის ტერიტორიაზე.

ძიძიგურისა და კუკავას აზრით, საქართველოს პროკურატურასაც მეტი აქტიურობის გამოჩენა მართებს. კერძოდ, მან უნდა დაიწყოს სეპარატისტთა ლიდერების საქმიანობის შესწავლა და, მოპოვებული მასალების საფუძველზე, მათი სამართლებრივი დევნა განახორციელოს. დეპუტატების განცხადებით, ქართველ სამართალდამცავებს ასეთი ნაბიჯი აქამდე რომ გადაედგათ, ვლადიმირ პუტინი რაულ ხაჯიმბასთან შეხვედრას ვერ გაბედავდა.

"წარმოიდგინეთ, რა სკანდალი იქნება, რუსეთის პრეზიდენტმა იგორ გიორგაძე რომ მიიღოს, რომელიც ინტერპოლის მიერ იძებნება. ხაჯიმბასთან პუტინის შეხვედრა კი სავსებით დასაშვებია, რადგან თვითგამოცხადებული რესპუბლიკის პრემიერ-მინისტრის მიმართ საქართველოს ხელისუფლება სამართლებრივ დევნას არ ახორციელებს," - აღნიშნავს კახა კუკავა.

პარლამენტარები დარწმუნებულნი არიან, რომ აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონის კონფლიქტების მშვიდობიანი გზით მოგვარება მხოლოდ ზემოთ დასახელებული ნაბიჯების გადადგმის შემთხვევაში მოხერხდება.

ირაკლი ანდრიაძე პროკურატურაში დაკითხეს

რამდენიმესაათიანი დაკითხვის შემდეგ, გენერალური პროკურატურის შენობა გუშინ, გვიან ღამით, მშვიდად დატოვა სახელმწიფო უზრუნველყოფის სამსახურის ყოფილმა უფროსმა ირაკლი ანდრიაძემ. იგი მოწმის სტატუსით შევიდა პროკურატურაში და იგივე სტატუსითვე დატოვა შენობა. არსებული ინფორმაციით, ირაკლი ანდრიაძე მიწების უკანონო გასხვისებასთან დაკავშირებით დაიკითხა, უფრო კონკრეტულად - წყნეთის მიწების უკანონო გასხვისების ფაქტთან დაკავშირებით. წყნეთის მიწების უკანონო გაყიდვასთან დაკავშირებით, დაკავებულია სატყეო მეურნეობის დეპარტამენტის ყოფილი უფროსი გივი ჯაფარიძე და პასუხისგებაში იყო მიცემული ცნობილი მეტყევე გივი მეფარიძე, რომელმაც სახელმწიფოსთვის მიყენებული ზარალის ანაზღაურების შემდეგ პატიმრობას თავი დააღწია.

როგორც ცნობილია, ირაკლი ანდრიაძე სახელმწიფო ქონებას, მათ შორის, წყნეთში მდებარე სამთავრობო აგარაკების განაწილების საკითხს, ედუარდ შევარდნაძის პრეზიდენტობის პერიოდში განაგებდა. გენერალური პროკურატურის წარმომადგენლებს ანდრიაძის დაკითხვის ფაქტთან დაკავშირებით გუშინ კომენტარი არ გაუკეთებიათ.

24 საათი

სატელეფონო ტერორისტი დააკავეს

უშიშროების სამინისტროს კონტრტერორისტული დეპარტამენტის მიერ ჩატარებული ოპერატიული სამხედრო ღონისძიებების შედეგად, დააკავეს გურჯაანის რაიონში მცხოვრები, 44 წლის თემურ მინდორაშვილი.

მინდორაშვილმა აღიარა რამდენიმე დღის წინათ ანონიმური ზარის ავტორობა, რომლის მიხედვითაც, თბილისიდან ფოთისკენ მიმავალ სატვირთო მატარებლის მე-7 და მე-8 ვაგონებში ასაფეთქებელი მოწყობილობა იყო დამონტაჟებული.

უშიშროების სამინისტროს თანამშრომლებმა ანონიმურ ზარზე რეაგირება მაშინვე მოახდინეს. მატარებელი სენაკში შეაჩერეს, აღნიშნული ვაგონები ჩიხში გადაიყვანეს და თითქმის ორი დღის მანძილზე ამოწმებდნენ, თუმცა გამნაღმველების მიერ ჩატარებული შემოწმების შემდეგ, ასაფეთქებელი მოწყობილობა ვაგონებში არ აღმოჩნდა. თემურ მინდორაშვილის მიმართ აღძრულია სისხლის სამართლის საქმე ტერორიზმის ცრუ შეტყობინების მუხლით. ეს დანაშაული 3 წლით თავისუფლების აღკვეთას ითვალისწინებს.

მედია-ნიუსი

ძალოვან სტრუქტურებში საკადრო ცვლილებები არ განხორციელდება

საქართველოს პრემიერ-მინისტრი ზურაბ ჟვანია უარყოფს გავრცელებულ ინფორმაციას ძალოვან სტრუქტურებში დაგეგმილი საკადრო ცვლილებების თაობაზე. როგორც ზურაბ ჟვანიამ ზუგდიდში, ჟურნალისტებთან გამართულ შეხვედრაზე აღნიშნა, ასეთი ცვლილებების მზადების შესახებ მისთვის ცნობილი არ არის. "პირველად მესმის. ასეთ ამბებს პრემიერ-მინისტრი პირველი იგებს და თუ სხვანაირად არის, ეს ჭორია", - განაცხადა ჟვანიამ.

გავრცელებული ინფორმაციის თანახმად, უშიშროების მინისტრის თანამდებობაზე ვანო მერაბიშვილის ნაცვლად მისი მოადგილე გიგი უგულავა და პარლამენტის თავდაცვისა და უშიშროების კომიტეტის თავმჯდომარე გივი თარგამაძე მოიაზრებიან, თავდაცვის მინისტრის გიორგი ბარამიძის შემცვლელად კი - რეზო ადამია. თავად გიორგი ბარამიძეს, სავარაუდოდ, გაერო-ში საქართველოს წარმომადგენლად დანიშნავენ.

ინტერ-პრესი

იმერლები პრეზიდენტთან ითხოვენ შეხვედრას

პირველი გვერდიდან

როზაქიძის ინფორმაციით, კანცელარიის წინ შეკრებამდე, ერთი კვირის განმავლობაში, თერჯოლელები "ნაციონალური მოძრაობა - დემოკრატების" ოფისთან იკრიბებოდნენ. **"ვის უნდა ვუყვიროთ, კაცო, ჩვენი პარტიაა. ჩვენ ოპოზიცია ხომ არა ვართ. წესიერად უნდა დაველაპარიკოთ, კაცო,"** -არიგებდა პრეზიდენტამდე სიმართლის უფრო ხმაურიანად მიტანის მსურველ ქალს ახალგაზრდა კაცი. **"ჩვენ პირველი მერცხლები ვართ, მერე დანარჩენი რეგიონებიც აგვყვებიან, თუ არაფერი შეიცვალა,"** - აცხადებდნენ ჟურნალისტებთან ზოგიერთები.

იმერეთის ხელმძღვანელობის საქმიანობაზე უფრო ვრცლად გუშინ თერჯოლის მაჟორიტარი დეპუტატობის კანდიდატმა ზაურ გურგენიძემ ისაუბრა, რომელიც აქციის ერთ-ერთი მთავარი ორგანიზატორი იყო.

"ჩვენ ხელისუფლების წინააღმდეგ კი არ გამოვდივართ, პირიქით, მის მხარდასაჭერად ვაკეთებთ ამას. ბევრი ვითმინეთ იმის გამო, რომ სხვადასხვა პრობლემები იყო მოსაგვარებელი, მაგრამ რეგიონები ახლა მიტოვებულია. რაიონის გამგებლის პოსტზე ორი კანდიდატურა წარვადგინეთ, მაგრამ შეირჩა მესამე, ჩვენთვის არცთუ მოსაწონი, რომელმაც თავისი დანიშვნის დღიდან "ნაციონალური მოძრობა - დემოკრატების" წევრები საკრებულოს შემადგენლობიდან გამოუშვა და მათ ნაცვლად ის ხალხი შეიყვანა, ვინც შაშიაშვილის დროს მხარის აღმასრულებელ ხელისუფლებაში იყო. მოკლედ, კონტრრევოლუცია მშვიდობიანი ფორმით განხორციელდა. ამ ფაქტებზე ვაგზავნით წერილებს პარტიის ცენტრალურ ოფისში, კანცელარიაში, მაგრამ ჯერჯერობით არაფერი შეცვლილა," - განაცხადა ჩვენთან საუბარში გურგენიძემ. გურგენიძის განცხადებით, მას იმერეთის გუბერნატორმა სატელეფონო საუბრისას დედის გინება და მუქარა არ დააკლო. **"მისგან დამირეკეს და გადავურეკე, რაც არ უნდა იყოს, მაინც გუბერნატორია. ლაპარაკი ეგრევე დედის გინებით დაიწყო. მიყურე, თუ არ დაგიჭირო, თუ არ დაგასამართლო. ახლა მითხარით, შეიძლება ასეთი წესებით ქვეყანა იმართოს? ეს არ უნდა ვუთხრა პრეზიდენტს?"** - კითხულობდა გურგენიძე. მან წერილის დატოვება სახელმწიფო კანცელარიის რეგიონულ სამსახურში მოახერხა. საჭიროების შემთხვევაში კი, უფრო კონკრეტული დოკუმენტების წარმოსადგენად არის მზად.

ლევან ხერხეულიძის ფოტო

აქციის მონაწილეებმა კანცელარიის ღობისგან შემორჩენილ ბოძებზე მიიბეს თავი.

ხუთასრუბლიანთა აქციები გრძელდება

პირველი გვერდიდან

პიკეტი ხალხმრავალი არ ყოფილა. მისმა ათიოდე მონაწილემ, ძაბლოევის მეთაურობით, პეტიცია საელჩოს შენობაში შეიტანა და საელჩოს დაცვასთან დატოვა. გარეთ გამოსვლისას კი, პიკეტის მონაწილე ერთ-ერთმა ქალბატონმა, რომელიც რუსეთის ბუდისტთა კავშირს წარმოადგენდა(?), ხელებში ჩაკეცილი ხუთასმანეთიანების დასტა ბატონ ძაბლოევთან მიიტანა და ჩუმად ჰკითხა, სად და როდის გავიყოთო. უცებ ძაბლოევმა გვერდით მდგომი ქართველი ჟურნალისტები შენიშნა და თვალით რაღაც ანიშნა ბუდისტ ქალბატონს. ქალბატონმა უცებ აუღო ალღო მომენტს და ესოდენ პროზაული საქმიდან უმალ ამაღლებულზე გადაერთო: მან საქართველოს ხელისუფლებას ოსური კონფლიქტის დარეგულირების წინ მერაბ მამარდაშვილის ნაშრომების გადაკითხვა ურჩია.

მოსკოვში საქართველოს საელჩოსთან გუშინაც შეიკრიბა ათიოდე მოპიკეტე.

მაინც რა კავშირი აქვს ოსურ კოფნლიქტს რუსეთის ბუდისტთა კავშირთან და ვისი ჯიბიდან ფინანსდებიან რუსეთის "სახალხო-პატრიოტული ძალები"? ამ კითხვას საელჩოსთან მიყენებული თეთრი "09" პასუხობს. ეს ის მანქანაა, საიდანაც გასულ უქმეებში საელჩოს პიკეტირებისას, ლუდს არიგებდნენ და სადაც "კომპეტენტური ორგანოების" თანამშრომლები ისხდნენ.

"სახალხო-პატრიოტულმა ძალებმა" თავისი ხუთდღიანი საპროტესტო გამოსვლები დაასრულა და ესტაფეტა დონელ კაზაკობას გადაულოცა.

საელჩოს გვერდით მდებარე ეზოში დასასვენებლად ჩამომხდარი მილიციონერები "ვობლასა" და ლუდს მიირთმევდნენ და ხუმრობდნენ, რომ კაზაკთა აქციის დღეს ასე არხეინად ვერ დასხდებიან, რადგანაც საელჩოს სერიოზული დაცვა დასჭირდება.

ახალი პროგრამა ქუთაისიდან იწყება

პირველი გვერდიდან

თითოეულ ორსულს გადაეცამა ორასი ლარი ღირებულების ვაუჩერი, რომლითაც მას შეუძლია ისარგებლოს საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე. საქართველოს სახელმწიფო უზრუნველყოფს მათთვის უფასო საბაზისო სამედიცონო მომსახურეობას. ეს არის მთავარი სიახლე ამ პროექტისა," - განაცხადა ლადო ჭიპაშვილმა. რაც შეეხება იმ ფაქტს, თუ მაინცდამაინც ქუთაისიდან რატომ აიღო პროექტმა სტარტი, მინისტრი ასე ხსნის: **"ჩვენი პრინციპია მივხედოთ არა მხოლოდ დედაქალაქს, არამედ რეგიონებსაც."**

ამჟამად დაბეჭდილია 20 000 ვაუჩერი. მინისტრის განმარტებით, ეს არის ორსულების რაოდენობა, რომლებიც წლის ბოლომდე იმშობიარებენ. როგორც ზემოთ მოგახსენეთ, აღნიშნული პროგრამა შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინიტროს მიერ მომზადდა. დაფინანსებას კი სოციალური დაზღვევის ერთიანი სახელმწიფო ფონდი ახორცილებს. ფონდის დირექტორის ზაზა სოფრომაძის განმარტებით, წლის ბოლომდე სამეანო პროგრამაზე დაახლოებით ექვს მილიონი ლარი დაიახარჯება. რაც შეეხება სახელმწიფოს მხრიდან სამედიცინო დაწესებულებებისათვის ვაუჩერის განაღდების დაგვიანებას, ზაზა სოფრომაძე აღნიშნულ ფაქტს კატეგორიულად გამორიცხავს. **"ამ შემთხვევაში მშობიარეს რაღაც ეფემერული თანხა კი არ ეძლევა, არამედ მას ხელზე აძლევენ რეალური ღირებულების ვაუჩერს. თუ კიდევ რაიმე გაუგებრობას ექნება ადგილი, უკვე დანდობა აღარ იქნება, რადგან სხვა უკეთეს ფორმას სამედიცინო დაწესებულებასა და მშობიარეს შორის ვერ მოიგონებ,"** - აცხადებს ერთიანი სოციალური ფონდის ხელმძღვანელი.

ბექა სისაურის ფოტო

ჯანდაცვის მინისტრი პირველ ვაუჩერს გადასცემს ქუთაისელ ქალბატონს.

ლორიების ოჯახი აბაშიძის სადავო ქონების სიაში შეცდომების გასწორებას მოითხოვს

აჭარის ყოფილი ლიდერის ასლან აბაშიძისა და მასთან დაახლოებული პირების უკანონოდ მიჩნეული ქონების კონფისკაციის შესახებ სარჩელის ერთ-ერთი მოპასუხე მხარე - ლორიების ოჯახი სადავო ქონების სიაში არსებული შეცდომების გასწორებას მოითხოვს. როგორც ლორიების ოჯახის მიერ გავრცელებულ განცხადებაშია ნათქვამი, ბათუმში, გორგასლის N56-ში მცხოვრები ლორიები არც აბაშიძის ნათესავები არიან და არც მათთან დაახლოებული პირები. ბინა კი, რომელშიც ამჟამად ლორიები ცხოვრობენ, ოჯახის ყველა წევრის მრავალი წლის დანაზოგით არის შეძენილი და დღემდე გაურემონტებელია.

"პროკურატურის მიერ შედგენილ სიაში არსებულ შეცდომას ინციდენტი უკვე მოჰყვა. 25 აგვისტოს პროკურატურის თანამშრომლების მიერ ბინაში სასამართლო უწყების დატოვების შემდეგ ბინის მეპატრონე - თამარ ლორია, პროტესტის ნიშნად, მცირეწლოვანი ბავშვით ხელში მესამე სართულიდან გადმოხტომას ცდილობდა," - ნათქვამია განცხადებაში. ლორიების ოჯახი სარჩელში დაშვებული შეცდომების გასწორებას დაუყოვნებლივ მოითხოვს და დახმარებისთვის პრეზიდენტ სააკაშვილს, გენერალურ პროკურორს ზურაბ ადეიშვილის და პარლამენტის ადამიანის უფლებების დაცვის კომიტეტს მიმართავს.

ინტერ-პრესი

კონსტანტინე გამსახურდია ბრუნდება

პოლიტიკური გაერთიანება "თავისუფლების" ლიდერი კონსტანტინე გამსახურდია სექტემბრის შუა რიცხვებში შვეიცარიიდან თბილისში ჩამოვა და მიმდინარე პოლიტიკურ მოვლენებში აქტიურად ჩაებმება. ამის შესახებ პრაიმ-ნიუსს გაერთიანების ერთ-ერთმა დამფუძნებელმა დავით ბარდაველიძემ განუცხადა. იგი პარტიის პოლიტიკურ მიმართულებას ოპოზიციურს უწოდებს.

მისი თქმით, ხელისუფლებამ 28 მარტის არჩევნები გააყალბა, რაც ხელისუფლებისადმი მათი გაერთიანების მკვეთრად ოპოზიციური დამოკიდებულების დაფიქსირების მიზეზი გახდა.

გაერთიანებაში შიდა პარტიულ სტრუქტურებზე მუშაობა და წევრების გადახარისხების პროცესი მიმდინარეობს, რის შემდეგ პარტია ძველებურად ეროვნული და მემარჯვენე-კონსერვატორული მიმართულებით გააგრძელებს მოღვაწეობას, - აღნიშნა მან.

ბარდაველიძე მიიჩნევს, რომ პარტია იმ ადამიანების ნდობას გაამართლებს, ვინც მათ არჩევნებში მხარი დაუჭირა. **პრაიმ-ნიუსი**

ზურაბ ჟვანია სამეგრელოში შექმნილ ვითარებას ეცნობა

პრემიერ-მინისტრი ზურაბ ჟვანია გუშინ სამეგრელოში ჩავიდა და რეგიონში შექმნილ ვითარებას გაეცნო. ჟვანიამ ზუგდიდში ხე-ტყის გადამამუშავებელი ფაბრიკა მოინახულა, მოგვიანებით კი, წალენჯიხაში ჩავიდა და ჩაის ფაბრიკის ახალ გადამამუშავებელ ტექნოლოგიას გაეცნო. ქვეყნის პრემიერი სამეგრელოდან აჭარაში ჩავა, სადაც, სავარაუდოდ, მთავრობის სხდომა გაიმართება. **მედია-ნიუსი**

მთავრობა პარლამენტს რამდენიმე ახალ კანონპროექტს წარუდგენს

6 სექტემბერს პარლამენტის ბიუროს სხდომა გაიმართება. მთავრობის საპარლამენტო მდივნის გია ხუროშვილის განცხადებით, მთავრობა პარლამენტს ახალ კანონპროექტებს წარუდგენს, მათ შორის - ლატარიებისა და აზარტული თამაშების შესახებ, როკის გვირაბზე მოსაკრებლების დაწესების შესახებ და სხვა.

ბიუროს სხდომაზე განიხილება ასევე შინაგან საქმეთა სამინისტროს რეორგანიზაციასთან დაკავშირებული ცვლილებები, რომელიც მთავრობამ უკვე მოიწონა.

რაც შეეხება სხვა კანონპროექტებს, მათ საბოლოო ვარიანტებზე მთავრობა გასვლით სხდომებზე იმსჯელებს. **მედია-ნიუსი**

პოლიციის თანამშრომელს რამდენიმე დანაშაული ბრალდება

თბილისის პოლიციის მთავარი სამმართველოს თანამშრომლებმა გუშინ სამეგრელო-ზემო სვანეთის სამხარეო პოლიციის ყოფილი თანამშრომელი ალექსანდრე ღვინჯილია დააკავეს. სამმართველოს უფროსის მოადგილის ზურაბ ბაქრაძის განცხადებით, ღვინჯილია, რომელსაც თანამდებობრივი უფლებამოსილების გადამეტებაში ედება ბრალი, სენაკის პროკურატურის მიერ 2004 წლიდან იძებნებოდა. კონკრეტულ ბრალდებებზე პოლიციაში ჯერჯერობით არ საუბრობენ. თუმცა, ბაქრაძის თქმით, სავარაუდოდ, იგი ყაჩაღობაშიც არის ეჭვმიტანილი.

ინტერ-პრესი

ორი სიტყვით

თბილისი. სრულიად საქართველოს პატრიოტული საზოგადოება "ცხუმ-აფხაზეთი" საქართველოს პრეზიდენტისგან აფხაზეთიდან და ცხინვალის რეგიონიდან რუსეთის სამშვიდობო ძალების გაყვანას მოითხოვს. ამ მოთხოვნით "ცხუმ-აფხაზეთმა" გუშინ მიხეილ სააკაშვილს სპეციალური მიმართვა გაუგზავნა. **ინტერ-პრესი**

■ ■ ■

თბილისი. საქართველოს შს სამინისტროს მონაცემებით, ცხინვალის რეგიონში, სოფელ კეხვისა და ჯავის რაიონის მახლობლად, ნაღმზე აფეთქდნენ რუსი და ოსი სამშვიდობოები. ინციდენტის შედეგად, ერთი რუსი და ერთი ოსი ცისფერჩაფხუტიანია დაღუპული, ორმა რუსმა სამხედრომ სხეულის სხვადასხვა სიმძიმის დაზიანებები მიიღო. აფეთქება ოსური მხარის კონტროლს დაქვემდებარებულ ტერიტორიაზე მოხდა. არსებობს ასევე ინფორმაცია იმის შესახებ, რომ ოსურ სოფელ დმენისთან, ნაღმზე აფეთქდა მცირეწლოვანი ოსი ბავშვი, რომელიც ადგილზე გარდაიცვალა. ეს აფეთქება, აგრეთვე, ოსური მხარის კონტროლს დაქვემდებარებულ ტერიტორიაზე მოხდა. **ინტერ-პრესი**

■ ■ ■

თბილისი. საქართველოს პრემიერ-მინისტრი ზურაბ ჟვანია მიიჩნევს, რომ თუ ცხინვალის დე ფაქტო ხელისუფლების მეთაურთან ედუარდ კოკოითთან შეხვედრა გაიმართება, ის უნდა მიეძღვნას ერთ მთავარ საკითხს - როგორი იქნება ცხინვალის რეგიონის მომავალი ერთიან ქართულ სახელმწიფოში. **პრაიმ-ნიუსი**

გამომცემელი რუსთავი 2 პრინტი. მთავარი რედაქტორი მამუკა ფაჩუაშვილი. პაატა ვეშაპიძე (მმართველი რედაქტორი), ვახტანგ ნადირაძე (გამომშვები რედაქტორი), ირაკლი ლეჟავა (პასუხისმგებელი რედაქტორი). დამატებები: დედაქალაქი - დავით მაღრაძე, ლიტერატურა - მალხაზ ხარბედია, სამყარო - ქეთევან სადღობელაშვილი, სამართალი - ნიკოლოზ რურუა, სტილი - ბიძინა მაყაშვილი, მედიცინა - ზაზა ფაჩუაშვილი, ბიზნესი - ნინო ნარჩემაშვილი, საბავშვო - ვალერი ჯინჭარაძე. ფოტო: ბესო გულაშვილი (მენეჯერი). დიზაინი: გიორგი ხმალაძე, ავთო შარვაშიძე კომპიუტერული ცენტრი: თამაზ ჩხაიძე (მენეჯერი), მაია ყიასაშვილი, ლელა წიქარიშვილი, დავით გეგეჭკორი, დიმიტრი შალუტაშვილი, თენგიზ ქირია, პაატა ქორიძე. სტილი: ნანა ჯოხარიძე, ნინო სვანიძე, თამარ კვაჭანტირაძე, ხათუნა გოგიშვილი, ძიძია ძნელაძე, ლია თოფურია. რეკლამა - ზურაბ ჯაოშვილი.

დღეს პირველი სექტემბერია

დღეიდან იწყება ახალი ეპოქა საქართველოს ჯანდაცვის სისტემაში.

დღეიდან ჩვენ უარს ვამბობთ სამკურნალო დაწესებულებების დაფინანსებაზე.

დღეიდან ჩვენ გაფინანსებთ თქვენ.

დღეიდან ყველა ორსული მიიღებს 200 ლარის ღირებულების ვაუჩერს მის ქალთა კონსულტაციაში.

ვაუჩერი წარმოადგენს სახელმწიფო გარანტიას დეკლარირებულ სამედიცინო დახმარებაზე, რომლის მიღებაც შეგიძლიათ მეანობის სახელმწიფო პროგრამაში მონაწილე ნებისმიერ ლიცენზირებულ სამედიცინო დაწესებულებაში.

მშობიარობის ღირებულებას სრულად აანაზღაურებს სახელმწიფო.

გარდა ამისა, ორსულს უფლება აქვს აირჩიოს პირადი ექიმი, მოითხოვოს კვება და სხვა დამატებითი მომსახურება, რომლის ხარჯებსაც თავად აანაზღაურებს.

დაწვრილებითი ინფორმაციისა და განმარტებისათვის შეგიძლიათ მიმართოთ საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს "ცხელ ხაზს"

ტელ: 94 49; 94 34 98.

ვაუჩერის გაცემა უფასოა.

ვაუჩერის გარანტს წარმოადგენს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო.

ეს არის ჯანდაცვის ახალი რეფორმების პირველი ნაბიჯი. 1 იანვრიდან ასეთივე პრინციპით დაფინანსდება მედიცინის ყველა სხვა დარგიც.

გისურვებთ ჯანმრთელობას და გამრავლებას.

ფოთის პორტს ჰოლანდიელები დაეხმარებიან

საქართველომ ფოთის პორტის აკვატორიის დამცავი ნაგებობის რეაბილიტაციისთვის ჰოლანდიის მთავრობისაგან 15,3 მილიონი ევრო მიიღო. გუშინ თანხის გადაცემის ცერემონიალზე ხელშეკრულებას ხელი საქართველოს ფინანსთა მინისტრმა ზურაბ ნოღაიდელმა, ჰოლანდიის ელჩმა საქართველოში ჰარი მოლენაარმა და ნიდერლანდების განვითარების ბანკის წარმომადგენელმა ერვინ ნედერკორნმა მოაწერეს. ხელმოწერის ცერემონიალს საქართველოს პირველი ლედი სანდრა რულოვსიც ესწრებოდა, რომელმაც აღნიშნულ პროექტში მონაწილეობა საქართველოში ჰოლანდიის საელჩოში მუშაობის პერიოდში მიიღო.

დიანა ჩაჩუა

ჰოლანდიის მთავრობის მიერ გამოყოფილი 15,3 მილიონი ევროდან 35 პროცენტს (5,335 მლნ ევრო) - საქართველო გრანტის სახით, ხოლო დანარჩენ 9,945 მლნ ევროს კრედიტის სახით ფოთის პორტი ნიდერლანდების განვითარების ბანკისგან მიიღებს. **"დაგეგმილია გადაუდებელი სარეაბილიტაციო სამუშაოების ჩატარება, რათა ქვეყნისათვის ამ სტრატეგიულად მნიშვნელოვანი ობიექტის ტექნიკური უსაფრთხოება უზრუნველყოფილი იყოს. პროექტის განხორციელება ხელს შეუწყობს სამეგრელოს რეგიონის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებას,"** - განაცხადა ზურაბ ნოღაიდელმა.

სამშენებლო სამუშაოებს ჰოლანდიური კომპანია Boskails Internacional bv შეასრულებს და მისი დასრულება, სავარაუდოდ, 15 თვეშია დაგეგმილი. როგორც ზურაბ ნოღაიდელმა ჟურნალისტებს განუცხადა, მშენებლობა ხელს შეუწყობს რეგიონში სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემების გადაჭრას, რაც მშენებლობის პროცესში ადგილობრივი კადრების დასაქმებას გულისხმობს.

ფოთის პორტის მმართველის თემურ მიმინოშვილის განცხადებით, ფოთის პორტის რეაბილიტაციის პროექტის მიზანია დაზიანებული დამცავი მოლოს რეაბილიტაცია, რომელიც ფოთის ნავსადგურის ტექნიკური უსაფრთხოების ამაღლებას უზრუნველყოფს, ზღვის ტალღების მავნე დამანგრეველი ზემოქმედებისგან დაცვა, ნავსადგურის უსაფრთხო საქმიანობისათვის საჭირო პირობების შექმნა, სამხედრო ნავსადგურისა და საზღვაო აკვატორიაში მცურავი საშუალებების უსაფრთხო ნავიგაცია.

ზურაბ ნოღაიდელის განცხადებით, ფინანსთა სამინისტრო სესხის თანხას ქვესასესხო ხელშეკრულების საფუძველზე ფოთის პორტს გადაასესხებს, საიდანაც თანხა სახელმწიფო ბიუჯეტს დაუბრუნდება.

მოკლედ

"ენერგოკავშირი" მუხიანს გაზს მაინც მიაწვდის

სს "ენერგოკავშირმა" მუხიანის დასახლებაში შემავალი მთავარი გაზსადენის მშენებლობა დაასრულა და საცხოვრებელი კორპუსების დაქსელვას უახლოეს პერიოდში დაიწყებს. "ენერგოკავშირში" აცხადებენ, რომ მუხიანის დასახლებაში გაზგაყვანილობის მშენებლობა სრულიად ახალი პრინციპით განხორციელდება, რომლის თანახმად, არგადამხდელი აბონენტები ინდივიდუალურად გაითიშებიან და ჯგუფურ გამორთვებს (სადარბაზო, კორპუსი ან მიკრორაიონი) ადგილი არ ექნება. ამასთანავე, მუხიანის მოსახლეობას შესაძლებლობა მიეცემა, ავტომატურად გადაიქცეს კომპანიის აქციონერად.

"ენერგოკავშირი" მუხიანის მოსახლეობას შეახსენებს, რომ კომპანია არის დამოუკიდებელი ორგანიზაცია და მას შეხება არ გააჩნია "თბილგაზთან", რომელსაც დავალიანების გამო, გაზის მიწოდება შემცირებული აქვს. აქედან გამომდინარე, ბუნებრივი აირით მომარაგების პრობლემები, რასაც ამჟამად დედაქალაქი განიცდის, მუხიანის მაცხოვრებლებს არ შეეხება.

"ენერგოკავშირი" 2003 წლის ოქტომბერში დაფუძნდა. ის, ძირითადად, მუხიანის დასახლებაში გაზის მომარაგებითა და გამანაწილებელი ქსელის მშენებლობით არის დაკავებული.

პრაიმ-ნიუსი

ფულის "გათეთრების" მოყვარულებს დღეიდან კანონი ეცვლებათ

"უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის აღკვეთის ხელშეწყობის შესახებ" კანონის რამდენიმე მუხლი, რომელიც წინა მოწვევის პარლამენტმა მიიღო, ექსპერტების შეფასებით, სხვადასხვაგვარ ინტერპრეტაციას და გაუგებრობას იწვევდა. მართალია, ცვლილებებისა და დამატებების შეტანა იმავე პარლამენტმა წელს თებერვალში მოახერხა, მაგრამ ის ძალაში მხოლოდ დღეიდან შევა.

მარიამ ჭაჭკაძე

ეროვნულ ბანკთან არსებული ფინანსური მონიტორინგის სამსახურის უფროსი ნიკა გეგუჩაძე ირწმუნება, რომ დღემდე მოქმედი კანონმდებლობა ფულის "გამთეთრებლებს" ლავირების კარგ საშუალებას აძლევდა. ამას სამსახურში შესული ინფორმაციების რაოდენობაც ადასტურებს. დღემდე ფინანსური მონიტორინგის სამსახურში მხოლოდ სამოცდაათამდე შეტყობინებამ მოიყარა თავი. გეგუჩაძე ვარაუდობს, რომ მის სამსახურში ინფორმაციის მოზღვავება კანონში შესული შესაბამისი ცვლილებების ამოქმედების დღიდან დაიწყება.

ყველაზე მნიშვნელოვანი ცვლილება კანონში, მეხუთე მუხლს ეხება, რომელიც ფულის "გათეთრების" მოყვარულებს 1 სექტემბრიდან სერიოზულ პრობლემებს შეუქმნის. ამ დღიდან ფინანსური მონიტორინგის სამსახურს ყველა იმ გარიგების შესახებ მიეწოდება ინფორმაცია, რომლის ოდენობაც 30 ათას ლარს აჭარბებს, მიუხედავად მისი სანდოობისა. ამავე ცვლილების თანახმად, მონიტორინგის განმახორციელებელ პირს ევალება, რომ ნებისმიერი საეჭვო გარიგების შესახებ დაუყოვნებლივ აცნობოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახურს, მიუხედავად ამ გარიგების ღირებულებისა. ცნობისათვის, ძველი კანონით ხსენებულ სამსახურს ინფორმაცია ეგზავნება მხოლოდ: თუ გარიგების თანხა აჭარბებს 20.000 ლარს (40.000 ლარს - უნაღდო ანგარიშსწორების შემთხვევაში).

ცნობისათვის: კანონის თანახმად გეგუჩაძის სამსახურში სხვადასხვა გარიგებათა შესახებ ინფორმაციები იგზავნება საბანკო დაწესებულებებიდან, სადაზღვევო, სანოტარო, საბროკერო კომპანიებიდან, სათამაშო ბიზნესთან დაკავშირებული ორგანიზაციებიდან, ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორებიდან და ვალუტის გადამცვლელი პუნქტებიდან. მიღებული ინფორმაციის სათანადო დამუშავებისა და გარკვეული ანალიზის შემდეგ, საკმარისი საფუძვლის არსებობის შემთხვევაში, მასალები პროკურატურის სპეციალურ სამსახურს შემდგომი საგამოძიებო ქმედებების ჩასატარებლად გადაეგზავნება.

"24 საათთან" საუბრის დროს გეგუჩაძემ განაცხადა, რომ მისი სამსახური ამჟამად შემოსული ინფორმაციების ანალიზის პროცესშია და უახლოეს მომავალში რამდენიმე მათგანს სამართალდამცავებს გადასცემს.

მისივე ინფორმაციით, ამ დროისათვის ყველაზე მეტი ინფორმაცია თბილისის ტერიტორიაზე მდებარე საბანკო დაწესებულებებიდან არის შემოსული.

შეგახსენებთ, რომ ეროვნულ ბანკთან არსებული, ფინანსური მონიტორინგის სამსახური გასული წლის ზაფხულში, სხვადასხვა საფინანსო ინსტიტუტების დაჟინებული მოთხოვნით, მაშინდელი პრეზიდენტის ბრძანებულების საფუძველზე შეიქმნა. ამ სამსახურის მთავარი მისია შესაბამისი კანონით განისაზღვრა - უკანონო შემოსავლების ლეგალიზაციის წინააღმდეგ ბრძოლა.

ეროსი კიწმარიშვილმა სავაჭრო-სამრეწველო პალატის პრეზიდენტის პოსტი დატოვა

საქართველოს სავაჭრო-სამრეწველო პალატის პრეზიდენტმა ეროსი კიწმარიშვილმა თანამდებობა დატოვა. როგორც სავაჭრო პალატაში იუწყებიან, თანამდებობიდან წასვლის შესახებ განცხადება კიწმარიშვილმა დაახლოებით ორი კვირის წინ დაწერა, თუმცა მისი თხოვნა, ჯერჯერობით, დაკმაყოფილებული არ არის. სექტემბერში პალატის პრეზიდიუმის შეკრება იგეგმება, სადაც პრეზიდენტის რიგგარეშე არჩევნები დაინიშნება.

ამ ეტაპზე სავაჭრო-სამრეწველო პალატის პრეზიდენტის გადადგომის მიზეზები არ სახელდება, თუმცა ცნობილია, რომ კიწმარიშვილმა პოსტი საკუთარი სურვილით დატოვა.

როგორც სავაჭრო-სამრეწველო პალატის ვიცე-პრეზიდენტმა ირაკლი გეგეშიძემ განაცხადა, რიგგარეშე კრება არაუგვიანეს ერთი თვის მანძილზე გაიმართება. შესაბამისად, პრეზიდენტობის კანდიდატებმა განცხადება აღნიშნულ ვადაში უნდა წარადგინონ. წინასწარი ინფორმაციით, პრეზიდენტის თანამდებობაზე ერთ-ერთ კანდიდატად სავაჭრო-სამრეწველო პალატის პრეზიდენტის მოვალეობის შემსრულებელი შოთა მაქაცარია მოიაზრება.

ცნობისათვის, ეროსი კიწმარიშვილმა სავაჭრო-სამრეწველო პალატის პრეზიდენტის პოსტი მიმდინარე წლის დასაწყისში დაიკავა. მან ამ პოსტზე ედუარდ შევარდნაძის ნათესავი გურამ ახვლედიანი შეცვალა, რომელმაც თანამდებობა ასევე საკუთარი სურვილით დატოვა.

24 საათი

სალიახვოში "ქართული დენი" შეიყვანეს

დიდი და პატარა ლიახვის ხეობების ელექტრომომარაგება ცხინვალზე დამოკიდებული აღარ არის. "საქართველოს გაერთიანებულმა სადისტრიბუციო ენერგოკომპანიამ" უკვე დაასრულა ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობა, რომელიც პატარა ლიახვის ხეობას უშუალოდ საქართველოს ენერგოსისტემასთან დააკავშირებს. მალე აღდგება ელექტროენერგეტიკული კავშირი დიდი ლიახვის ხეობასთანაც. ახლადაშენებული ხაზის ჩართვას გუშინ საქართველოს ენერგეტიკის მინისტრი ნიკა გილაური პირადად დაესწრო.

ნიკა მარიამიძე

"საქართველოს გაერთიანებულმა სადისტრიბუციო ენერგოკომპანიამ" საკუთარი ხარჯებით, სულ რაღაც ხუთ დღეში აღადგინა ხაზი, რომლითაც პატარა ლიახვის ხეობის ოთხი ქართული და ორი ოსური სოფელი ელექტროენერგიას უწყვეტად მიიღებს. ეს სოფლები მანამდე ცხინვალიდან, რუსეთიდან შემოტანილი ელექტროენერგიით მარაგდებოდნენ. თუმცა, ბოლო რამდენიმე თვის განმავლობაში ისინი, ცნობილი მიზეზების გამო, დენს შეზღუდულად, უარეს შემთხვევაში, საერთოდ არ იღებდნენ.

ახალი ხაზის მშენებლობა 40 ათასი ლარი დაჯდა. როგორც ენერგეტიკის სამინისტროში განმარტავენ, ენერგომომარაგების გაუმჯობესება დაგეგმილია დიდი ლიახვის ხეობების სოფლებისთვისაც: უნდა აღდგეს ელექტროგადამცემი ხაზის ოცკილომეტრიანი მონაკვეთი, რომელიც დიდი ლიახვის ხეობის სოფლების 24-საათიან ენერგომომარაგებას უზრუნველყოფს. მშენებლობის ხარჯებს, დაახლოებით 200 ათასი ლარის ოდენობით, კვლავ "საქართველოს გაერთიანებული სადისტრიბუციო ენერგოკომპანია" დაფარავს.

საქართველოს ენერგოსისტემასთან ახლად მოერთებული სოფლების ელექტრომომარაგება თავდაპირველად შეუზღუდავად, 24-საათიან რეჟიმში განხორციელდება, ხოლო მოგვიანებით, არგადამხდელები შეიზღუდებიან.

გილაურის თქმით, უახლოეს ხანებში პატარა ლიახვის ხეობის სოფლებში გამრიცხველიანების პროცესი დაიწყება. "პირველ ეტაპზე თითო სოფელში თითო საერთო მრიცხველი დამონტაჟდება, ხოლო შემდეგ თითოეულ ოჯახს საკუთარი მრიცხველი ექნება," - განაცხადა მინისტრმა. ბუნებრივია, ამის შემდეგ არგადამხდელი მომხმარებლები ელექტროენერგიას შეზღუდვით მიიღებენ, რაც არასასიამოვნო აღმოჩნდა ოსური სოფლების მოსახლეობის ნაწილისთვის და "ქართულ ქსელში" მოყოლილმა პატარა ლიახვის ხეობის ოსური სოფლების (დმენისის, კოხათის და ხევთშუას) მცხოვრებლებმა "ქართულ დენზე" გადასვლა გააპროტესტეს კიდეც.

ახალი საპროცენტო განაკვეთი ბიზნეს სესხებზე

პროკრედიტ ბანკი
ProCredit Bank

ბიზნეს სესხი დოლარში

მოკლევადიანი უკვე წლიური 13%-დან

გრძელვადიანი უკვე წლიური 14%-დან

სესხის დაფარვის მაქსიმალური პერიოდით 60 თვე

ბიზნეს სესხი ლარში

უკვე წლიური 14%-დან

სესხის დაფარვის მაქსიმალური პერიოდით 18 თვე

პროკრედიტ ბანკი - ლიდერი მცირე და საშუალო ბიზნესის დაფინანსებაში

დამატებითი ინფორმაციისათვის დაგვიკავშირდით: | 20 16 16 თამარ მეფის გამზ. 18 | 20 17 17 ვაჟა-ფშაველას გამზ. 46 | 25 28 06 ჭავჭავაძის გამზ. 58

შარონი ღაზადან ებრაელთა ევაკუაციის ახალ გეგმას მტკიცედ იცავს

ლევან გელაშვილი

არიელ შარონი ღაზას სექტორიდან ჯარებისა და ებრაული დასახლებების გაყვანის ახალ განრიგს ადგენს.

ისრაელის პრემიერ-მინისტრმა არიელ შარონმა სამშაბათს ლიკუდის პარტიას ღაზას სექტორიდან ევაკუაციის დეტალური გეგმა წარუდგინა და განაცხადა, რომ აღნიშნული ტერიტორიებიდან ებრაული დასახლებებისა და ჯარების გამოყვანა შედარებით დაჩქარებულ ტემპებში უნდა მოხდეს.

ღაზას სექტორში 1,2 მილიონი პალესტინელის გვერდით 8 ათასი ებრაელი ცხოვრობს. შარონის აზრით, ღაზას დატოვება ისრაელის ინტერესებში შედის. ეს ნაბიჯი პალესტინელებთან უთანხმოებებს მნიშვნელოვნად შეამცირებს და ისრაელს მდინარე იორდანეს დასავლეთ სანაპიროს გარკვეულ ნაწილზე მეტი კონტროლის საშუალებას მისცემს.

მინისტრთა კაბინეტში შარონის ერთ-ერთი მოკავშირეს თქმით, ღაზას სექტორიდან ებრაული დასახლებების გამოყვანა მიმდინარე წლის ბოლოსათვის დაიწყება, რაც ოფიციალურ განრიგს რამდენიმე თვით უსწრებს წინ.

თავდაპირველი გეგმა ღაზადან და მდინარე იორდანეს დასავლეთ სანაპიროდან ევაკუაციას ოთხ სტადიად ითვალისწინებდა, რაც 2005 წლის სექტემბრისათვის უნდა დასრულებულიყო. თითოეული ფაზის ვადები, თავის დროზე, კაბინეტმა დაამტკიცა.

თუმცა, მინისტრთა კაბინეტში და ლიკუდის პარტიის შიგნით მძლავრი ოპოზიციის გამო, შარონმა ტაქტიკა შეცვალა და ამჯერად ებრაული დასახლებების უფრო სწრაფად გამოყვანას მოითხოვს. შარონის ადმინისტრაციის წარმომადგენელთა თქმით, პრემიერი იმედოვნებს, რომ ამ მეტად პრობლემატურ რეგიონში დასახლებულთა წინააღმდეგობის დაძლევას კომპენსაციების წინასწარ გადახდით და ალტერნატიული საცხოვრებელი პირობების შეთავაზებით შეძლებს.

იერუსალიმში შარონმა ლიკუდის კანონმდებლებთან შეხვედრა გამართა. მან დაჟინებით მოითხოვა, რომ ღაზას სექტორიდან ებრაული დასახლებების გამოყვანის გეგმის საბოტაჟს ადგილი არ ჰქონოდა. "თქვენ ამ საკითხის მიმართ ჩემი დამოკიდებულება კარგად იცით. გამოყვანის გეგმა აუცილებლად განხორციელდება", - განაცხადა მან.

ღაზადან ჯარებისა და ებრაული მოსახლეობის გამოყვანის გეგმის პირველი უმნიშვნელოვანესი თარიღი 14 სექტემბერი გახლავთ, როდესაც კაბინეტმა მოსახლეობის კომპენსირებისა და ევაკუაციის პრინციპები უნდა დაამტკიცოს. ოფიციალური წარმომადგენლების განცხადებით, საბოლოო გადაწყვეტილება კომპენსაციების წინასწარ გადახდის თაობაზე აღნიშნულ სხდომაზე უნდა მიიღონ.

26 სექტემბერს, ევაკუაციის განხორციელების კანონპროექტს მინისტრებს წარუდგენენ. თუ კაბინეტის მიერ კანონპროექტი მოწონებული იქნა, ის 3 ნოემბერს პარლამენტში განსახილველად შევა.

მინისტრთა კაბინეტის წევრის და შარონის მოკავშირის მაიერ შეთრეთის თქმით, მოსახლეობის გამოყვანა ნოემბერსა და მარტს შორის პერიოდში, ანუ ოფიციალური განრიგის რამდენიმე თვის წინსწრებით დაიწყება.

ორშაბათს უსაფრთხოების საბჭოს სხდომაზე საკმაოდ მწვავე კამათი წარმოიშვა, როდესაც თავდაცვის მინისტრმა შაულ მოფაზმა ღაზას სექტორში არსებული 21 და მდინარე იორდანეს დასავლეთ სანაპიროზე განლაგებული 4 ებრაული დასახლების გაყვანა, ოთხის ნაცვლად, ერთ ეტაპად მოითხოვა. ტაქტიკის შეცვლამ ოპონენტების გულისწყრომა გამოიწვია. განათლების მინისტრმა ლიკუდის პარტიიდან ლიმორ ლივნათმა შარონს განუცხადა, რომ აღნიშნული გეგმა კაბინეტმა უნდა დაამტკიცოს, რასაც შარონის მწვავე საპასუხო რეაქცია მოჰყვა. "ეს ცრუ პატრიოტიზმია. თუ თქვენ გსურთ, ჩვენ შეგვიძლია ევაკუაცია ოთხ ფაზად განვახორციელოთ - კვირას, ორშაბათს, სამშაბათს და ოთხშაბათს", - სარკასტულად განაცხადა პრემიერმა.

სამშაბათს შარონის პოზიცია ევაკუაციის სტადიებად განხორციელების თაობაზე საკმაოდ ბუნდოვანი იყო. დახურულ კარს მიღმა გამართულ შეხვედრაზე ფინანსთა მინისტრმა ბენიამინ ნეთანიაჰუმ განაცხადა, რომ მისი აზრით, გამოყვანის თითოეულ ეტაპს შორის რამდენიმეთვიანი შუალედი უნდა ყოფილიყო. თუმცა, შარონმა აღნიშნა, რომ ეტაპებს შორის შუალედების თაობაზე საუბარი არასოდეს ყოფილა. შარონმა თანაპარტიელ კანონმდებლებს ასევე განუცხადა, რომ იმ ხნის მანძილზე, რაც კანონპროექტი კენჭისყრაზე გატანილი იქნება, არავის უნდა ეგონოს, რომ გეგმა მოულოდნელად შეჩერდება და შეიცვლება.

შეხვედრის შემდეგ ნეთანიაჰუმ, რომელიც ლიკუდის პარტიის ლიდერობაზე შარონის ყველაზე ძლიერი კონკურენტია, აღნიშნა, რომ ისრაელს დრო სჭირდება. მისი აზრით, ებრაული დასახლებების დაუყოვნებლივ და ერთბაშად გაყვანა ისეთ შთაბეჭდილებას დატოვებს, თითქოს "ისრაელი ტერორს გაურბის".

შარონმა ლიკუდის პარტიაში ჯარებისა და მოსახლეობის გამოყვანის გეგმასთან დაკავშირებით მიმდინარე ორი ბრძოლა უკვე წააგო. მის გეგმას ლიკუდის 40 წევრიდან თითქმის ნახევარი ეწინააღმდეგება. როგორც პოლიტიკის ექსპერტი ჰანან კრისტალი აღნიშნავს, 21 დასახლების დაუყოვნებლივ გამოყვანა მოსახლეობის წინააღმდეგობას შეასუსტებს. მისი აზრით, გეგმის ეტაპობრივად განხორციელების შემთხვევაში, მრავალი ათასი ადამიანი, წინააღმდეგობის ნიშნად, ერთი ადგილიდან მეორეში გადაადგილდებოდა, ხოლო ერთიანად ევაკუაციის შედეგად, მათ გასაქცევი აღარსად ექნებათ.

პალესტინის მინისტრთა კაბინეტის წევრმა საებ ერეკათმა სამშაბათს, ჟურნალისტებთან საუბარში დაადასტურა, რომ პალესტინის ხელისუფლება მზად არის, ღაზას სექტორში მთელი პასუხისმგებლობა საკუთარ თავზე აიღოს. მოცემულ ეტაპზე, პალესტინა ტერიტორიის ორ მესამედს აკონტროლებს, ხოლო დანარჩენ ნაწილში ისრაელის ჯარებია განლაგებული. მისი თქმით, "ღაზას სექტორიდან ებრაელების გაყვანა "საგზაო რუკის" შემადგენელი ნაწილი უნდა იყოს და არა მისი ალტერნატიული ვარიანტი".

პალესტინის პრემიერ-მინისტრი აჰმედ კურეი სამშაბათს ალექსანდრიაში ეგვიპტის პრეზიდენტს ჰოსნი მუბარაქს უნდა შეხვდეს და ღაზას სექტორის საკითხი უნდა განიხილოს. მოცემული პრობლემის გადაწყვეტაში ეგვიპტეს ერთ-ერთი წამყვანი ადგილი უჭირავს.

ულტიმატუმის ვადა ამოწურულია

ხათუნა ბაბიევი

48-საათიანი ვადა, რომელიც "ერაყის ისლამურმა არმიამ" ფრანგი ჟურნალისტების - კრისტიან შესნოსა და ჟორჟ მალბრუნოს გატაცების შემდეგ საფრანგეთს დაუწესა, უკვე ამოიწურა. საფრანგეთის ხელისუფლების სხვადასხვა დონეზე მოლაპარაკებების შემდეგ, საგარეო საქმეთა მინისტრი მიშელ ბარნიე ორშაბათს რეგიონული ლიდერების მხარდაჭერის მოსაპოვებლად ახლო აღმოსავლეთში გაემგზავრა. კაიროში გამართულ პრესკონფერენციაზე მიშელ ბარნიემ განაცხადა, რომ ფრანგი ჟურნალისტები, რომლებიც ერაყის საკითხს ზედმიწევნით კარგად იცნობენ, ბაღდადიდან ნაჯაფისკენ მიმავალ გზაზე ერთი კვირის წინ დაიკარგნენ. ეგვიპტის საგარეო საქმეთა მინისტრთან და არაბული სახელმწიფოების ლიგის გენერალურ მდივანთან მოლაპარაკებების შემდეგ, მიშელ ბარნიე იორდანიას ეწვია და მეფე აბდულა მეორესთან შეხვედრამდე იორდანელ კოლეგას მარვან მოაშირს შეხვდა. მოაშირმა ფრანგ კოლეგას დახმარების აღმოჩენა აღუთქვა. "როდესაც ერაყში იორდანიის მოქალაქეები გაიტაცეს, ამანი სუნიტების სულიერ ლიდერს დაუკავშირდა, რომელმაც ტყვეების გათავისუფლება შეძლო. ჩვენ მზად ვართ, ჩვენი კავშირები თქვენს შემთხვევაშიც გამოვიყენოთ", - განაცხადა იორდანიის საგარეო საქმეთა მინისტრმა.

48-საათიანი ვადის ამოწურვის შემდეგ, არაბულმა ტელეკომპანია "ალ ჯაზირამ" ფრანგული გაზეთის "ლე ფიგაროს" ჟურნალისტის ჟორჟ მალბრუნოსა და "რადიო ფრანსის" ჟურნალისტის კრისტიან შესნოს კიდევ ერთი მიმართვა გაავრცელა. მიმართვაში ფრანგმა ჟურნალისტებმა თანამემამულეებს მოუწოდეს, ისლამური თავსაბურავის ტარების აკრძალვა გაეპროტესტებინათ, ხოლო საფრანგეთის ხელისუფლებას გაეუქმებინა ეს გადაწყვეტილება, რომელიც ძალაში მიდინარე კვირაში უნდა შევიდეს. "საქმე სიკვდილ-სიცოცხლეს ეხება და ეს შესაძლოა წუთებზეც იყოს დამოკიდებული", - აცხადებდა კრისტიან შესნო.

ფრანგული საინფორმაციო სააგენტოს "AFP"-ის ცნობით, 48 საათს ისლამისტმა ექსტრემისტებმა კიდევ 24 საათი დაამატეს. გადავადების შემდეგ, გუშინ დილით, საფრანგეთის პრემიერ-მინისტრმა ჟან პიერ რაფარენმა სასტუმრო "მატინიონ"-ში, თავდაცვის, შინაგან საქმეთა, ნაციონალური განათლების, კულტურისა და კომუნიკაციების მინისტრები კიდევ ერთხელ მოიწვია. შეხვედრაზე ისევ აღინიშნა, რომ საფრანგეთის ხელისუფლება ისლამისტი ექსტრემისტების შანტაჟზე არ წავა, რადგან გამტაცებლების მიზანი სხვა არაფერია, თუ არა დარტყმა დემოკრატიაზე და რესპუბლიკის კანონების უგულებელყოფა.

საფრანგეთის პრეზიდენტმა ჟაკ შირაკმა სოჭში, რუსეთის პრეზიდენტთან და გერმანიის კანცლერთან შეხვედრისას კიდევ ერთხელ მიმართა ერაყელ აჯანყებულებს და ფრანგი ჟურნალისტებისა და მათი მძღოლის გათავისუფლებისკენ მოუწოდა. "მძევლების გათავისუფლებისათვის ყველა ზომა იქნება მიღებული", - განაცხადა ჟაკ შირაკმა.

ფრანგების გატაცება საყოველთაო აღშფოთებას იწვევს როგორც არამუსლიმებში, ისე ისლამურ სამყაროში, რადგან მთელი ერაყული კამპანიის განმავლობაში საფრანგეთი იყო ის ქვეყანა, რომელსაც ერაყში ომის დაწყება შეცდომად მიაჩნდა და კოალიციური ძალების ოპერაციებში არ მონაწილეობდა. განხორციელებული ძლიერი მორალური ზეწოლის მიუხედავად, მძევლების გათავისუფლება მაინც არ მოხერხდა.

საფრანგეთის ისლამური ორგანიზაციის კავშირის პრეზიდენტის ლაი თამი ბრეზეს თქმით, "ამ შემთხვევაში, ჩვენ ყველანი მძევლები ვართ". "ლე ფიგაროსთან" ინტერვიუში ლაი თამი ბრეზემ გამტაცებლები ისლამის მტრობაში დაადანაშაულა. მისი თქმით, "მრავალი მუსლიმი გოგონა თავგზააბნეულია, რადგან ვერ გადაუწყვეტიათ, როგორ მოიქცნენ, დაიცვან ისლამური ადათები თუ განაგრძონ სწავლა მიღებული კანონის შესაბამისად. სწორედ ამიტომ ჩვენ ვურჩევთ მათ, კანონის ფარგლებში იმოქმედონ და აღარ ატარონ თავსაბურავები სკოლებში".

შექმნილი მძიმე მდგომარეობის მიუხედავად, საფრანგეთი დათმობაზე წასვლას არ აპირებს. საფრანგეთის განათლების მინისტრის ფრანსუა ფილონის განცხადებით, ტერორისტების მუქარის მიუხედავად, ისლამური თავსაბურავის ამკრძალავი კანონი მაინც შევა ძალაში. იგი არ შეიძლება გაგებულ იქნეს, როგორც მუსლიმების წინააღმდეგ მიმართული ნაბიჯი, აღნიშნული კანონი მხოლოდ და მხოლოდ თითოეული ადამიანის აღმსარებლობის თავისუფლების დაცვას ემსახურება.

ფრანგი ჟურნალისტების მძევლებად აყვანას მსოფლიოში განსხვავებული გამოხმაურება მოჰყვა. ერაყის დროებითი მთავრობის პრემიერ-მინისტრის აიად ალავის განცხადებით, ფრანგი ჟურნალისტების გატაცება კიდევ ერთხელ მოწმობს იმას, რომ ერაყში აშშ-ს პოლიტიკის ოპონირება და არაბულ სამყაროსთან მეგობრობა ისლამური ექსტრემიზმისაგან დაცვის გარანტია არ არის. "ეს კიდევ ერთხელ ამტკიცებს, რომ არავითარი ნეიტრალიტეტი არ არსებობს. ფრანგები ცდებიან, თუ ფიქრობენ, რომ საფრთხე ისლამისტი ექსტრემისტების მხრიდან მათ არ ემუქრებათ", - განაცხადა ერაყის მაღალჩინოსანმა რამდენიმე ევროპულ და ამერიკულ გაზეთთან ინტერვიუში.

"ლე ფიგაროს" მიერ გავრცელებული ცნობებით, გამტაცებლების მოქმედება დაგმო ლიბანელ შიიტთა ორგანიზაცია "ჰეზბოლამ", პალესტინურმა ორგანიზაცია "ჰამასმა" და ისლამურმა "ჯიჰადმა". ფრანგულმა სოციალისტურმა გაზეთმა "ლიბერასიონ"-მა გამოაქვეყნა ალჟირის ისლამური ორგანიზაციის "სალაფის მიმდევრების" ლიდერის განცხადება, სადაც იგი აღნიშნავს, რომ "ყურანი გვასწავლის ვებრძოლოთ მათ, ვინც ჩვენი მტერია. წინააღმდეგობა სამართლიანია. მათი გატაცება, ვინც ერაყში ოკუპანტებთან თანამშრომლობს, თუნდაც არაბი იყოს, სამართლიანია, მაგრამ ეს არ ეხება ჟურნალისტებს, დამოუკიდებლად მათი ეროვნული კუთვნილებისა".

ახალი "სამთა კავშირი"?

პუტინთან მეგობრები - შირაკი და შრიოდერი ჩავიდნენ

ვლადიმირ პუტინი: მსოფლიოში კრიზისები ძალიან ბევრია, თუმცა ასეთი შეხვედრები რომ არ იყოს, მათი რიცხვიც და სიმწვავეც კიდევ უფრო გაიზრდებოდა.

ნიკა თარაშვილი

გუშინ სოჭში, "ბოჩაროვ რუჩეის" რეზიდენციაში რუსეთის, გერმანიისა და საფრანგეთის ლიდერთა შეხვედრა გაიმართა. ოფიციალური ინფორმაციით, შეხვედრისას განსახილველ თემებს შორის ერაყის საკითხი, ახლო აღმოსავლეთის კონფლიქტის დარეგულირება და ავღანეთში შექმნილი სიტუაცია დომინირებდა. ამას გარდა, მხარეებმა განიხილეს პროექტები ენერგეტიკის, ტრანსპორტისა და მაღალი ტექნოლოგიების სფეროებში. არაოფიციალურ დონეზე საუბრობენ, რომ პუტინი ევროკავშირისაგან რუსეთის მოქალაქეებისათვის სავიზო რეჟიმის გამარტივებას მოითხოვს, ხოლო შირაკი და შრიოდერი ევროპაში რუსული ენერგომატარებლების მიწოდების გაზრდას ცდილობენ.

ერაყში ორი ფრანგი ჟურნალისტის გატაცებასთან დაკავშირებით პარიზში შექმნილი საგანგებო სიტუაციის გამო, ჟაკ შირაკი შავი ზღვის კურორტზე დაგვიანებით ჩავიდა, ამიტომ სამმხრივი სამიტის დაწყება ერთი დღით გადაიდო. სხვათა შორის, ფრანგი ჟურნალისტების გატაცება ვლადიმირ პუტინმა სათავისოდ გამოიყენა და შესაძლებლობა ხელიდან არ გაუშვა, კიდევ ერთხელ აღენიშნა, რომ ჩეჩნეთში სწორედ მსგავსი სახის საერთაშორისო ტერორიზმს ებრძვის. საკუთარი თანამოქალაქეების ბედზე შეწუხებულ ჟაკ შირაკსა და გერმანიის კანცლერსაც ამის შემდეგ ენა აღარ მოუბრუნდათ და ჩეჩნეთში აშკარად გაყალბებული არჩევნების შესახებ ვერაფერი თქვეს.

ასეთი არაოფიციალური შეხვედრები ძალიან ხშირად სერიოზული შედეგების მომტანი ხდება ხოლმე. მნიშვნელოვანი შედეგების მიღწევის იმედი აქვს ვლადიმირ პუტინსაც, რომლის აზრითაც, შეხვედრები "ტროიკის" ფორმატით საერთაშორისო ვითარების სასურველ განვითარებას უწყობს ხელს. "ასეთი კონსულტაციების დროს ჩვენ შესაძლებლობა გვეძლევა, დავაახლოოთ პოზიციები ძირეულ საკითხებზე, მაშინაც კი, თუ ისინი მანამდე რადიკალურად განსხვავდებიან, - აღნიშნავს პუტინი, - მსოფლიოში კრიზისების რაოდენობა ძალიან ბევრია, მაგრამ დარწმუნებული ვარ, ასეთი ან სხვაგვარი ფორმატით შეხვედრებს რომ არ ვმართავდეთ, პრობლემები გაცილებით გაიზრდებოდა და უფრო მწვავე ხასიათიც ექნებოდა". ამასთანავე, პუტინი ცდილობს გააქარწყლოს ეჭვები და ხაზს უსვამს, რომ "ტროიკა"- რუსეთი, გერმანია, საფრანგეთი -დახურულ კლუბს ან სხვა რომელიმე სახელმწიფოებთან ურთიერთობისას საპირწონეს არ წარმოადგენს.

პირველად "ტროიკის" ფორმატით შეხვედრა 1998 წლის მარტში შედგა. შემდეგ, 2003 წელს გაიმართა ორი შეხვედრა სანკტ-პეტერბურგსა და ნიუ-იორკში. მოსკოვი, ბერლინი და პარიზი არაერთხელ აცხადებდნენ, რომ ეს "სამკუთხედი" არ არის ვინმეს საწინააღმდეგოდ მიმართული. თუმცა, პოლიტიკაში ასეთი რამ იშვიათია. თუ ქვეყნები ერთიანდებიან, ეს კავშირი თითქმის ყოველთვის ვილაცის წინააღმდეგ არის მიმართული. "ტროიკის" შემთხვევაში ასეთი, შესაძლოა, ერთბაშად ორი იყოს. პირველი, რა თქმა უნდა, ამერიკის შეერთებული შტატებია, რომლის ერთპიროვნული მოქმედებები საერთაშორისო არენაზე, უკვე კარგა ხანია, "ძველი სამყაროს" პოლიტიკოსებს აღიზიანებს. აუცილებელია აღინიშნოს, რომ სწორედ ვაშინგტონის ქმედებების მიუღებლობამ განაპირობა ევროპის სამი დედაქალაქის გაერთიანება და მოსკოვი-ბერლინი-პარიზის "სამკუთხედის" ჩამოყალიბება.

თუმცა, მიამიტობა იქნებოდა იმის მტკიცება, რომ აღნიშნულ ქვეყნებს აშშ-სთან ურთიერთობის საერთო პოლიტიკური სტრატეგია აქვთ შემუშავებული. გერმანია და საფრანგეთი ევროატლანტიკური სტრუქტურების ერთ-ერთი ყველაზე ძველი და გავლენიანი წევრები არიან, რის გამოც მათ ვაშინგტონთან ურთიერთობის სიმყარეში ეჭვს ვერ შეიტანთ. ხოლო რუსეთი, უკვე კარგა ხანია, აღარ ფლობს რესურსებს - პოლიტიკურს, ეკონომიკურს, სამხედრო და, თუნდაც, ადამიანურს, რომ ვაშინგტონთან კონკურენციაში ჩაერთოს.

"ტროიკის" წევრთა ინტერესების დამთხვევის მეორე ობიექტი, შესაძლოა, აღმოსავლეთ ევროპა იყოს. მოსკოვისათვის დღეს ყოფილ ნატო-ელ მოწინააღმდეგებთან გაცილებით იოლია ურთიერთობა, ვიდრე ყოფილ მოკავშირეებთან ვარშავის ბლოკიდან. აღმოსავლეთ ევროპასთან ურთიერთობისას თავს იჩენს მთელი რიგი დაუძლეველი ბარიერები: ახლად "გაევროპელებულებს" დასანახად სძულთ რუსეთი და ყველაფერი რუსული - ასეთ გრძნობას, ალბათ, "ტკბილი" საბჭოური მოგონებები აღძრავს.

უნდა ითქვას, რომ ახლად შეძენილ პარტნიორებთან საერთო ენის გამონახვა ბერლინსა და პარიზსაც არ უადვილდებათ. ევროკავშირის "ბურჯებმა" მათდა გასაოცრად აღმოაჩინეს, რომ აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნები ოკეანისგაღმიდან ნაკარნახევ პოლიტიკას უფრო ემხრობიან, ვიდრე საერთო ევროპულ ღირებულებებს. ამის დასტურად ისიც კმარა, რომ ახალმა ევროკავშირელებმა უპრობლემოდ დაუჭირეს მხარი ერაყის კამპანიას და ზოგიერთმა მათგანმა სამხედრო კონტინგენტიც გააგზავნა ერაყში "დემოკრატიის დასაცავად", მაშინ, როცა "ძველი ევროპის" დიდი ნაწილი ანტისაომარ განწყობას ამჟღავნებდა.

ერთი სიტყვით, გუშინ შეხვედრილებს ურთიერთინტერესები საკმაოზე მეტი აქვთ. ამიტომაა, რომ ორივე სტუმარს - შირაკსაც და შრიოდერსაც გუშინ ნაკლებად აინტერესებდათ ჩეჩნეთის ბედი და ორიოდ დღის წინ გამართული, ვითომდა დემოკრატიული არჩევნები (ყოველ შემთხვევაში, გაყალბებული არჩევნების თაობაზე ხმამაღლა არაფერი უთქვამთ). საერთაშორისო პოლიტიკას თავისი მკაცრი ლოგიკა აქვს და სწორედ ამ ლოგიკის თანახმად, პატარა ჩეჩნეთის გამო დიდი რუსეთის გაღიზიანება არ ღირს. მით უმეტეს, როცა დიდ რუსეთს ნავთობის მომპოვებელთა შორის მეორე ადგილი უკავია, ხოლო ნავთობზე ფასები დღითიდღე იზრდება.

Botschaft der Bundesrepublik
Deutschland in Georgien

Die Botschaft der Bundesrepublik Deutschland

sucht baldmцglichst
einen Hausmeister

Die Tдtigkeit umfasst folgende Aufgaben:
- Wartung u. Reparatur der technischen Anlagen (insbesondere Heizungs-, Sanitдr- u. Elektroinstallationen)
- Materialbeschaffung

Bewerberinnen bzw. Bewerber sollten ьber folgende Qualifikationen und Erfahrungen verfьgen:
- handwerkliche Berufserfahrung
- Fьhrerschein
gute Deutschkenntnisse

Bitte richten Sie Ihre Bewerbungen mit folgenden Unterlagen
- Lebenslauf
- Zeugnissen
- Empfehlungsschreiben
- Nachweis ьber Deutschkenntnisse

bis zum 15.09.2004 an
die Botschaft der Bundesrepublik Deutschland
z.Hdn. Frau Klemke
StraЯe Telawi Str. 20, Sheraton Metechi Palace Hotel
Ort 0103 Tiflis

გერმანიის ფედერაციული
რესპუბლიკის საელჩო საქართველოში

სასწრაფოდ ეძებს

საელჩოს **მნეს**

მაზე დაკისრებულ მოვალეობებში შედის:
- ტექნიკური მოწყობილობა-დანადგარების ტექმომსახურება და შეკეთება (მეტადრე გათბობის სისტემის, სანიტარული კვანძებისა და ელექტროგაყვანილობების)
- მასალების შეძენა

კონკურსში მონაწილე პირებს უნდა ჰქონდეთ
შემდეგი კვალიფილკაცია და გამოცდილება:
ხელოსნად მუშაობის პროფესიული გამოცდილება
- ავტომანქანის მართვის მოწმობა
- გერმანული ენის საფუძვლიანი ცოდნა

გთხოვთ თქვენი განაცხადები შემდეგ საბუთებთან ერთად:
- ავტობიოგრაფია
- ატესტატი/დიპლომი/სერთიფიკატი
- სარეკომენდაციო წერილი
- გერმანული ენის ცოდნის დამადასტურებელი ცნობა

15.09.2004-მდე შემოიტანოთ
გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის საელჩოში
და ჩააბაროთ პირადად ქალბატონ კლემკეს
თელავის ქ. 20, სასტუმრო შერატონ მეტეხი პალასი
0103 თბილისი

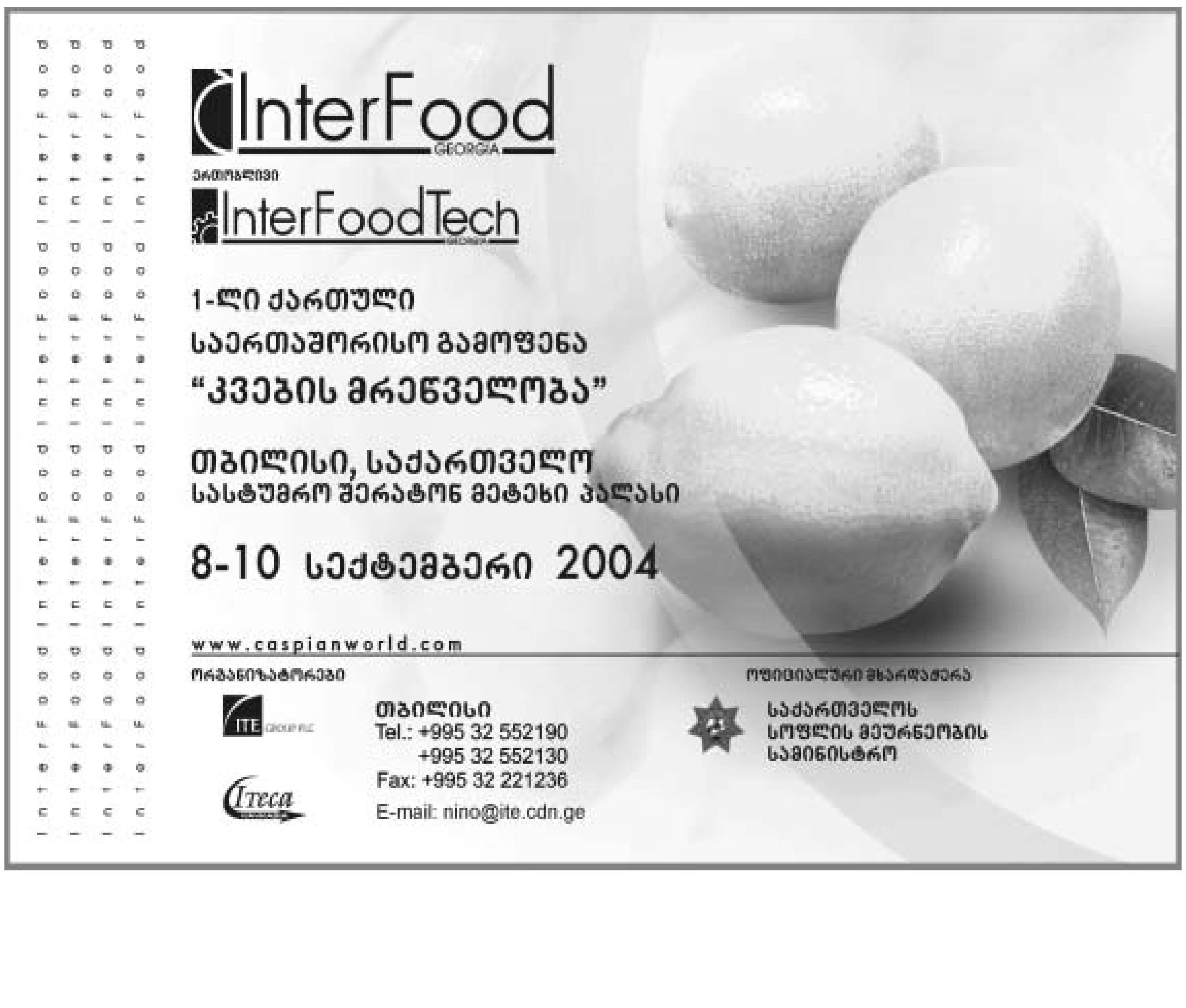

მოკლედ

კოლხეთის ეროვნული პარკის პერსპექტივა

საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების მინისტრმა თამარ ლებანიძემ, ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლებთან ერთად, გუშინ ფოთში სამუშაო შეხვედრა გამართა და კოლხეთის ეროვნული პარკის სანაპირო ზონის ინტეგრირებული მართვის პროექტის მიმდინარეობასა და წარმოქმნილ პრობლემებზე ისაუბრა.

შეხვედრაზე ასევე გაიმართა იაპონიის სოციალური განვითარების ფონდის მიერ დაფინანსებული პროექტის - "კოლხეთის დაბლობზე მცხოვრები მოსახლეობის სოციალური უსაფრთხოების გაუმჯობესება"- პრეზენტაცია.

როგორც გარემოს დაცვის მინისტრის მოადგილემ ირაკლი მაჭარაშვილმა განაცხადა, კოლხეთის ეროვნული პარკის მოსაზღვრე სოფლების მაცხოვრებლებს იაპონური მხარე მცირე გრანტის სახით 1 300 000 დოლარს გამოუყოფს. ამასთან, ადგილობრივ მოსახლეობას აღარ ექნება მკაცრი შეზღუდვები და პარკის ტერიტორიის ტრადიციული გამოყენების შესაძლებლობა მიეცემა.

"მოსახლეობას კანონის ფარგლებში შეეძლება საძოვრების გამოყენება, თევზაობა და შეშის ჭრა," - თქვა მაჭარაშვილმა და დასძინა, რომ აღნიშნული სახის ცვლილებები სპეციალურ კანონპროექტში აისახება, რომელიც საქართველოს პარლამენტს, სავარაუდოდ, შემოდგომაზე წარედგინება.

ინტერ-პრესი

ინდური ხორცი განადგურდა

ვეტერინარიის დეპარტამენტმა 18 000 კილოგრამი უვარგისი ხორცი გაანადგურა. როგორც დეპარტამენტში განაცხადეს, 12 აგვისტოს შ.პ.ს "თედ იმპორტმა" საქართველოში ინდური წარმოების კამეჩის გაყინული უძვლო ხორცი შემოიტანა და მაცივარში დაასაწყობა. ორ დღეში ვეტერინარიის დეპარტამენტმა თბილისის ვეტსამსახურთან ერთად ხორცის ხარისხი შეამოწმა და დაადგინა, რომ აღებული ნიმუშები საკვებად უვარგისი იყო. შემოტანილი პროდუქტი გლდანის ნაგავსაყრელზე განადგურდა.

ამჟამად ვეტერინარიის დეპარტამენტი ხორცის შემოტანის გარემოებებს სწავლობს და ადგენს, რატომ არ შემოწმდა პროდუქტი ყაზბეგის სასაზღვრო გამშვებ პუნქტზე.

როგორც დეპარტამენტში აცხადებენ, ამ მიზეზით ვეტერინარიის სამსახურის ჯგუფის ყველა წევრი, რომელიც 11 აგვისტოს მორიგეობდა, სამსახურიდან გათავისუფლდება.

ინტერ-პრესი

ს.ს" თელასის" განცხადება

ქ. თბილისის ელექტროგამანაწილებელ ქსელში პროფილაქტიკური სარემონტო სამუშაოების მიმდინარეობის გამო ელექტროენერგიის მიწოდება დროებით შეუწყდებათ:

2 სექტემბერს, 10.00-დან 15.00-სთ-მდე:
ჭავჭავაძის გამზირის(ნაწილობრივ), არაყიშვილის, ფალიაშვილის(ნაწილობრივ), კლდიაშვილის, ყიფშიძის ქუჩების მაცხოვრებლებს.

2 სექტემბერს, 10.00-დან 18.00-სთ-მდე:
ადიგენის, არაგვისპირელის, არსენალის მთის, ასპინძის, ახალი არსენალის, ახუთის, პეტრე ბაგრატიონის, ბერიაშვილის, ბოდავის, დავითაშვილის, დიღომბარის, გრანელის, გუმათის, ჯაბაურის, ლამის, მნათობის, პაატა სააკაძის, სალიას, სიღნაღის, თამარაშენის, ძეგამის ქუჩების მაცხოვრებლებს.

2 სექტემბერს, 11.00-დან 15.00-სთ-მდე:
ათონელის, ორბელიანის, თაბუკაშვილის, ავლევის, ბარათაშვილის, ფურცელაძის, გოგჩის, მარჯვენა სანაპიროს, მტკვრის, სულხანიშვილის, ტელეგრაფის ქუჩების მაცხოვრებლებს.

"მე ახალი არ მინდა, ძველი მირჩევნია"

ნანა ქადაგიშვილი

ენძელასა და იას ეს სიმღერა თბილისის ბინების რეაბილიტაციის ცენტრის ხელმძღვანელის ზურაბ ახმეტელის განცხადებამ გაგვახსენა. ქალაქში ახლად გაშანშალებული და ულტრათანამედროვე სტილით აშენებული ბინა რომც მაჩუქო, არ მინდა, ძველი, ჩემს დროს აშენებული მირჩევნიაო - ახმეტელის ეს სიტყვები იმ დროს, როცა ათასობით ჭერჩამონგრეულ და კედლებდაბზარულ სახლში მცხოვრები თბილისელი ახალ და ლამაზ სახლებს შურით შეჰყურებს და მათზე ოცნებასაც ვერ ბედავს, ცოტა არ იყოს, უცნაურად გვეჩვენება. თუმცა, როგორც ძველი მშენებელი გვარწმუნებს, ასეთი განცხადების საფუძველი აქვს.

ზაზა ფაჩუაშვილის ფოტო

"ე.წ "ხრუშჩოვკები" და ჩეხური პროექტის ბინები ფეხზე ძლივს დგას. ახლად აშენებულ არც ერთ სახლს კი ერთი ბზარიც არ გასჩენია," - აცხადებს ჭიჭინაძე.

"დღეს საბჭოთა კავშირის დროინდელს ყველაფერს იწუნებენ, მაგრამ ასე არ არის. კარიერა "მაღლივმშენიდან" დავიწყე, მშენებელი ვიყავი. რომ იტყვიან, ამ საქმეში ჭიპი მაქვს მოჭრილი. შეიძლება, მაშინ ასეთი გემოვნება არ გვქონდა, სამაგიეროდ, სახლების მდგრადობაზე თავს დავდებდით. ქავთარაძეზე 16-სართულიან კორპუსში ვცხოვრობ. 2000 წელს, მიწისძვრა რომ მოხდა, სახლიდან ფეხი არ მომიცვლია, რადგან ეს სახლი ჩემი აშენებული იყო და ვიცოდი, არაფერი მოუვიდოდა. მაშინ სახლი რომ შენდებოდა, ძირფესვიანად ყველაფერი მოწმდებოდა - საძირკველი, ბეტონის, არმატურის, შედუღების ხარისხი... სახლს სულ სართულ-სართულ ვამოწმებდით, საძირკვლისა და ყოველი სართულის შემოწმების შემდეგ აქტები დგებოდა. ქალაქის მთავარი კონსტრუქტორი ყველაფერს საკუთარი თვალით ამოწმებდა და შესაბამის დასკვნებს იძლეოდა. ზაჰესის ქარხანაში, რომელიც საბჭოთა კავშირში მეორე იყო, უმაღლესი ხარისხის ბეტონს ვამუშავებდით. ძალიან მეეჭვება, რომ დღევანდელ ქარხნებში ბეტონს ასე ამზადებდნენ. ყველა სამშენებლო მასალას შესაბამისობის სერტიფიკატი უნდა ჰქონდეს, სამშენებლო მასალების დამამზადებელ ქარხნებს კი ლაბორატორიები. დღეს კი კაცმა არ იცის, სახლები რა ხარისხის მასალით შენდება და სად მოწმდება. არც მშენებლობის პროცესის შემოწმებით იკლავს ვინმე თავს. აქედან გამომდინარე, ეს ახლად ნაშენი ლამაზ-ლამაზი სახლები, სავარაუდოა, რომ 10 წელიწადზე მეტხანს ვერ გაძლებს," - ასკვნის ახმეტელი.

მისი განცხადება საფუძველს მოკლებული ნამდვილი არ არის. თუმცა, სწორედ საბჭოთა პერიოდში აშენებული ათასობით დანგრეული (განსაკუთრებით მიწისძვრის შემდეგ) სახლი თვალებში გვეჩხირება. ბინების რეაბილიტაციის ცენტრის ხელმძღვანელი ამ ფაქტსაც იოლად ხსნის. **"ბინას მხოლოდ აშენება კი არა, მოვლაც უნდა. საკანალიზაციო ქსელი და სანიაღვრე კოლექტორები ისეთ დღეშია, ლამის მთელი ქალაქი წყალზე დგას. ასეთ პირობებში რაც არ უნდა მდგრადი სახლი ააშენო, ვერ გაუძლებს,"** - აცხადებს ახმეტელი.

არქიტექტურულ სამშენებლო საქმიანობაზე სახელმწიფო ზედამხედველობის შესახებ კანონის თანახმად, პროექტის შეთანხმებისა და მშენებლობის ნებართვის გაცემის დღიდან მშენებლობის სისტემატური შემოწმება არქიტექტურული მშენებლობის ინსპექციას ევალება. მის ფუნქციებში შედის, როგორ მშენებლობის პროექტის შესაბამისობასთან, ასევე შენობისა და სამშენებლო მასალის მდგრადობის შემოწმება. თბილისის არქმშენინსპექციის უფროსის მოვალეობის შემსრულებელს, ბესო ჭიჭინაძეს რომ ჰკითხოთ, დღეს სწორედ 30-40-იან წლებში აშენებული სახლები ინგრევა, ახალმა სახლებმა კი გამოცდა ბრწყინვალედ ჩააბარა, ანუ 4 წლის წინანდელ მიწისძვრას ვაჟკაცურად გაუძლო. "საბჭოთა პერიოდში მასალების ნახევარი სახლში მიჰქონდათ და სახლებს დარჩენილი ნახევრით აშენებდნენ. **იმიტომაც არის, რომ ე.წ "ხრუშჩოვკები" და ჩეხური პროექტის ბინები ფეხზე ძლივს დგას. ახლად აშენებულ არც ერთ სახლს კი ერთი ბზარიც არ გასჩენია,"** - აცხადებს ჭიჭინაძე.

როგორც არქმშენინსპექციის ხელმძღვანელი გვარწმუნებს, არც სამშენებლო მასალის დამამზადებელ ქართულ ქარხნებს აქვს რამე დასაწუნი და არც მათ მიერ დამზადებულ მასალებს. უცხოეთიდან შემოტანილ მასალას კი წარმოშობისა და ხარისხის სერტიფიკატი მწარმოებელი ქვეყნიდანვე მოჰყვება. **"პრობლემას მასალა კი არა კანონი გვიქმნის. 1999 წლამდე არქიტექტურის საქალაქო სამსახურის დაქვემდებარებაში ვიყავით და ჩვენს ფუნქციაში მხოლოდ მშენებლობის პროექტთან შესაბამისობის შემოწმება შედიოდა. 99 წლიდან კი დამოუკიდებელ უწყებად გადაგვაკეთეს და უკანონო მშენებლობებზე კონტროლიც დაგვაკისრეს. ამის შემდეგ თითქმის მთელ დროს სასამართლო დავების მოწესრიგებას ვანდომებთ. ჩვენს ერთ თანამშრომელს ხან დღეში 9 სასამართლო პროცესზე უწევს დასწრება. უკანონო მშენებლობების კონტროლის ფუნქციას ადგილობრივი მმართველობის ორგანოები უნდა ასრულებდნენ. ამის გარდა, სამეწარმეო საქმიანობის კონტროლის შესახებ კანონი არანაკლებ პრობლემას გვიქმნის. ობიექტს სასამართლოს ნებართვის გარეშე ვერ შევამოწმებთ, ნებართვის მისაღებად კი ნივთიერი მტკიცებულება გვჭირდება. არადა, თუკი ობიექტზე არ შევალთ, მტკიცებულება საიდან მოვიტანოთ,"** - პრობლემები არ ელევა არქმშენს.

მალე პარლამენტში შევა კანონპროექტი, რომელიც არქიტექტურულ სამშენებლო საქმიანობაზე სახელმწიფო ზედამხედველობის შესახებ კანონში ცვლილების შეტანას ითვალისწინებს. თუკი პარლამენტი მას დაამტკიცებს, არქმშენს დაბრკოლებებით თავის გამართლების საშუალება აღარ ექნება. კანონპროეტის მიხედვით, არქმშენისნპექცია ქალაქის არქიტექტურის სამსახურს დაუბრუნდება, ობიექტის შესამოწმებლად სასამართლოს ნებართვა აღარ დასჭირდება და თუკი არქმშენი ობიექტის მშენებლობას სასამართლოს ძალით შეაჩერებს, სასამართლოს ამ გადაწყვეტილებას მენაშენეს საპასუხო სარჩელი ვეღარ გააუქმებს.

რეგიონი

"მე ოსი ხალხი მიყვარს, ამათთან ვიქნები თუკი შემიწყობენ ცოტა ხელსა!"

მიტარბი-დაბა ბაკურიანის საკრებულოში შემავალი ერთ-ერთი ულამაზესი სოფელია. ბაკურიანიდან სამი-ოთხი კილომეტრით დაშორებულ სოფელში გასული საუკუნის 90-იან წლებამდე 120 კომლი ცხოვრობდა. სოფელი საბჭოეთის ყველა სიკეთით სარგებლობდა: იყო სკოლა, მაღაზია, სოფლის ამბულატორია, შუქიც უწყვეტად ჰქონდათ და ყოველი მოსახლის ეზოში ცივი წყალიც მორაკრაკებდა. საძოვრებით მდიდარ სოფელში ბევრი საქონელი ჰყოლიათ. რძის პროდუქტებით თავსაც ინახავდნენ და ბაკურიანის დასასვენებელ ბაზებსაც ამარაგებდნენ. არც სამუშაოს პრობლემა აწუხებდათ-სოფლამდე ავტობუსი დადიოდა და მიტარბელები, ძირითადად, ბაკურიანში მუშაობდნენ.

ლელა მარგიანი

ამჟამად მიტარბი კვლავ ულამაზესი, მაგრამ მიტოვებული სოფელია. ახლა იქ მხოლოდ ოციოდე ოჯახი ცხოვრობს, რადგან 1991 წლის ცნობილი მოვლენების შემდეგ ოსურმა მოსახლეობამ დატოვა სოფელი. მძიმე სანახავია სახურავებჩაქცეული სახლები, გავერანებული ეზოები და ხავსმოდებული გაველურებული ხეხილი.

ხუთმა ჟურნალისტმა ქალმა, რომლებიც ქალთა კოალიციის საზაფხულო სკოლის მონაწილეები ვიყავით და ბაკურიანის ერთ-ერთ სასტუმროში ვცხოვრობდით, გადატვირთული სამუშაო დღის მიუხედავად, მოვახერხეთ სემინარებიდან გაპარვა და მიტარბისკენ მიმავალ გზას ფეხით დავადექით. გვეგონა, არ გაგვიჭირდებოდა სამი-ოთხი კილომეტრის ფეხით გავლა, ამინდიც ხელს გვიწყობდა, ბაკურიანულად გრილოდა. სასტუმროდან კოხტა გორის ასახვევამდე ყოჩაღად ვიარეთ, მაგრამ მერე მივხვდით, რომ მიტარბამდე ჩაღწევას და უკან დაბრუნებას კარგა ხანს მოვანდომებდით. ამდენი დრო კი ნამდვილად არ გვქონდა. ამიტომ მობილურით გამოვიძახეთ წინა დღეს გაცნობილი ბაკურიანელი ტაქსისტი ედიკა, რომელიც მცირე შევაჭრების შემდეგ დაგვთანხმდა, 12 ლარად ავეყვანეთ სოფლამდე.

დაღლილები "ბურევესტნიკთან" შევჩერდით. მალე ედიკას ცისფერი "06"-იც გამოჩნდა და ცოტა ხანში მიტარბის მიდამოებსაც მივადექით: გზის პირიდან მშვენიერი ხედი გადაიშალა. სიმწვანეში ჩაკარგული, გორაკებზე შეფენილი სოფელი, ირგვლივ მთები, საძოვრები და საკმაოდ შეთხელებული განთქმული ბორჯომის ტყე.

ჩანგრეული და ძველი სახურავების ფონზე გამოირჩეოდა ხუთი ახალთახალი თუნუქით გადახურული და რატომღაც, იასამნისფერ და ყვითელ ფერებში შეღებილი სახლი. თავდაპირველად ყველაზე შორეული, ზედა უბანში აშენებული მთლიანად იასამნისფრად შეღებილი სახლისკენ გავემართეთ. სწორედ იქ გავიცანით პატარა ქართველები - 6 წლის ლადო და 4 წლის ვეფხია გოგოლაძეები. მათი ოჯახი, როგორც შემდგომ გავიგეთ, 13 წლის განმავლობაში სწორედ იმ სახლში ცხოვრობდა, ვლადიკავკაზში წასული პატრონისთვის რომ შეაკეთეს (სახლის პატრონი ავადმყოფობის გამო ვერ ჩამოვიდა. გოგოლაძეები კი იმ სახლიდან გამოიყვანეს და გვერდით რაღაც ფიცრულში შეასახლეს).

ლადომ და ვეფხიამ მალე ბებია - ეთერ გოგოლაძე გაგვაცნეს, რომელიც ენაწყლიანი მოსაუბრე აღმოჩნდა და მისგან ბევრი რამ შევიტყვეთ. ქალბატონ ეთერს ოთხი შვილი ჰყავს, ორი ბიჭი და ორი გოგო. გოგოები გათხოვილები არიან. ერთი ხაშურში ცხოვრობს, მეორე - დვირში. ბებია ეთერს ათი შვილიშვილი ჰყავს და დღე-დღეზე პირველ შვილთაშვილსაც ელოდება. ასაკი რომ ვკითხეთ, სიცილით გვითხრა, 65 წლის ბებერი ვარო. იგი თავად ბორჯომის რაიონის სოფელ დგვარიდან ყოფილა. როდესაც 13 წლის წინათ ოსებმა დატოვეს მიტარბი, თავისი რძლის დისგან, რომელიც აქ იყო გამოთხოვილი, გაუგია აქაურობის ამბავი და რადგან თავის სოფელში ვიწროდ ცხოვრობდნენ, აქ კი მიტოვებული სახლები ეგულებოდათ, გადმოსახლებულან. **"შემოსახლებულები ვართ ასე, ვინც გაჭირვებული ხალხი იყო და ვერ დავკმაყოფილდით ქართველები, შემოვაფარეთ აქა თავი, რომ ცოტა საქონელი ვიყოლიოთ, ბოდიში თქვენთან, ღორი, ქათამი, ბატი ვიყოლიოთ, ვიარსებოთ და ვიცხოვროთ,"** - გვითხრა გულახდილად.

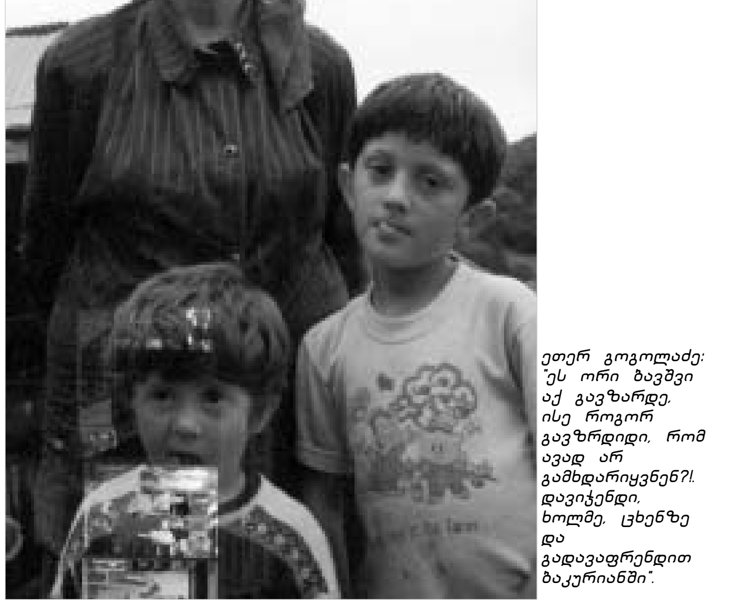
ეთერ გოგოლაძე: "ეს ორი ბავშვი აქ გავზარდე, ისე როგორ გავზრდიდი, რომ ავად არ გამხდარიყვნენ?!. დავიჯენდი, ხოლმე, ცხენზე და გადავაფრენდით ბაკურიანში".

გოგოლაძეების ექვსსულიანი ოჯახი ზედა უბანში, სკოლასთან ცხოვრობს. მათ ახლო-მახლო მეზობელი არა ჰყავთ. ირგვლივ მხოლოდ ჩანგრეული ხის სახლებია და კიდევ მიტოვებული ორსართულიანი სკოლის კაპიტალური შენობა. ათ წელზე მეტია, რაც სოფელში სკოლა აღარ არსებობს. არადა, ახლა სოფელში უკვე 15 ბავშვია. თურმე ზოგი ცოტა ხანი ბაკურიანის სკოლაში დადიოდა, მაგრამ ბავშვებს ზამთარში ძალიან გაჭირვებიათ ყოველ დღე რამდენიმე კილომეტრის ფეხით გავლა და ამიტომ სწავლა მიუტოვებიათ!

"ჩემი ბავშვი (უფროსი შვილიშვილი 6 წლის ლადო) უკვე სასკოლეა. ვიფიქრე, წავიყვან ჩემს სოფელში-მეთქი, მაგრამ გავიგეთ, სწავლა 20-ში იწყებაო. ამას წინათ, ბორჯომიდან იყვნენ, სკოლის შენობა შეამოწმეს, აზომეს. დაგვპირდნენ სკოლა გაიხსნებაო. თუ მართლა გაიხსნება, მივიყვანთ ბავშვებს და აქაურობის მიტოვებაც აღარ მოგვიწევს," - წუხს ეთერი ბებო.

მას აქაურობის დატოვება ნამდვილად არ უნდა. ძალიან მოსწონს მიტარბი და მიტარბელები: **"აქ მირჩევნია, რო ვიყო, თუკი შემიწყობენ ცოტა ხელსა! აქ მირჩევნია. მე ოსი ხალხი მიყვარს, ამათთან ვიქნები!"**

რაც შეეხება საყოფაცხოვრებო პირობებს, ეთერი ბებოსგან გავიგეთ, რომ სოფელში არ არის მაღაზია. ყველაფრის ყიდვა ბაკურიანში უწევთ, ან სოფელში მანქანით ამოსული მოვაჭრეებისგან, რომლებიც ცეცხლის ფასად ყიდიან პროდუქტებს: პამიდორი ლარნახევარი ღირს, ბადრიჯანი - ერთი ლარი, კილო ბრინჯი - ორლარნახევარი. პურს თვითონ აცხობს ეზოში აშენებულ ფურნეში.

ეთერ გოგოლაძე: **"ფქვილს ვყიდულობთ. ძალიან ძვირი ჯდება, 45 ლარი ღირს ერთი "მეშოკი". ცხენებით ამოგვაქვს ბაკურიანიდან. დიდი ოჯახი ვართ, ერთი "მეშოკი" ათ დღეს არ გვყოფნის, თვეში სამი "მეშოკი" მინდა. ძალიან ვწვალობთ. მთელი ცხოვრება წვალებაა! სოფელში არც ექიმი გვყავს. თუ ბავშვი ავად გაგვიხდა, ცხენით გადაგვყავს ბაკურიანში და ბაკურიანიდან ბორჯომში ჩავდივართ. ეს ორი ბავშვი აქ გავზარდე, ისე როგორ გავზრდიდი, რომ ავად არ გამხდარიყვნენ?!. დავიჯენდი, ხოლმე, ცხენზე და გადავაფრენდით ბაკურიანში.**

მანქანაც არ არის. აგერ, ის სამხიდიანი მანქანა, სკოლის ეზოში რომ დგას, ჩვენია, მაგრამ ვერ ვამუშავებთ. ბენზინი ძვირია. ამიტომ უმეტესად ცხენით დავდივართ. ცხენს ბენზინი არ სჭირდება! "სანკებიც" გვაქვს. ზამთარში ისე იკეტება გზები, თუ ცხენითა და "სანკით" არ გადახვედი, ტრანსპორტი არ დადის".

ჩვენდა გასაოცრად, სოფელში უშუქობას არ უჩივიან. **"შუქი თავის წესზე გვაქვს. შუქის ფულს ვიხდით, თვეში 5 ლარს. სოფელში 25 ოჯახი ვართ და ყველანი ვიხდით,"** - გვეუბნება ეთერი ბებო.

გოგოლაძეებს მობილური და ტელევიზორი არა აქვთ, თუმცა ოს მეზობლებთან "მთავრობის ამბებს" იგებენ: **"ტელევიზორი არა მაქვს, რომც მქონდეს, ანტენა თუ არ უდგია, არაფერს არ აჩვენებს. მთავრობის ამბებს ვერაფერს ვერ ვიგებთ, ძალიან კი მაინტერესებს, რა ხდება. გავიგე, ცხინვალში ჩხუბიაო...სოფლის თავში ოს მეზობლებს, რომლებიც ფოთში ცხოვრობდნენ და ჩამოცხოვრდნენ, უყენიათ ანტენა. 300-400 ლარი მიუციათ. მათთან დავდივართ, ხოლმე, საყურებლად. უარს არ გვეუბნებიან, კარგი ხალხია".**

ერთი რამ ედარდება ეთერი ბებოს ძალიან, ტყე რომ უმოწყალოდ გაიჩეხა: **"მე რომ მოვედი 13 წლის წინათ, ძალიან კარგი ხეტყე იყო. როგორ მენანება?! გადახედამდი ბუნებას, გეგეხარდებოდა! მე ბუნება ძალიან მიყვარს. რომ ჩეხამდნენ, მენანებოდა. სომხებმა დაჩეხეს და წაიღეს. ასე ამბობდნენ, გვიჭირს ცხოვრება, ჭამა არ გვინდაო?! სომხები აქეთ ცხოვრობენ, ტაბაწყურში. აქედან 14 კილომეტრია, აქ ამოდიან და აქედან გააქვთ ტყე. ახლა აღარაა ხე-ტყის გაჩეხვა. რო აღარ არის, რაღას მოჩეხავენ?! რო ვეტყოდით, ცოტა მაინც დატოვეთ ტყე, უპატრონო ქვეყანაა, ვინ გკითხამთ, თქვენო, ასე გვეუბნებოდნენ".**

ქართულ სოფლებში ოსი ბოევიკები თავისუფლად დათარეშობენ

თუ რამდენიმე დღის წინ ოსი ეროვნების პირებმა ცხინვალის გავლით სოფელ თამარაშენში მიმავალი მალხაზ კობახიძე მათ მიერ კონტროლირებად ტერიტორიაზე გაიტაცეს, გუშინწინ სოფელ ერედვის მცხოვრები სოსო მაისურაძე პატარა ლიახვის ხეობიდან, იმ ადგილიდან გაიტაცეს, რომელსაც შერეული სამშვიდობო კონტინგენტი აკონტროლებს, რაც იმასაც ნიშნავს, რომ ცხინვალის თვითმარქვია ხელისუფლების მხარდამჭერი კრიმინალები ქართულ ტერიტორიაზე თარეშს არ ერიდებიან. ნიშანდობლივია ისიც, რომ ისევე, როგორც თავის დროზე, მალხაზ კობერიძე, მაისურაძეც კოკოითის პოლიციელთა ხელში აღმოჩნდა და იგი ცხინვალში მდებარე, დე ფაქტო მმართველობის შინაგან საქმეთა სამინისტროს შენობაში სასტიკად სცემეს და აწამეს.

ნაცემ-ნაწამები სოსო მაისურაძე გორის საავადმყოფოში მოათავსეს.

30 წლის სოსო მაისურაძე შეიარაღებულმა პირებმა ორშაბათს, სოფელ ერედვთან ახლოს მდებარე წვერიახოს მთასთან, ერედველების სალოცავში, მცხეთიჯვრის ეკლესიაში აიყვანეს მძევლად და ცხინვალის გზას გაუყენეს. მოგვიანებით, გატაცებული თვითალიარებული რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა სამინისტროს შენობაში აღმოჩნდა, სადაც მას სასტიკად გაუსწორდნენ, უმოწყალოდ სცემეს და აწამეს. მაისურაძის გასათავისუფლებლად კი სხვადასხვა ზომები იქნა გამოყენებული. თავად ერედვის მოსახლეობამ თანასოფლელის დასახსნელად სოფელ დმენისიდან ცხინვალისკენ მიმავალი, ოსი ეროვნების მგზავრებით სავსე ავტობუსი დააკავა. ქალები და ბავშვები გაუშვეს, მამაკაცები კი, მაისურაძის გათავისუფლების მოთხოვნით, მძევლად დაიტოვეს. ერედველები მაისურაძის არგათავისუფლების შემთხვევაში, ავტობუსის მგზავრებზე ფიზიკურად შურისძიებით იმუქრებოდნენ.

კოკოითის ხელისუფლების ინფორმაციისა და ბეჭდვის დეპარტამენტის თავმჯდომარე ირინა გაგლოევა ირწმუნებოდა, რომ ავტობუსი ქართველმა სამართალდამცავებმა დააკავეს. თუმცა, ამ განცხადებას კატეგორიულად უარყოფს შიდა ქართლის სამხარეო პოლიციის სამმართველოს უფროსი ალეკო სუხიტაშვილი. მეტიც, იგი აკონკრეტებს იმ გზებს, რომლითაც მაისურაძის გათავისუფლების უზრუნველყოფა თავად მოახერხა.

კერძოდ, ალექსანდრე სუხიტაშვილის თქმით, **"მართალია, დე ფაქტო ხელისუფლების შინაგან საქმეთა მინისტრს რობერტ გულიევს ვერ დავუკავშირდი, მაგრამ ცხინვალში არიან ქართული მოსახლეობისა და საქართველოს ხელისუფლების მიმართ კეთილგანწყობილი ჩინოსნებიც და სოსო მაისურაძის გათავისუფლება სწორედ მათი დახმარებით მოხერხდა"**. იმ ჩინოსნების ვინაობას, ვინც მაისურაძის გათავისუფლებაში დახმარება გაუწია, სუხიტაშვილი, ცხადია, არ აკონკრეტებს.

სოსო მაისურაძის გათავისუფლების შემდეგ ერედველებმა ავტობუსის მგზავრები ისე გაათავისუფლეს, რომ ფიზიკური შეურაცხყოფა არავისთვის მიუყენებიათ, ნაცემ-ნაწამები სოსო მაისურაძე კი გორის საავადმყოფოში მოათავსეს.

ყოფილი მძევლის განცხადებით, შეიარაღებული ოსები ქართული მხარის მიერ კონტროლირებად ტერიტორიაზე თავისუფლად დათარეშობდნენ. გამტაცებლები, რომლებიც "ვილისის" მარკის ავტომანქანით მოძრაობდნენ, ერთმანეთს ოსურად ელაპარაკებოდნენ. **"მთელი ღამე, გათენებამდე მირტყამდნენ, სხეულზე სიგარეტს მაწვავდნენ,"** - ჰყვება სოსო მაისურაძე და იხსენებს, რომ ცემის დროს მას უშვერი სიტყვებით აგინებდნენ და მასთან ერთად აგინებდნენ საქართველოს პრეზიდენტს მიხეილ სააკაშვილს.

24 საათი

ასლან აბაშიძის ოჯახის ინტერესებს ორი ადვოკატი იცავს

აჭარის უმაღლეს სასამართლოში გუშინ ასლან აბაშიძის, მისი ოჯახის წევრებისა და ახლო ნათესავებისთვის დაუსაბუთებელი ქონების ჩამორთმევასთან დაკავშირებით, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის პროკურორის გიორგი პაპუაშვილის სარჩელის განხილვა უნდა დაწყებულიყო, თუმცა, სასამართლო პროცესი ორი დღით გადაიდო. ამის მიზეზი პროცესზე მოპასუხე მხარის წარმომადგენლების არასრულად გამოცხადება გახდა.

ხათუნა ჯანგირაშვილი

იმ შემთხვევაში, თუ აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის პროკურორის მიერ სარჩელში ჩამოთვლილ მოპასუხეთაგან, რომელთა სიაც 30 კაცს აღწევს, სასამართლო პროცესზე ვინმე კიდევ არ გამოცხადდება, კანონის შესაბამისად, სასამართლო უფლებამოსილი იქნება, მის გარეშე დაიწყოს საქმის განხილვა და მისი ქონების კონფისკაცია მოპასუხის დაუსწრებლად გადაწყვიტოს.

ის, რომ არც ავტონომიის ყოფილი მეთაური და არც მისი შვილები გუშინ სასამართლოში არ გამოცხადებულან, არავისთვის იყო მოულოდნელი. სასამართლოზე ასლან აბაშიძის ოჯახის ორი ადვოკატი - შალვა შავგულიძე და სოსო ბარათაშვილი გამოცხადდნენ. მათ მოსამართლეს პროცესის ერთი თვით გადადების შუამდგომლობით მიმართეს. **"აბაშიძის ინტერესების დაცვა მხოლოდ გუშინ დამევალა. ამდენად, პროკურატურის მიერ მოპოვებული მტკიცებულებების შესწავლა ვერ მოვასწარით,"** - ასეთი გახლდათ ადვოკატების მიერ შუამდგომლობაში დაყენებული მოთხოვნის არგუმენტი. სასამართლომ აბაშიძეების ადვოკატების მოთხოვნა არ დააკმაყოფილა და ერთი თვის ნაცვლად, მათ აბაშიძის ქონების კონფისკაციასთან დაკავშირებული სარჩელის გასაცნობად ორი დღის ვადა მისცა, რასაც ყოფილი მეთაურის ოჯახის ინტერესების დამცველთა მიერ სასამართლო პროცესის პირველი შეფასებები მოჰყვა. **"უკვე ცხადია, რომ სასამართლო ობიექტური ვერ იქნება,"** - განაცხადეს აბაშიძეების ინტერესების დამცველებმა. მათ ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი სასამართლო და პროკურატურა აბაშიძის დაცვის უფლების შეზღუდვაში დაადანაშაულეს.

შეგახსენებთ, რომ აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის პროკურორის სარჩელის თანახმად, მოპასუხეები არიან ასლან აბაშიძე, მისი ოჯახის წევრები - გიორგი და დიანა აბაშიძეები, მათი ნათესავები: სოსო გოგიტიძე, იზოლდა გოგიტიძე, როსტომ ბოლქვაძე, ავთანდილ ბოლქვაძე, თეიმურაზ კომახიძე და სხვები. სარჩელით მოსარჩელე მხარე ითხოვს, რომ ქონება, რომელიც ასლან აბაშიძეს და მის გარემოცვას შეძენილი აქვს დაუსაბუთებლად და უკანონოდ, ჩამოერთვათ და გადაეცეს სახელმწიფოს. საუბარია საცხოვრებელ ბინებზე, მიწის ფართობებზე, ნავთობის გადამამუშავებელი ქარხნის საწყობზე, მშენებარე აფთიაქებზე, ოფისებზე, ავტომანქანებზე, საბანკო ანგარიშებზე აკუმულირებულ თანხებზე და სხვა უძრავ ქონებაზე.

პროკურატურაში დარწმუნებულები არიან, რომ სასამართლო გამოძიების მოთხოვნას დააკმაყოფილებს და მოხდება უკანონოდ შეძენილი ქონების კონფისკაცია და სახელმწიფოსთვის გადაცემა. ამის მიზეზად აჭარის ყოფილი ლიდერისა და სარჩელში ჩამოთვლილ ახლობელთა სახელფასო შემოსავლები სახელდება. საკონფისკაციო ქონების მთლიანი რაოდენობა 100 მილიონ ლარად არის შეფასებული, მაშინ, როცა, პროკურატურის მტკიცებით, აბაშიძის და მისი ახლობლების სახელფასო შემოსავლები მთელი ამ წლების განმავლობაში 130 ათას ლარს არ აღემატებოდა.

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის პროკურორის სარჩელი გუშინ ასლან აბაშიძის დამ, ნარგიზ აბაშიძემ და მისმა მეუღლემ, აჭარის კულტურის ყოფილმა მინისტრმა, არჩილ კომახიძემ გააპროტესტეს. საკმაოდ ვრცელია იმ ქონების ნუსხა, რაც აჭარის პროკურორის სარჩელის მიხედვით, ასლან აბაშიძის დას და სიძეს უკანონოდ აქვთ შეძენილი. გუშინ ნარგიზ აბაშიძე და არჩილ კომახიძე ირწმუნებოდნენ, რომ სარჩელში მითითებული უძრავი ქონების დიდი ნაწილი მათ არ ეკუთვნით და, საერთოდ, მათ ქონებას აჭარის ყოფილ მეთაურთან არანაირი კავშირი არ აქვს.

როგორც ჩანს, პროკურატურის მისამართით მსგავსი პრეტენზიები სასამართლო პროცესზე, რომელიც გუშინ მოპასუხეთა გამოუცხადებლობის მიზეზით გადაიდო და რომელიც ხანგრძლივი და ხალხმრავალი იქნება, მოპასუხეთა მხრიდან ხშირად დაფიქსირდება.

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის მიმართვა საქართველოს უმაღლესი საწავლებლების რექტორებს

განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრომ დაიწყო უმაღლესი სასწავლებლების სახელმწიფო აკრედიტაციის პროცესი, რომელიც გეგმით 2004 წლის ბოლოს დასრულდება. აკრედიტირებული უმაღლესი სასწავლებლებისათვის იცვლება აბიტურიენტთა შერჩევის პრინციპები, რომელიც გათვალისწინებულია განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ მომზადებულ კანონპროექტში უმაღლესი განათლების შესახებ. კანონპროექტი საქართველოს პარლამენტის მიერ განიხილება საშემოდგომო სესიაზე. აბიტურიენტთა შერჩევა აკრედიტირებული უმაღლესი სასწავლებლებისთვის მოხდება კონკურსის წესით, ერთიანი ეროვნული გამოცდების შედეგების საფუძველზე. ყველა აბიტურიენტი, მათ შორის უმაღლესი სასწავლებლების მოსამზადებელი განყოფილებების მსმენელები ვალდებულნი არიან მონაწილეობა მიიღონ აღნიშნულ ერთიან კონკურსში.

განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრომ ახალი ტიპის გამოცდების მომზადება და ჩატარება დაავალა “შეფასებისა და გამოცდების ეროვნულ ცენტრს”. ერთიანი ეროვნული გამოცდების ძირითადი პრინციპები მოცემულია დანართში.

მინისტრი
ალექსანდრე ლომაია

დანართი
ერთიანი ეროვნული გამოცდები

2005 წელი

- ერთიანი ეროვნული გამოცდები ჩატარდება ცენტრალიზებულად რეგიონულ საგამოცდო ცენტრებში
- საგამოცდო ცენტრები სავარაუდოდ განთავსებული იქნება: თბილისში, ქუთაისში, ბათუმში, ფოთში, ოზურგეთში, რუსთავში, ახალციხეში, თელავში, გორში, ზუგდიდში, სიღნაღში*
- ერთიანი ეროვნული გამოცდები ჩატარდება - ქართულ ენასა და ლიტერატურაში, ზოგად უნარებში, უცხო ენაში (ინგლისური, გერმანული, ფანგული და რუსული) და მათემატიკაში
- საქართველოს აკრედიტირებული უმაღლესი სასწავლებლები სპეციალობების მიხედვით წარმოადგენენ აბიტურიენტათვის სავალდებულო გამოცდების ნუსხას (ზემოთ ჩამოთვლილი ოთხი გამოცდიდან არჩევითი არის გამოცდა მათემატიკაში)
- საქართველოს აკრედიტირებული უმაღლესი სასწავლებლები სპეციალობების მიხედვით განსაზღვრავენ მათთვის პრიორიტეტულ საგამოცდო საგნებს, რომლებიც აისახება ამ საგნებისათვის მინიჭებულ კოეფიციენტებში. საგნებისათვის მინიჭებული კოეფიციენტების ჯამი იქნება ფიქსირებული და ათის ტოლი. კოეფიციენტი უნდა იყოს ნულისგან განსხვავებული მთელი რიცხვი
- აბიტურიენტს ეძლევა უფლება განაცხადი გააკეთოს მისთვის სასურველ რამოდენიმე უმაღლეს სასწავლებელსა და ფაკულტეტზე/სპეციალობაზე
- აბიტურიენტთა ჩარიცხვა თითოეულ სპეციალობაზე მოხდება კონკურსის წესით.საკონკურსო ქულა განისაზღვრება მის მიერ მიღებული ქულებისა და ფაკულტეტების მიერ გამოცხადებული კოეფიციენტების საფუძველზე
- სახელმწიფო გრანტი** გაიცემა ერთიან ეროვნულ გამოცდებზე აბიტურიენტის მიერ მიღებული შედეგების საშუალო ქულის მიხედვით***

** აბიტურიენტთა წინასწარი გამოკითხვის შედეგების მიხედვით დაზუსტდება ამ ქალაქებში საგამოცდო ცენტრის გახსნის შესაძლებლობა. საგამოცდო ცენტრი იხსნება იმ შემთხვევაში, თუ ამ ქალაქებში გამოცდების ჩაბარების სურვილს გამოთქვამს არანაკლებ 2000 აბიტურიენტისა.*

*** იხილეთ კანონპროექტი უმაღლესი განათლების შესახებ*

**** უმაღლეს სასწავლებელში სტუდენტის სწავლების ღირებულებასა და სახელმწიფო გრანტის ღირებულებას შორის სხვაობას იხდის აბიტურიენტი*

მოსამართლე ქრთამის აღებისთვის დააკავეს

გუშინ აჭარის უმაღლესი სასამართლოს მოსამართლე თამაზ ბერიძე სამართალდამცველებმა სწორედ იმ მომენტში დააკავეს, როდესაც მოქალაქისგან ქრთამს იღებდა.

მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს პრეზიდენტმა ჯერ კიდევ რამდენიმე თვის წინ საჯაროდ განაცხადა, რომ ხელისუფლება არაერთი კორუმპირებული მოსამართლის შესახებ ფლობს დეტალურ ინფორმაციას, თბილისში საქმე ჯერ მექრთამე გამომძიებლების გამოვლენაზე შორს არ წასულა. სამაგიეროდ, აჭარელმა სამართალდამცველებმა მართლმსაჯულების სისტემის ულირსთაგან გაწმენდა სწორედ მოსამართლით დაიწყეს.

სპეციალურად ამ ფაქტისადმი მიძღვნილ ბრიფინგზე საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის პირველმა მოადგილემ ჟურნალისტებს აჭარის უმაღლესი სასამართლოს მოსამართლის, ავთანდილ ბერიძის დაკავების შესახებ აცნობა.

"კორუმპირებული მოსამართლის არსებობა ქვეყანაში სამარცხვინოა, ამიტომ ჩვენ ასეთების მიმართ დაუნდობელნი ვიქნებით," - აღნიშნა გეწაძემ, რომლის თქმითაც, ავთანდილ ბერიძე სწორედ იმ მომენტში დააკავეს, როდესაც იგი მოქალაქეს ქრთამის სახით ფულს ართმევდა. **"ამ საქმის ირგვლივ გაკეთებული აუდიო და ვიდეო ჩანაწერები ქრთამის აღების ფაქტს ცხადად ადასტურებს,"** - ამბობს მინისტრის მოადგილე.

როგორც ირკვევა, მოსამართლე ქრთამს არა სასამართლო დავის რომელიმე კონკრეტული მხარის სასარგებლოდ გადაწყვეტაში იღებდა, არამედ უკვე გამოტანილი გადაწყვეტილების კორექტირებაში. გია გეწაძის თქმით, **"ამ 3 ათასი დოლარის აღების შემდეგ მოსამართლე ვალდებულებას იღებდა, რომ ქრთამის მიმცემის სასარგებლოდ ჩაესწორებინა იმ გადაწყვეტილების ტექსტი, რომელიც მან ერთ-ერთი სამოქალაქო დავის ირგვლივ თავად გამოიტანა".**

24 საათი

ორი სიტყვით

ბაქო. ორი თანამოსამსახურის მკვლელობაში ეჭვმიტანილი რუსი მესაზღვრე წუხელ აზერბაიჯანის ტერიტორიაზე დააკავეს. რიგითმა ვიაჩესლავ უსტალოვმა, რომელიც დაღესტანში ერთ-ერთ სასაზღვრო საგუშაგოზე მსახურობდა, გუშინ ცეცხლი გაუხსნა კარავს, სადაც სამი მესაზღვრე იმყოფებოდა. მაგომედ ალიბეკოვი და ედუარდ დიბესოვი ადგილზე დაიღუპნენ, ელდარ გაინაშინი კი დაიჭრა. თავად უსტალოვი გაურკვეველი მიმართულებით მიიმალა. მომხდარის მიზეზი ჯერჯერობით უცნობია. ვარაუდობენ, რომ აზერბაიჯანული მხარე თავის რუს კოლეგებს დაკავებულ ჯარისკაცს უახლოეს დღეებში გადასცემს. **ინტერ-პრესი**

■ ■ ■

თბილისი. სამართალდამცავებმა თბილისში, ჭავჭავაძის გამზირზე მცხოვრებ ლამზირა შამფრიანს ჩამოართვეს მის მფლობელობაში მყოფი ავტომანქანა "ბმვ"-525. ექსპერტის ცნობით, ავტომანქანის საიდენტიფიკაციო ეს ნომერი კუსტარულად გადაკეთებული აღმოჩნდა და მისი პირვანდელი ნომერი ეკუთვნის კიაზო გაბედავას კუთვნილ "ბმვ"-525-ს, რომელიც 2003 წლის 22 მარტს დიდუბე-ჩუღურეთის რაიონის ტერიტორიიდან სამველ გრიგორიანმა გაიტაცა. ამ ფაქტთან დაკავშირებით, 2003 წლის დიდუბე-ჩუღურეთის საგამოძიებო სამსახურში აღიძრა სისხლის სამართლის საქმე, გაიმართა სასამართლო და გრიგორიანს 3 წლით თავისუფლების აღკვეთა მიესაჯა. ამოღებული ავტომობილი ხელწერილით დაუბრუნდა კიაზო გაბედავას. მიმდინარეობს მოკვლევა. **მედია-ნიუსი**

■ ■ ■

თბილისი. სამართალდამცავებმა დააკავეს 41 წლის ემზარ ცოფურაშვილი, რომლისგანაც 0.0157 გრამი სუბოტექსი ამოიღეს. საქმეს საგამოძიებო დეპარტამენტის ისან-სამგორის სამსახური იძიებს. **მედია-ნიუსი**

■ ■ ■

თბილისი. დააკავეს ნასამართლევი, 44 წლის მურად გრიგორიანი, რომლის დროებითი საცხოვრებელი ბინიდან ამოიღეს 7.62 მმ კალიბრის 14 ვაზნა, 5.6 მმ კალიბრის 20 ვაზნა და არაბრძოლისუნარიანი გადაჭრილი თოფი. საქმეს საგამოძიებო დეპარტამენტის მთაწმინდა-კრწანისის სამსახური იძიებს. **მედია-ნიუსი**

■ ■ ■

თბილისი. სამართალდამცავებმა დააკავეს დანაშაულებრივი ორგანიზებული ჯგუფის წევრები, სიღნაღის რაიონის სოფელ ანაგაში მცხოვრები, 23 წლის გიორგი დარჩიაშვილი და სოფელ ჯუგაანში მცხოვრები, 23 წლის ზურაბ ზედელაშვილი, რომლებმაც აგვისტოს თვის დასაწყისში ჩეხეთის მოქალაქეს იაროსლავ ნემოტას ძალის გამოყენებით გასტაცეს მობილური ტელეფონი. მათვე 22 აგვისტოს გაქურდეს თბილისელი გივი მაღალაშვილის ბინა. საქმეს საგამოძიებო დეპარტამენტის დიდუბე-ჩუღურეთის სამსახური იძიებს. **მედია-ნიუსი**

■ ■ ■

თბილისი. სამართალდამცავებმა ამხილეს ზუგდიდის შპს "ჩიქოვანი და კომპანიის" დირექტორი, ზუგდიდელი, 32 წლის ნუკრი ესართია, რომელმაც 2002 წლის აგვისტოდან 2004 წლის ივლისამდე შპს "ზუგდიდის უნივერსამის" დირექტორთან დავით ბაღათურიასთან ერთად, ყალბი დოკუმენტის შექმნით, 681.000 ლარი მიითვისა. საქმეს პროკურატურა იძიებს. **მედია-ნიუსი**

■ ■ ■

თბილისი. სამართალდამცავებმა ამხილეს აფხაზეთიდან დევნილი, 48 წლის ლიანა ჭითავა, რომელმაც 2001 წლის 1 მარტიდან ომის მონაწილის ყალბი ცნობით დაინიშნა პენსია, რითაც ბიუჯეტს 1051 ლარის ზარალი მიაყენა. ამხილეს, აგრეთვე, აფხაზეთიდან დევნილი, ფოთში მცხოვრები, 76 წლის ვერა კვანტალიანი, რომელმაც 2002 წლის 1 ოქტომბრიდან ომის მონაწილის ყალბი ცნობით დაინიშნა პენსია, რითაც ბიუჯეტს 557 ლარის ზარალი მიაყენა. აფხაზეთიდან დევნილმა, 59 წლის ბორის ნადარაიამ პენსია ასევე ომის მონაწილის ყალბი ცნობით დაინიშნა, რითაც სახელმწიფო ბიუჯეტს 647 ლარის ზარალი მიაყენა. ამხილეს აფხაზეთიდან დევნილი, 50 წლის თამაზ პაპავა, რომელმაც 2000 წლის ივლისიდან ომის მონაწილის ყალბი ცნობით დაინიშნა პენსია, რითაც სახელმწიფოს მიაყენა 1.233 ლარის ზარალი. აღნიშნულ საქმეებს საგამოძიებო დეპარტამენტის სამეგრელო-ზემო სვანეთის სამხარეო სამსახური იძიებს. **მედია-ნიუსი**

თუ შეამჩნევთ, რომ ქუჩასა თუ ავტომაგისტრალზე ვინმე არღვევს საგზაო მოძრაობის წესებს, რითიც საფრთხე ექმნება ადამიანების უსაფრთხოებას, თუ შენიშნეთ რაიმე კანონდარღვევა, ან შეიქენით ექსტრემალური სიტუაციის მომსწრე, დარეკეთ:

80-02

ამ ნომერზე მობილური ტელეფონიდანაც კი უფასოდ დაუკავშირდებით საპატრულო პოლიციის მთავარი სამმართველოს სამორიგეო ნაწილს. იგივე სახის ინფორმაცია შეგიძლიათ მიაწოდოთ ტელეფონის ნომერზე:

53-11-50

თუ კანონდარღვევა დედაქალაქშია შემჩნეული, ამის შესახებ უნდა აცნობოთ თბილისის საპატრულო პოლიციის მთავარი სამმართველოს სამორიგეოს ტელეფონის ნომერზე:

77-50-61

"თქვენი აფხაზეთი"

პროექტის კოორდინატორი
თორნიკე ბერიშვილი

ისტორიები

სიზმარი

ერთი კვირის წინ მე, როგორც იქნა, გავიგე ერთი ჩემი სიზმრის აზრი, რომელიც მთელი ბავშვობის მანძილზე პერიოდულად მეორდებოდა ხოლმე.

სიზმარში ვხედავდი სოხუმს, რომელიც წყლით იყო დაფარული. მაშინ ამ სიზმარს ყურადღებას არ ვაქცევდი, რადგან სკოლაში ნასწავლი ისტორიის გაკვეთილებიდან ვიცოდი, რომ სოხუმი აშენებული იყო ზღვაში ჩაძირული ძველი ქალაქის, დიოსკურიის ადგილას. ამიტომ ვფიქრობდი, რომ ჩემი სიზმარიც იმ შთაბეჭდილებებით იყო გამოწვეული, თუმცა ეტყობა, ქვეშეცნეულად ყოველთვის მეშინოდა, დიოსკურიის მსგავსად, მართლაც არ დაეფარა ზღვას სოხუმი.

როდესაც ომი დაიწყო, 16 წლის ვიყავი. ჩვენ თბილისში აღმოვჩნდით. მაშინ მომხდარი არასდროს დამიკავშირებია ბავშვობის დროინდელ სიზმართან. თუმცა, ჩვენ სოხუმი დავტოვეთ, მე დავკარგე საკუთარი სახლი. ასე რომ, შეიძლება ითქვას, ჩემთვის ქალაქი მართლაც წყალში ჩაიძირა...

ცოტა ხნის წინ ქუჩაში შევხვდი მეგობარს, რომელმაც თავისი საშინელი სიზმარი მიამბო, რომელიც ისევ სოხუმთან იყო დაკავშირებული. მას დაესიზმრა, რომ იბრძოდა და უცებ, ბრძოლის დროს ტყვიები გაუთავდა. მას საშინელ განცდებში გამოეღვიძა და მხოლოდ მაშინ მიხვდა, რომ ეს ყველაფერი სიზმარი იყო. მე ჩემი სიზმრის მოყოლა დავიწყე, სწორედ იმ სიზმრის, წლების განმავლობაში რომ მესიზმრებოდა, და ამ დროს მივხვდი, რომ ის ჩემი ბავშვობის დროინდელი სიზმარი... ამიხდა.

მაშინ ხომ სულ მესიზმრებოდა, რომ სოხუმი წყალში იძირება, ჩვენ კი თბილისში გავრბივართ. რატომ მაინცდამაინც თბილისში და არა მოსკოვში, ან თუნდაც ამერიკაში? ალბათ, იმიტომ, რომ თბილისში დეიდაჩემი და სხვა ნათესავები ცხოვრობდნენ. მაშინ მივხვდი, რომ ჩემი სიზმარი წინასწარმეტყველური იყო. ჩვენ გადავრჩით, დავტოვეთ სოხუმი და ჩამოვედით თბილისში. ათ წელზე მეტია, რაც აქ ვცხოვრობთ და ის სიზმარი აღარ დამსიზმრებია.

თავიდან, პირველი ორი წლის მანძილზე, შექმნილ სიტუაციასთან შეგუება ძალიან გამიჭირდა. დეპრესია მქონდა, ძალიან მენატრებოდა სოხუმი, ჩემი სახლი. სულ ვტიროდი და არ მინდოდა თბილისში ცხოვრება. მაგრამ ეტყობა, მართალია, როცა ამბობენ - დრო ყველაფრის მკურნალიაო, ადამიანი მართლაც ყველაფერს ეჩვევა.

თითქოს ტკივილიც მინელდა. ჩემი წარსული ცხოვრების ზოგ დეტალს უკვე ველარც ვიხსენებ, თუნდაც იმას, თუ სად რა ნივთი იდგა ჩვენს სახლში, ჩემს ოთახში. დროთა განმავლობაში მეხსიერებიდან იშლება დეტალები და როდესაც მეკითხებიან, მენატრება თუ არა ჩემი სახლი, მე ველარ ვპასუხობ, რომ მენატრება, რადგან ეს არ იქნება სიმართლე.

ეტყობა, საკუთარი სახლის მონატრების განცდა "გადაიწვა", მე მისგან დავიღალე, ეტყობა, მონატრების განცდის კულმინაციური მომენტი უკვე გადავლახე და ყველაფერს მივეჩვიე. მე უკვე დამავიწყდა, რას ნიშნავს გენატრებოდეს საკუთარი სახლი, ქალაქი, ადგილები, სადაც ბავშვობა გაგიტარებია...

ახლა ვინმემ რომ მითხრას, რომ უცხო ქვეყანაში მოვხვდები, იქ ვიცხოვრებ, ეს ჩემთვის პრობლემა აღარ იქნება. მე სინანულის გარეშე დავტოვებ თბილისს, რადგან ვიცი, უცხო ქვეყანაში ცხოვრებასაც მივეჩვევი, რადგან აქ უკვე დიდი ხანია, "საკუთრების" განცდა დავკარგე, რადგან მშობლიურ ქვეყანაში მე საკუთარი სახლიც კი არა მაქვს...

ეს, რა თქმა უნდა, ძალიან ცუდია.

რუბრიკას უძღვება
ლელა მარგიანი

სამძიმარი

საქართველოს ქრისტიან-დემოკრატიული კავშირი ღრმა მწუხარებას გამოთქვამს გამოჩენილი სახელმწიფო და პოლიტიკური მოღვაწის, საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისათვის გმირულად მებრძოლის,

თამაზ ნადარეიშვილის

გარდაცვალების გამო და გულწრფელ სამძიმარს უცხადებს მისი ოჯახის წევრებს, ახლობლებსა და თანამებრძოლებს.

კონფლიქტის მასაზრდოებელი წინააღმდეგობები და შედეგის მომტანი წინაპირობები აფხაზურ საკითხში

ბოლო ცხრა წელია, ბედმა მარგუნა, რომ რეგულარულად ვხვდები აფხაზებს სხვადასხვა დონეზე, უმეტესწილად კი სახალხო დიპლომატიისა და არასამთავრობო ორგანიზაციათა შეხვედრების ფარგლებში. 10 წელია ვმუშაობ აფხაზეთიდან და სამხრეთ ოსეთიდან დევნილი, აგრეთვე ჩეჩენი ლტოლვილების ფსიქო-სოციალური მხარდაჭერისა და რეაბილიტაციის პროგრამებზე. დევნილთა სატკივარი და აფხაზეთის კონფლიქტის გადაჭრისათვის ფიქრი ჩემი ცხოვრების განუყოფელი ნაწილი გახდა. დაგროვდა დიდი გამოცდილება და უფლება არ მაქვს, მის შესახებ ხმა არ მივაწვდინო ჩვენს საზოგადოებას. სწორედ ამან განაპირობა არჩევანი, რომ გამოვთქვა ზოგი მოსაზრება აფხაზეთის მტკივნეული თემის შესახებ.

ნოდარ სარჯველაძე
თსუ-ს პროფესორი, ფონდი "კავკასიური დიალოგი"

საქართველოში ორ რევოლუციურ და მშვიდობიან ქარბორბალას ახალი რევოლუციური ტალღები მოჰყვა და გრძელდება. მე ეს სიტუაცია პერმანენტული რევოლუციის იდეას მაგონებს. ამაში არა ოდენ რეალურ მოვლენებს ვგულისხმობ, არამედ აზროვნების თავისებურ სტილს, რომელიც სწრაფ და რადიკალურ ცვლილებებზეა გათვლილი. ეს, ერთი მხრივ, მისასალმებელია, რადგან უძრაობასა და დაჭაობებას ცვლილებები სჯობს, მით უმეტეს, თუკი ის განახლებაზე იქნება ორიენტირებული. მეორე მხრივ, აქვე დიდი საფრთხეა ჩასაფრებული: დიდი საქმეების სწრაფი და ნახტომისებური კეთება, რაგინდ გონივრული არ უნდა იყოს ის, საზღაურად დიდ შეცდომებს მოითხოვს. ამ გადასახედიდან მინდა შევხედო აფხაზურ საკითხს. თუკი გასული ათი წლის მოვლენების კონცეპტუალურ ანალიზს ჩავატარებთ, ქართული და აფხაზური საზოგადოების ძირითადი წინააღმდეგობები 4 ჯგუფად შეიძლება დალაგდეს. თანაც ეს წინააღმდეგობები რადიკალურად საპირისპირო პოლუსებად ლაგდება და ამდენად შეურიგებელი წინააღმდეგობების სახეს იღებს.

წინააღმდეგობა I - საქართველოს სწრაფვა ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენისაკენ და აფხაზების სწრაფვა სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობისაკენ. ეს წინააღმდეგობა ცენტრალურია და წლების განმავლობაში ურთიერთგამომრიცხავი პოლუსების სახით გვევლინება. მიუხედავად ასეთი ურთიერთგამომრიცხაობისა, მხარეებმა თავისი შესაძლებლობის მაქსიმუმს მიაღწიეს, რაც კი შეეძლოთ ამ მხრივ მოემოქმედათ. საქართველომ ყველა საერთაშორისო დოკუმენტში და სახელმწიფოთა შორის უმაღლეს დონეზე მოლაპარაკებებში მიაღწია იმას, რომ დაფიქსირდა საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის აუცილებლობა და მისი ხელშეუხებლობა. აფხაზებმა ჩაატარეს რეფერენდუმი, საპარლამენტო და საპრეზიდენტო არჩევნები და თავიანთი სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის დეკლარირება ჰყვეს. მართალია, ამ დამოუკიდებლობას არავინ ცნობს და იგი არალეგიტიმურია, ამის მიუხედავად, აფხაზურ სოციუმს დაუგროვდა დამოუკიდებლად ცხოვრების (ავია თუ კარგი) გამოცდილება. ამაზე მეტს მხარეები გასული ათი წლის განმავლობაში ვერც კი მიაღწევდნენ. თუ კი მხარეები ამაზე შეყოვნდებიან, სწორედ ეს იქნება ჩიხი, რითაც ორივე მხარე დაუნდობლად დაზარალდება.

წინააღმდეგობა II - საქართველოს ორიენტაცია დასავლეთისაკენ და აფხაზების ორიენტაცია ჩრდილოეთისაკენ.

საქართველომ დამოუკიდებლობის მიღწევისთანავე გეზი დასავლეთისაკენ აიღო და ამ მხრივ საგულისხმო ნაბიჯებიც გადადგა, მიღწევებიც დიდია, თუმცა, ბევრი რამ იყო და არის სათუო. აფხაზებმა თვითგამოცხადებული დამოუკიდებლობის მიღწევა დაუკავშირეს ჩრდილოეთს, კერძოდ, რუსეთს და ჩრდილო-კავკასიის მონათესავე ხალხებს. მხარეები აშკარად უგულებელყოფენ ურთიერთის ორიენტაციებს. ქართველი სამართლიანად ღიზიანდება, მაგალითად, აფხაზთა მასობრივ რუსულ პასპორტიზაციაზე, აფხაზი კი საქართველოს სწრაფვას დასავლეთისაკენ, სულ ცოტა, კრიტიკული და შიშის თვალით უყურებს.

წინააღმდეგობა III - საქართველოს სწრაფვა, ჩამოყალიბდეს ღია საზოგადოებად და აფხაზთა სწრაფვა, შეინარჩუნონ დახურული საზოგადოების ჩარჩოები. ქართველთათვის ღია საზოგადოებად ჩამოყალიბება თავისი დემოკრატიზაციით, გლობალიზაციის ოკეანეში შესვლით, ულტრარადიკალური ეკონომიკური მოდელებითა და დასავლური მენტალიტეტით აღჭურვით ზეღირებულოვანი იდეოლოგემის სახეს იღებს. აფხაზი უფრთხის გლობალიზაციას და ღია საზოგადოების ღირებულებებს, რადგან მასში ხედავს ეროვნული იდენტურობის წაშლის საფრთხეს. აფხაზისათვის უფრო მნიშვნელოვანია ე.წ. "აფსუარა" ანუ აფხაზური ცხოვრების წესის შენარჩუნება თავისი ტრადიციებითა და ჩარჩოებით, ვიდრე განუწყვეტელი გარდაქმნები და ინოვაციები, მაშინ როცა საქართველომ კანონიერად არჩეული პრეზიდენტის ერთ შემთხვევაში სისხლიანი და მეორე შემთხვევაში მშვიდობიანი დამხობის გზა აირჩია, რითაც სურს განახორციელოს ინოვაციისკენ სწრაფვა.

წინააღმდეგობა IV - საქართველოს სწრაფვა ცვლილებებისაკენ და რაც შეიძლება სწრაფად, აფხაზთა სწრაფვა უცვლელობისაკენ და სტატუს-კვოს შენარჩუნებისაკენ. ეს ბოლო წინააღმდეგობა მოცემულ ეტაპზე ყველაზე ნათლად გამოიკვეთა და იგი წინარე წინააღმდეგობის თავისებური ანალოგია, მაგრამ მაინც სპეციფიკური და საგულისხმო, მეტადრე თუკი გავითვალისწინებთ ცვლილებათა თუ უცვლელობის შედეგებს. საქართველომ ცვლილებათა შედეგად უნდა მიიღოს გამთლიანებული ქვეყანა, აღმავლობის გზაზე მდგომი ეკონომიკა და ამდენად ცვლილებები თავიანთ მოგებებს შეიცავენ. აფხაზი ცვლილებათა შედეგად უნდა დაუბრუნდეს იმ მდგომარეობას, რასაც იგი გაექცა: კერძოდ, იგი ხელახლა უნდა დაბრუნდეს საქართველოს წიაღში, რისგანაც მან სეპერაციას მიაღწია. თუკი ქართველმა შეიძლება ცვლილებებს შეხედოს მოგებისა და პერსპექტივის თვალით, აფხაზმა შეიძლება ამას შეხედოს წაგების კუთხით. სახეზე გვაქვს "მოგება-წაგების" მოდელი, რაც წითელი ხაზივით მიჰყვება ქართულ-აფხაზურ ურთიერთობას. ქართველთათვის წამყვანი მოტივია წარმატების მიღწევის პერსპექტივა, აფხაზთათვის მარცხის შიში განაგებს არჩევანსა და მოქმედებას. საქართველომ გამოიარა საზოგადოების ფრაგმენტაციისა და ნაწილებად დაშლის პროცესი და ქვეყნის რეინტეგრაციის გზაზე დადგომას ლამობს, აფხაზურ საზოგადოებაში კი ახლა ჩნდება ფრაგმენტაციის ნიშნები, რაც ესოდენ მცირე და მონოლითურობას ნაჩვევ სოციუმისათვის დიდი საფრთხის საწინდარია. აფხაზეთის ომში წაგებულები იყვნენ ქართველები, მოგებული კი აფხაზები, თუმცა კი, ორივე მხარე შეიძლება მოვიაზროთ წაგებულად, რაზეც ბევრი ლაპარაკობს არა მხოლოდ საქართველოში, არამედ აფხაზეთშიც. ამდენად, არც "მოგება-წაგების" მოდელთან გვაქვს საქმე ქართულ-აფხაზური ურთიერთობის ბოლო ათწლეულში, არამედ "წაგება-წაგების" მოდელი უფრო მისადაგებელია მისთვის. უნდა მოხდეს კონფლიქტის ტრანსფორმაცია "მოგება-მოგების" მოდელით, როცა მოლაპარაკებისა თუ გადაწყვეტილების შედეგით ორივე მხარე მოგებული იქნება.

არის კი "მოგება-მოგების" მოდელის შემუშავება შესაძლებელი ქართულ-აფხაზურ ურთიერთობებში? შესაძლებელია კი ასეთი ნახტომის გაკეთება "წაგება-წაგებიდან" "მოგება-მოგებაზე"? მე ვფიქრობ, რომ ეს სრულიად შესაძლებელია, თუკი მხარეები სიბრძნეს გამოიჩენენ. სიბრძნის ქვეშ ვგულისხმობ მოფიქრების, გაცნობიერებისა და კონცეპტუალური შეჯერების პრიმატს მოქმედებაზე. დღეს კი ჩვენთან რევოლუციური სიტუაციაა, სადაც მოქმედება ან წინ უსწრებს განსჯას, გაცნობიერებასა და მოფიქრებას, ან კიდევ მასთან ერთად ერთდროულად და პარალელურად მიმდინარეობს. ჩემის ღრმა რწმენით, აფხაზეთის თემა ისეთია, რომ მას ვერ გასწვდები და ვერ გადაწყვეტ ვერც ომით, ვერც რევოლუციით, რაგინდ ხავერდოვანი და ვარდოვანი არ იყოს იგი. ომით აფხაზეთის დაბრუნება იმდენად აბსურდული ჩანს, რომ ამაზე ლაპარაკიც კი არ მსურს. რაც შეეხება რევოლუციურ გზას, რაგინდ მშვიდობიანი და უსისხლო იყოს იგი, მაინც ხელისუფლების სწრაფ დამხობასთან და გადატრიალებასთან არის დაკავშირებული. ესეც შეუძლებლად მიმაჩნია აფხაზეთის საკითხთან დაკავშირებით. საერთოდ, აქვე მინდა შევეხო ტერმინებს "აფხაზეთში დაბრუნება" ან "აფხაზეთის დაბრუნება". ვერ წარმომიდგენია დაბრუნდე აფხაზეთში ან დაიბრუნო აფხაზეთი რევოლუციური გზითა და მენტალიტეტით. სიტყვა "დაბრუნება" პირდაპირი გაგებით ნიშნავს წარსულის ხელუხლებლად დატოვებას, რომელშიც ბრუნდები და სადაც ყველაფერი ისეთივე გხვდება, როგორიც ადრე იყო. იგი წარსულის აღდგენის, ხელახლა გამეორების საზრისის შემცველია. წარსულის აღდგენა კი მხოლოდ წიგნებში შეიძლება, სადაც წარსულის სურათები შეგიძლია განათავსო და აღდგენილი სახით გადმოსცე. რეალურ ცხოვრებაში ვერასოდეს ბრუნდები იქ, რაც ნებით თუ უნებლიედ დატოვე. "მდინარეში ორჯერ ვერ შეხვალ" - ამბობდა დიალექტიკოსი ჰერაკლიტე. იგივე აფხაზეთში, რაც ომამდე იყო, ვერ დაბრუნდები, რადგან ის იმ სახით არც კი არსებობს. იქ ახლა ახალი თაობა მოდის, ხალხი ცხოვრობს დამოუკიდებელი ცხოვრების გამოცდილებით, უზარმაზარი ტკივილი და დანაკლისია მოსახლეობაში, ღირებულებათა სისტემა რადიკალურად შეცვლილია და მხოლოდ გეოგრაფიული გარემოა შედარებით უცვლელი. საერთოდ, ჩვენ გეოგრაფიული კატეგორიებით უფრო ვხელმძღვანელობთ, როცა ვლაპარაკობთ აფხაზეთზე, ვიდრე ადამიანური ან სოციალური კატეგორიებით. მაგალითად, ტერიტორიული მთლიანობის ცნება ტერიტორიაზე აკეთებს აქცენტს, მაშინ როცა უპირველესად დასაბრუნებელია ადამიანები და ხალხი. მაგრამ ვერ დაბრუნდებიან ადამიანები, ვგულისხმობ, აფხაზები ან ვერ დავბრუნდებით აფხაზებთან, რადგან ომის შემდეგ აფხაზებიც სხვანი არიან, ვიდრე ომამდე და ჩვენც საკმაოდ შევიცვალეთ. ამიტომ "დაბრუნების" ცნება ნიადაგგამოცლილია და უაზროა. სანამ დაბრუნების კატეგორიებით ვმეტყველებთ და ვაზროვნებთ, სწორედ მანამ ვერ დავბრუნდებით ანუ ვერ გავაკეთებთ შეუძლებელ ნახტომს სახეშეუცვლელ წარსულში. დაბრუნება აბსურდის კატეგორიას მიეკუთვნება, მაგრამ სწორედ იგი არის რწმენის საგანი და მოსახლეობას დაბრუნებისა ბრმად სწამს. ეს იმ ბრძნული გამოთქმის შორეული ანალოგია: "მწამს, რამეთუ აბსურდია". მაშ, რა თუ არა დაბრუნება? რა კატეგორიებით უნდა ვიაზროვნოთ? მე ვთვლი, რომ არსებობს ცნებათა უფრო ფართო სივრცე, რაც რეალური მიზნის მიღწევის პერსპექტივას შეიძლება ასახავდეს ქართულ-აფხაზურ კონტექსტებში. ესენია: აფხაზებთან შერიგება ან აფხაზების შემორიგება, აფხაზებთან თანაცხოვრება, აფხაზეთის შემოერთება, ახალი სახელმწიფოს შენება აფხაზებთან ერთად. ყველა ეს ცნებები კარგად თავსდება ე.წ. კონფლიქტის ტრანსფორმაციის ცნებაში. მაშ ასე, არა დაბრუნება აფხაზეთში ან აფხაზეთისა, არამედ შერიგება, შეერთება, ახალი სახელმწიფოს ერთად შენება აფხაზებთან ერთად. თუ კი დაბრუნების რესურსები ამოწურულია, სამაგიეროდ შერიგებისა და ახალი სახელმწიფოს ერთად შენების რესურსები უხვად არსებობს, საჭიროა მათი დანახვა, შერჩევა და გამოყენება.

დღეისათვის აფხაზეთის ყველა პოლიტიკური ძალა და საზოგადოებრივი ორგანიზაცია თვითგამოცხადებული რესპუბლიკის და სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის დამცველია. იმავდროულად ყველამ იცის, თუ რაოდენ რთულია იცხოვრო დამოუკიდებლობის რეჟიმში, თუკი შენს დამოუკიდებლობას არავინ აღიარებს. ყველამ იცის, რომ არაღიარებულობა არალეგიტიმურობის ტოლფასია, ხოლო არალეგიტიმურობა ყველა საერთაშორისო ურთიერთობიდან ამოვარდნას გულისხმობს, ეს უკანასკნელი კი განვითარების ყოველგვარი შანსის დაკარგვასთან არის დაკავშირებული, ხოლო დღეისათვის ვინც არ არის ჩართული განვითარების პროცესში, მას გადარჩენის ნაცვლად დაღუპვა ელოდება. პარადოქსია, მაგრამ დამოუკიდებლობას (არაღიარებულს) გადარჩენისაკენ არ მიჰყავს აფხაზური ეთნოსი. ამ სიტუაციაში აფხაზები თვლიან, რომ მათი ეთნიკური გადარჩენის შანსი ისევ და ისევ ქართველთა ხელშია იმ აზრით, რომ თუ საქართველო აღიარებს აფხაზეთის დამოუკიდებლობას, მაშინ აფხაზები მიიღებენ ნანატრ აღიარებას და თავის მხრივ ისინი ქართველებს ჰპირდებიან, რომ ამის შემდეგ მათზე ერთგული ხალხი ქართველებს არ ეყოლებათ. მეორე მხრივ, აფხაზებმა შესანიშნავად იციან, რომ საქართველოს ხელისუფლებაში არასდროს არ მოვა ისეთი ძალა, რომელიც ასეთ ნაბიჯს გადადგამს და უფრო მეტიც, საქართველომ რომც განიზრახოს აფხაზეთის დამოუკიდებლობის აღიარება, ამის საშუალებას მას არ მისცემს არც საერთაშორისო საზოგადოებრიობა და არც რუსეთი. ამდენად, აღიარების ძიება იმთავითვე მარცხზეა გათვლილი. მეორე მხრივ, რაც დრო გავა, მით უფრო სხვადასხვა საკაცობრიო პროცესებთან (მაგალითად, გლობალიზაცია) დაკავშირებით გაძლიერდება ტენდენცია - საერთაშორისო სამართალთან და სახელმწიფოთაშორისო გადაწყვეტილებებთან შესაბამისობაში მოვიდეს ყველა რეგიონალური პროცესი და მათ შორის ტერიტორიული საკითხები. ამდენად, მომავალში აფხაზებს უფრო კატეგორიულად მოთხოვენ, საქართველოს ტერიტორიულ მთლიანობას შეხედონ როგორც აღიარებულ ნორმატულ ფაქტს და მოექცნენ საკითხის სამართლებრივი გადაწყვეტილების ჩარჩოში. ასეთი ვითარების გამო აფხაზთა მხარე, უკვე ახლა არის კრიზისში მიუხედავად იქ მიმდინარე საპრეზიდენტო არჩევნებისა და სხვა პროცესებისა, ხოლო დროთა განმავლობაში ეს კრიზისი შეიძლება გაღრმავდეს კიდეც ფორსირებული ტემპით. პარადოქსულია, მაგრამ თვითონ საქართველო უნდა დაეხმაროს აფხაზებს, ღირსეულად გამოვიდნენ კრიზისიდან. გზა კრიზისიდან გამოსვლისა კონსტრუქციულ დიალოგზე გადის და იგი შერიგების, შეერთების, ახალი სახელმწიფოს ერთობლივი შენების ძირითადი საშუალებაა.

მაგრამ ასეთი დიალოგის დაწყებას სჭირდება წინაპირობები. სწორედ ამ წინაპირობებზე მინდა გავამხვილო ყურადღება.

წინაპირობა I - ქართულმა და აფხაზურმა მხარემ უნდა მოილაპარაკონ და შეთანხმდნენ, რომ მხარეები არავითარ შემთხვევაში არ გამოიყენებენ სამხედრო ძალას და არ შეეცდებიან პრობლემის გადაჭრას ომის ან საბრძოლო შეტაკების გზით, რომ ისინი კონფლიქტის მოგვარების მხოლოდ მშვიდობიან გზას აირჩევენ. ეს მნიშვნელოვანი პუნქტია, რადგან აფხაზების მიერ ქართველები აგრესორებად არიან აღქმულნი და "მტრის ხატის" გაძლიერებას ქართველთა მისამართით გალისა და კოდორის მოვლენების გარდა, ხელი შეუწყო დღემდე არსებულმა პოლიტიკურმა ფორმულამ, რასაც ყველა - შევარდნაძით ან ნადარეიშვილით დაწყებული და საქართველოს დღევანდელი ხელისუფლების წარმომადგენლებით დამთავრებული, დაზეპირებულ ფრაზასავით იმეორებენ: "ჩვენ მზად ვართ კონფლიქტი გადავწყვიტოთ მშვიდობიანი და პოლიტიკური მოლაპარაკების გზით, მაგრამ თუ მშვიდობიანი მოლაპარაკების რესურსი ამოიწურა, მაშინ სამხედრო ძალა უნდა გამოვიყენოთ". ეს ფორმულა "მშვიდობიანი გზა, მაგრამ ჩიხის შემთხვევაში ძალის გამოყენება" უკვე შეიცავს თავის თავში მუქარას და აფხაზურ მხარეს საშიშროებისაგან თავდაცვის პოზიციაში აყენებს. თავდაცვის და საფრთხის მოლოდინში მყოფი აფხაზური მხარე კი კონსტრუქციულ დიალოგს თუნდაც იმიტომ ვერ გამართავს, რომ ნაცვლად სამშვიდობო პროცესის განვითარებისა, ორიენტირებულ იქნება სავარაუდო საფრთხის მოგერიებაზე. ნაცვლად ნდობითი ურთიერთობის შემუშავებისა, ქართველთა მშვიდობიან შემოთავაზებებში დაინახავს რაღაც ისეთს, რომელსაც არ უნდა ენდო. უფრო მეტიც, აფხაზურ მხარეს ერთი მხრივ სურვილი ექნება განერიდოს ქართველთა მხარესთან მოლაპარაკებას, რადგან ჩიხის შემთხვევაში მას მაინც არ ასცდება მუქარა, რომელიც ისედაც შეიძლება მოლაპარაკების არდაწყებისას მიიღოს. მეორე მხრივ, თუკი აფხაზური მხარე დაჯდა მოლაპარაკების მაგიდასთან, დიალოგს ძალაუნებურად იქითკენ წაიყვანს, რათა მისი მოლოდინი გამართლდეს, რომ ქართული მხარე ჩიხის შემთხვევაში ძალის გამოყენებასა და მუქარებზე გადავიდეს. ეს პროვოკაცია კი არა, არამედ ერთი მეტად საყურადღებო გარდაუვალი კანონზომიერების გამოხატულება იქნება, რომელსაც სოციალურ და პოლიტიკურ ფსიქოლოგიაში თვითგანხორციელებად წინასწარმეტყველებას უწოდებენ. კერძოდ, თუ ადამიანი წინასწარ უშვებს, რომ ამა თუ იმ მიზეზით ესა თუ ის სხვა ადამიანი მას თავს დაესხმის, მაშინ ის ცნობიერად თუ ქვეცნობიერად ყველაფერს გააკეთებს იმისათვის, რათა მისი მოლოდინი და წინასწარმეტყველება განხორციელდეს. ჩვენი წინასწარი დაშვებანი და მოლოდინები ჯადოსნური ძალით გვიბიძგებენ, რათა მსხვერპლნი გავხდეთ ჩვენივე წინასწარმეტყველებისა და ცხოვრებიდან მოლოდინთა შესაბამისი დარტყმები მივიღოთ. აფხაზთა მხარეს, თუკი ექნება დაშვება, რომ პოლიტიკური მოლაპარაკების ჩიხის შემთხვევაში ქართული მხარე ძალას გამოიყენებს, იგი სწორედ ამის გამო მიიყვანს პროცესს ჩიხამდე, რათა წინასწარმეტყველება აღსრულდეს. კიდევ ერთხელ გადავხედოთ ფორმულას: "თუ მშვიდობიანი გადაწყვეტის რესურსი ამოიწურა, მაშინ სამხედრო ძალა უნდა გამოვიყენოთ". ეს ფორმულა ძირშივე მცდარია. მშვიდობის შენების რესურსები ამოუწურავია და უსასრულო, ეს ნგრევის რესურსებია ამოწურვადი და ლიმიტირებული, თორემ რა დალევს მშვიდობის, კეთილმოსურნეობის, შენების, განვითარებისა და კეთილდღეობის ამაღლების რესურსებს. უბრალოდ ბევრმა პოლიტიკოსმა არ უწყის, მშვიდობის შენებას და შესაბამის დიალოგს ან დიპლომატიურ მოლაპარაკებას თუ რაოდენ დიდი შესაძლებლობები აქვს. პოლიტიკოსთა უმრავლესობა უბრალოდ მეტად სწორხაზოვნად აზროვნებს. შემოქმედებითად მოაზროვნე პოლიტიკოსი სწორედ იქ პოულობს გამოსავალს და მოლაპარაკების ახალ რესურსებს, სადაც ჩვეულებრივი პოლიტიკოსები ჩიხს ხედავენ. სწორედ ამიტომ ზემოთ ხსენებული ყბადაღებული და ვითომდაც ჭკვიანური ფორმულა უნდა შეიცვალოს ჭეშმარიტად გონიერი დაშვებით: "ჩვენ ქართულ-აფხაზური კონფლიქტი უნდა გადავწყვიტოთ მშვიდობიანი დიალოგით და რახან მშვიდობიანი მოლაპარაკების რესურსები ამოუწურავადია, არავითარ შემთხვევაში არ უნდა გამოვიყენოთ სამხედრო ძალა". მართალია, ამდაგვარი მიდგომით აზროვნება ტრაფარეტულ და გატკეპნილ გზას აგაცდენს, მაგრამ სამაგიეროდ იგი თვისობრივად ახალ გამოწვევებს გულისხმობს, მას ახალი რეალობის შენებაზე გადაჰყავხარ.

წინაპირობა II - ქართულმა მხარემ უნდა მოახდინოს ქართულ-აფხაზური კონფლიქტის ამომწურავი შეფასება.

უნდა შეფასდეს აფხაზეთში ომის დაწყების, მისი მიმდინარეობის, მისი დასრულების და ომისშემდგომი 11 განვლილი წლის ანალიზი. უნდა შეფასდეს კონფლიქტის როგორც პოლიტიკური და სამხედრო, ისე ეკონომიკური, სოციალური, ფსიქოლოგიური, ეკოლოგიური, სამართლებრივი, დემოგრაფიული და სხვა ასპექტები. შეფასება უნდა იყოს სწორი, დაუნდობლად ობიექტური და გულწრფელი, ძალზე საქმიანი და ყოველგვარი პატრიოტული პათეტიკისა და რიტორიკისაგან დაცლილი.

ასეთმა პირუთვნელმა და ამომწურავმა შეფასებამ წერტილი უნდა დაუსვას მომხდარსა და განვლილს, რათა მხარეებმა მომავლისაკენ გაიხედონ. თუკი ასეთი შეფასება არ განხორციელდა, მოლაპარაკებებს გადაუხდელი ვალებივით და "საშემოდგომო გამოცდის" კუდებივით უკან გაჰყვება წარსულის ტვირთი, რაც მხარეებს დღემდე აიძულებს ურთიერთბრალდებებისა და ულტიმატუმების ენაზე ელაპარაკონ ერთმანეთს. მხოლოდ ამომწურავი შეფასების მიცემა იძლევა შანსს, რომ მხარეთა შორის დისკურსმა ვექტორი შეიცვალოს და წარსულის ხედვიდან მომავლის ხედვისაკენ გადაინაცვლოს.

წინაპირობა III - მხარეებმა სტრატეგიულად უნდა დაგეგმონ პარიტეტულ საწყისებზე აგებული და "მოგება-მოგებაზე" ორიენტირებული დიალოგის პროცესი. პარიტეტულობა წამყვან ფაქტორადაც კი შეიძლება იქცეს გარკვეულ მომენტში. ქართულმა მხარემ უნდა ისწავლოს, რომ აფხაზურის მხარეს, როგორც თანაბარს, უყუროს პოლიტიკური მოლაპარაკებების დროს და ეს კი იმის მიუხედავად, რომ აფხაზური მხარის ხელისუფლება არალეგიტიმურია. რაგინდ არ ვილაპარაკოთ, რომ აფხაზეთის საკითხის გადაწყვეტა რუსეთზეა დამოკიდებული და თუკი რუსეთის მფარველობა მოიხსნა, აფხაზეთის საკითხი თავისთავად მოიხსნება, ყველა ამდაგვარი მსჯელობა ვითომდაც სალი აზრისა და თავისთავადი ჭეშმარიტების სახით ჟღერს, მაგრამ სინამდვილეში იგი თავისი ტრაფარეტულობის გამო არა ოდენ სიღრმეს არის მოკლებული, არამედ ღრმად მცდარია. 2004 წლის იანვარში 4 დღით სოხუმში ვიყავი და ძველით ახალ წელს იქ შევხვდი. მე და ჩემი მეგობარი გურამ ოდიშარია ვხვდებოდით აფხაზ ექს-მეომრებს, რომლებიც ახლა რეზერვისტები არიან, პარლამენტის მუშაკებს, ინტელიგენციის წარმომადგენლებს, არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენლებს და, თქვენ წარმოიდგინეთ, სპეცსამსახურის წარმომადგენლებსაც კი. და, რაოდენ სასიხარულო და დამაიმედებელი იყო, რომ არაერთხელ გაიჟღერა აფხაზთა მხრიდან ფრაზამ: "Нет вопросов, которые Грузины и Абхазы не смогли бы решить за круглым столом без участия русских". აფხაზურ მხარესთან, როგორც თანასწორთან დიალოგი შესაძლებელია და აუცილებელიც. თუკი ისევ თუთიყუშებივით ვიმეორებთ, რომ აფხაზეთის საკითხი რუსების მიერ წყდება და მოლაპარაკება რუსებთან არის საჭირო, მაშინ მხარედ რუსეთს ვთვლით და აფხაზები კი მოლაპარაკების მხარედ არ ითვლება. ასეთ ვითარებაში აფხაზს თამაშგარე მდგომარეობაში ვსვამთ და იგი არა თუ მოლაპარაკების პარიტეტული პარტნიორი, არამედ საერთოდ იგნორირებულია როგორც კონფლიქტის მხარე. იგი არარად არის ჩათვლილი. ასეთ მდგომარეობაში აფხაზის რეაქცია შეიძლება ასეთი იყოს: "თუ, შენი აზრით, აფხაზების საკითხს არა თვით აფხაზი, არამედ რუსი წყვეტს, ქართველის საკითხსაც არ წყვეტს ქართველი, მას ამერიკა და რუსეთი ან სხვა ძალები წყვეტენ". ასე რომ, რეაქცია აფხაზთა მხრიდან სიმეტრიული იქნება. ამ დროს ვინმემ, სხვამ, რუსი იქნება ის თუ ჩრდილოკავკასიელი, კი არ უნდა აცხოვროს აფხაზი ჩვენთან, ან ამერიკელმა, ან რუსმა კი არ გვაცხოვროს აფხაზებთან, არამედ თვითონ ჩვენ უნდა შევქმნათ თანაცხოვრების პირობები და მოვიძიოთ მისი გზები. ის კი არა და, უფრო მეტიც, რუსეთთან დაკავშირებული რიგითი საკითხების შესახებ ქართველმა და აფხაზმა უნდა მოილაპარაკონ და არა პირიქით, ქართველები და რუსები შეთანხმდნენ აფხაზთა ცხოვრების რიგ პრობლემებზე. აფხაზებისა და ქართველების საკეთებელ საქმეს ვერც რუსი, ვერც ამერიკელი, ვერც თურქი ან ინგლისელი ვერ გააკეთებს. ამიტომაც, ქართულ-აფხაზური კონფლიქტის მხარე ქართველთათვის აფხაზები არიან და დიალოგის ფოკუსირება აფხაზურ მხარესთან არის საჭირო. ამ დიალოგში კი ისინი თანაბარნი უნდა იყვნენ. არც ერთ მხარეს არ უნდა ჰქონდეს რაიმე აპრიორული უპირატესობა, არც ერთი არის წამყვანი მხარე იმის ხარჯზე, რომ მეორე არის წასაყვანი, არც ერთი არ არის მოგებული იმის ხარჯზე, რომ მეორე არის წაგებული, როგორც უკვე აღვნიშნე, ორივე მხარე კონფლიქტის შედეგად წაგებულია. ამ მხრივ ისინი უკვე წინასწარ არიან თანაბარ პოზიციაში. საჭიროა, ისინი გადავიდნენ ახალ, თანაბარ პოზიციაში, სადაც დიალოგის ნაყოფი იქნება ორივე მხარის მოგება. "მოგება-მოგების" მოდელი გულისხმობს, რომ აფხაზებიცა და ქართველებიც მოლაპარაკებისა და შეთანხმების შედეგად განვითარების, კეთილდღეობის და საბაზო მოთხოვნილებათა და ინტერესთა დაკმაყოფილების უფრო მაღალ დონეზე გავლენ. უფრო მეტიც, თითოეული მხარე მით უფრო დაიკმაყოფილებს საკუთარ ინტერესებს, რაც უფრო იზრუნებს საპირისპირო მხარის ინტერესთა რეალიზაციაზე. ეს ის მოდელია, როცა კონფლიქტის გადაწყვეტა და მშვიდობიანი შეთანხმება პრაგმატულად ღირებულია და ახალ-ახალი დივიდენდები მოაქვს მხარეთათვის. პოლიტიკოსებმა უნდა ისწავლონ, რომ მდგრადი მშვიდობა მაშინ დამყარდება და შენარჩუნდება, როცა მშვიდობა პრაგმატულად ღირებულია კონფლიქტის ყველა მხარესათვის. მაგრამ პრაგმატულობა უნდა მოებას სამართლიანობის პრინციპს იმ აზრით, რომ შეთანხმება და გადაწყვეტილება გახდეს მით უფრო პრაგმატულად მომგებიანი, რაც უფრო მაღალია მისი სამართლიანობის დონე. სამართლიანობისა და პრაგმატულობის ასეთ ურთიერთკავშირზე აგებული ქართულ-აფხაზური მოლაპარაკებები მე სრულიად შესაძლებლად მიმაჩნია.

მე აქ ქართულ-აფხაზური კონსტრუქციული მოლაპარაკებისა და კონფლიქტის ტრანსფორმაციის აუცილებელი წინაპირობები ჩამოვთვალე. კატეგორიულად მინდა განვაცხადო, რომ მხოლოდ და მხოლოდ მათი დაცვის ნიადაგზე შეიძლება გავახაროთ დიალოგის ნერგი, რომელიც ფესვმაგარ, ტოტებგაშლილ და კეთილი ნაყოფით დახუნძლულ მცენარედ გადაიქცევა ჟამთასვლასთან ერთად.

ზაზა ფარუაშვილის ფოტო

ნოდარ სარჯველაძე: კატეგორიულად მინდა განვაცხადო, რომ მხოლოდ და მხოლოდ მათი დაცვის ნიადაგზე შეიძლება გავახაროთ დიალოგის ნერგი, რომელიც ფესვმაგარ, ტოტებგაშლილ და კეთილი ნაყოფით დახუნძლულ მცენარედ გადაიქცევა ჟამთასვლასთან ერთად.

რეი ჩარლზი ბესტსელერი ხდება

B2

რობსონი პენსიაზე გაუშვეს

B4

კინო, როგორც ფეხბურთის სტადიონი

B7

ინტერვიუ

დანგირას მიკალაიუნასი:
"უმკაცრესი ზამთარი გველის"

A1 გვერდიდან

- რა გააკეთეთ ამ ერთ წელიწადში?

- ძნელია, გაწეული მუშაობის შედეგებზე საუბარი მაშინ, როცა თავად კომპანიაში ჯერ ყველაფერი ისე კარგად არ არის, როგორც სასურველია და ბევრი რამ გასაკეთებელია. ჩატარდა საკადრო ოპტიმიზაცია და "თელასში" ახალი სტრუქტურა ჩამოყალიბდა. როცა ჩვენ შემოვედით, ამ კომპანიაში ძალიან ბევრი ხალხი მუშაობდა. რაც მთავარია, ისეთი სტრუქტურა დაგვხვდა, სადაც ვინ რას აკეთებდა და რაზე იყო პასუხისმგებელი, არავინ იცოდა. მას შემდეგ, რაც ჩვენ თანამშრომელთა რიცხვი საჭირო ოდენობამდე დავიყვანეთ და ყველას პასუხისმგებლობა აშკარად გამოიკვეთა, შედეგი კომპანიის მუშაობის ხარისხზეც აისახა. ახლა ყველა თანამშრომელი თავის უბანზე და საქმეზეა პასუხისმგებელი და იცის, რა უნდა გააკეთოს.

გარდა ამისა, საგრძნობლად გაუმჯობესდა აბონენტთა მომსახურებაც.

ჩვენი წინამორბედები აცხადებდნენ, თითქოს მოხმარებული დენის 75 პროცენტის ამოღებას ახერხებდნენ. როცა ჩვენ შემოვედით, ვნახეთ, რომ ეს მაჩვენებელი ზუსტი არ იყო - რეალურად აღმოჩნდა, რომ ისინი მხოლოდ 40 პროცენტის ამოღებას ახერხებდნენ, რადგან მაჩვენებლების დათვლისას საბიუჯეტო შეღავათებს, ჩათვლებს, აშშ-ს საერთაშორისო განვითარების სააგენტოდან ზამთრის გათბობის პროგრამისათვის მიღებულ თანხებს და ბიუჯეტიდან სოციალურად დაუცველი მოსახლეობისთვის გათვალისწინებულ სუბსიდიებს ანგარიშობდნენ. მე ახლა უკვე დაზუსტებით შემიძლია გითხრათ, რომ დღეს "თელასს" დენის საფასურის ამოღების 80-პროცენტიანი მაჩვენებელი აქვს და ის წლის ბოლომდე, შესაძლოა, 85 პროცენტამდეც კი გაიზარდოს. დახარჯული დენის საფასურის ამოღების მაჩვენებლებში ზრდა ყოველთვიურად შეინიშნება. ეს კომერციული დანაკარგების მნიშვნელოვანი შემცირებით მოხერხდა.

გარდა ამისა, ინტენსიურად მიმდინარეობდა ქსელის რეაბილიტაცია, რაშიც რამდენიმე მილიონი ჩაიდო. თუ ადრე 40-50 ავარია ხდებოდა, ახლა მათი რიცხვი 18-მდე შემცირდა. შემცირდა ავარიების აღმოფხვრის დროც.

გახსოვთ, ალბათ, ჩვენ საქართველოში მუშაობა მუშაობა 1 სექტემბერს დავიწყეთ. მეცხრე ბლოკს არასოდეს ისე არ უმუშავია, როგორც ჩვენი შემოსვლის შემდეგ. თუ მანამდე საშუალოდ 180 მეგავატს გამოიმუშავებდა, ახლა მისი გამომუშავების საშუალო მაჩვენებელმა 235 მეგავატს მიაღწია. ამასთან, ადრე ამ ბლოკზე სულ ავარიები ხდებოდა, ჩვენი შემოსვლის შემდეგ კი, ის სულ ხუთჯერ გაჩერდა - ორ შემთხვევაში ტექნიკამ, ცოტა არ იყოს, გვიღალატა, სამ შემთხვევაში კი სისტემური ავარია იყო, მთელი ენერგოსისტემა გამოირთო და ჩვენც იძულებულნი გავხდით, ბლოკი გაგვეჩერებინა, რათა არ დაზიანებულიყო.

- კიდევ გპარავენ დენს?

- რასაკვირველია. ყოველდღიურად რაღაც ახალს ვპოულობთ. უკვე მეშინია კიდეც ამაზე საუბარი, რადგან თბილისელებს მრიცხველების ჩვენების გაყალბების უდიდესი ფანტაზია აღმოაჩნდათ. ახლა მე პირადი კოლექცია მაქვს იმ მოწყობილობებისა, რომელთა საშუალებითაც მრიცხველების ჩვენების გაყალბება შეიძლება, მაგრამ ამ მოწყობილობებს არავის ვაჩვენებ - რომ არ მოეწონოთ და გამოყენება არ მოინდომონ. ამ კოლექციაში მაქვს ერთი უნიკალური მოწყობილობაც, რომელიც დისტანციურად იმართება. წარმოიდგინეთ - ზის კაცი სახლში, თავისთვის. უცებ დაინახავს, რომ მრიცხველს ინკასატორი უახლოვდება. დააჭერს პულტს ხელს და მრიცხველი ტრიალს დაიწყებს. მოხერხებულია, არა?

- თქვენ ადრე მრიცხველებსაც გპარავდნენ...

- ეს ცალკე უბედურება იყო. მრიცხველების მოპარვის ფაქტები ძალიან იყო გახშირებული, მაგრამ ახლა, შედარებით, იკლო. მე თბილისის მახლობლად ვცხოვრობ, "თელასის" აბონენტი არა ვარ და ამიტომაც ერთ მშვენიერ დღეს მეც აღმოვჩნდი მათ რიცხვში, ვისაც "თელასისგან" მოპარული მრიცხველი დაუყენეს...

- რატომ ვერ ამცირებდა კომერციულ დანაკარგებს თქვენი წინამორბედი?

- იმიტომ, რომ იმ მრიცხველების უმეტესობა, რომლებიც "ეი-ეს"-მა დაამონტაჟა, არაფრად ვარგა. გარდა იმისა, რომ თბილისის გამრიცხველიანება თითქმის დავასრულეთ, ჩვენ ახლა იმ მრიცხველებსაც ვცვლით, რომლებიც ჩვენმა წინამორბედმა დაამონტაჟა. როგორც გაირკვა, ეს მრიცხველები უფრო ნელა ტრიალებს, ვიდრე უნდა ტრიალებდეს და კომპანიასაც უდიდესი ზარალი ადგება. ახლა თბილისის გაუმრიცხველიანებელ უბნებში კომპანია აბონენტებისთვის ინდივიდუალურ მრიცხველებს ამონტაჟებს. მრიცხველიანდება 26 ათასი აბონენტი, ხდება მათი განაწილების ქსელის მოწესრიგებაც. დამატებით კიდევ 20 ათას, უკვე გამრიცხველიანებულ აბონენტს, იზოლირებული გაყვანილობების ხარჯზე, საჰაერო ხაზები მოუწესრიგდებათ. მიწისქვეშა კომუნიკაციებში თავსდება დედაქალაქის 250-მდე საცხოვრებელი კორპუსის სარდაფებში გამავალი ძალოვანი კაბელები.

- რა თანხები წაიღო ამ სამუშაოებმა და რა ოდენობის ინვესტიციები განხორციელდა სულ?

- იმ პროექტის ღირებულება, რაზეც ახლა ვსაუბრობდი, 9 მილიონი ლარია და მას "თელასი" თავისი სახსრებით, 6 კონტრაქტორი ფირმის მეშვეობით ახორციელებს. სამუშაოები ამჟამად კომპანიის აბონენტთა მომსახურების 8 ცენტრის (საბურთალო, ვეძისი, დიდუბე, მთაწმინდა, ვარაზისხევი, კრწანისი, ჩუღურეთი, ავლაბარი) ტერიტორიაზე მიმდინარეობს. გამრიცხველიანებისა და ქსელის რეაბილიტაციის პროცესი 1 ნოემბრამდე დასრულდება.

220 და 110 კილოვოლტიან ქვესადგურებში (ე.წ. "ელექტროენერგიის შესყიდვის წერტილებში") უკვე დამონტაჟდა თანამედროვე მრიცხველები - აქამდე არსებული ინდუქციური მრიცხველები უახლესი ტიპის მრავალფუნქციური მრიცხველით შეიცვალა. ელექტრონული მრიცხველები მონტაჟდება 6-10 კილოვოლტიან ფიდერებზეც. ასეთივე, მაღალი კლასის მრიცხველები დადგება "თელასის" ქვესადგურებიდან ელექტროენერგიის სხვა სადისტრიბუციო ენერგოკომპანიებში გადადინების წერტილებშიც. ამის შემდეგ "სახელმწიფო ელექტროსისტემა" ისეთ დღეში ველარ ჩაგვაგდებს, როგორშიც შარშან გვაგდებდა - ჩვენ ის დენს, უბრალოდ, გვაწერდა. არადა, ეს დენი მიღებული არ გვქონდა და მუდმივად გაუგებრობა იყო. ახლა ყველა ის წერტილი, საიდანაც სისტემა დენს გვაწვდის, გავამრიცხველიანეთ, საკუთარი სააღრიცხვო სისტემები დავაყენეთ და დენს ასე, უბრალოდ, ვერ მოგვაწერენ, რადგან თბილისის ქვესადგურების აღრიცხვის კვანძებში დაფიქსირებული ჩვენებების შეცვლა შეუძლებელი იქნება. საბოლოოდ აღიკვეთება ქვესადგურებიდან კომპანიის მიერ შესყიდული ელექტროენერგიის გაერთიანებულ სადისტრიბუციო ენერგოკომპანიაში უკანონო გადინება, რაც, ხშირად, "სახელმწიფო ელექტროსისტემასა" და "თელასს" შორის დავის მიზეზს წარმოადგენდა.

გარდა ამისა, "თელასის" ქვესადგურებში დამონტაჟებული ახალი ელექტრონული მრიცხველები სისტემაში გაზომილ და აღრიცხულ სიდიდეთა მაჩვენებლების სადისპეტჩერო ცენტრში ინფორმაციის ოპერატიულად გადაცემის საუკეთესო საშუალებაც არის. ელექტროენერგიის ძაბვას, სიხშირეს, სიმძლავრესა და ყველა სხვა ხარისხობრივ მაჩვენებელს "ალფა პლიუს" ტიპის მრიცხველები აბსოლუტური სიზუსტით აღრიცხავენ. ასე რომ, კომპანიას აღრიცხვიანობა მალე იდეალურ მდგომარეობაში ექნება.

სულ კი, წელს თბილისში თავიდან 6 მილიონ 500 ათასი ლარის ოდენობის ინვესტიციის განხორციელება იგეგმებოდა, მაგრამ 8 მილონ დოლარამდე გამოვიდა. მეცხრე ბლოკზე 4,5 მილიონი ლარის დახარჯვა იგეგმებოდა და 3-3,5 მილიონი დოლარი გამოვიდა. "ხრამი-1"-ზე 4 მილიონი დოლარის დახარჯვაა გათვალისწინებული, ხოლო "ხრამი-2"-ის მოწესრიგებას კი ამ ეტაპზე 0,5 მილიონი ლარიც ეყოფა. ამასთან, ხრამჰესების რემონტი - ეს ინვესტიცია კი არა, ჩვენი ხარჯებით გარემონტება იქნება.

- რა მდგომარეობაშია ცნობილი მეცხრე ბლოკი?

- ბლოკი წესრიგშია. უმნიშვნელოვანესი შედეგი, რომელიც ენერგობლოკმა წინა სეზონში აჩვენა, მისი ტექნიკური მზადყოფნის კოეფიციენტია - 96 პროცენტი. ამ სეზონისთვის მის მიმდინარე შეკეთებას "მტკვარი" 10 ივლისიდან ახორციელებს. 3,9 მილიონი ლარის ღირებულების სამუშაოები მთლიანად "თელასმა" დააფინანსა. გათვალისწინებული იყო ქიმიური საამქროს მოწყობილობების, ძალოვანი და საკუთარი ტრანსფორმატორების, ცირკულარული და დიაგონალური ტუმბოებისა და ძრავების შეკეთება. ამ სამუშაოების დიდი ნაწილი ჩატარდა კიდეც. ბლოკის ტესტირება 10 სექტემბრისთვის იგეგმებოდა, მაგრამ საკითხავია, გავუშვებთ თუ არა ამ ბლოკს საერთოდ. იცით, კომპანია თავს ვალდებულად არ თვლის, დენი უფასოდ შემოიტანოს ქვეყანაში, სადაც ბიზნეს-გარემო აშკარად გაუარესდა.

2003-2004 წლის მანძილზე მე-9 ენერგობლოკმა პირნათლად იმუშავა. ხელშეკრულების თანახმად, დენის მესამედი "თელასს", ორი მესამედი კი საბითუმო ბაზარს მიაწოდა. მიუხედავად ამისა, ენერგობლოკის საოპერაციო ხარჯების (ბუნებრივი აირის შესყიდვა და ტრანსპორტირება) ძირითადი ნაწილის დაფარვა მაინც კომპანია "თელასს" მოუხდა და გამოვიდა, რომ "თელასმა" სადგურის მიერ მოხმარებული 212 მილიონი კუბური მეტრი გაზის საფასურის 95 პროცენტი თავად გადაიხადა.

მოკლედ, საბითუმო ბაზრის 55-მილიონიანი დავალიანება კვლავ გადაუხდელია. სახელმწიფოსთან "მტკვრის" მიერ გაფორმებული ხელშეკრულებით კი დავალიანების მაქსიმალურ ზღვრად 30 მილიონი ლარია გათვალისწინებული. თუ ვალმა ამ თანხას მიაღწია, "მტკვარს" ენერგობლოკის ვადამდელი გაჩერების უფლება აქვს, მაგრამ აქამდე ეს კანონით მონიჭებული უფლება არ გამოუყენებია. ის ენერგოსისტემას კრიზისულ პერიოდში ბაზისურ ელექტროენერგიას მაინც აწვდიდა. ახლა კი ბაზარი ფულს არ გვაძლევს, ჩვენ კი იმისათვის, რომ ბლოკი ბოლომდე გაიმართოს, 2 მილიონი დოლარი მაინც გვჭირდება. აქამდე ჩვენ მთავრობასთან პრობლემა არ გვქონია, ახლა კი, როგორ მოვიქცევით, იმაზეა დამოკიდებული, რა მიდგომა იქნება ჩვენი პრობლემების მიმართ თავად მთავრობის მხრიდან. თუ პარტნიორული ურთიერთობები გაგრძელდა, იმედი მაქვს, რომ შევთანხმდებით და ზამთარში ენერგეტიკულ პრობლემებს ერთობლივად მოვაგვარებთ.

რევოლუციის შემდეგ ძალიან კარგად ვთანამშრომლობდით მთავრობასთან. პარტნიორობიდან გამომდინარე, ისინიც იზიარებდნენ ჩვენს წინადადებებს და ჩვენც ვიზიარებდით მათსას. ახლა კი გაოცებული ვარ იმ გულგრილობით, რასაც მთავრობა იჩენს.

უნდა გაითვალისწინონ, რომ ეს პირველი ზამთარია, რომლის გადატანაც ახალ ხელისუფლებას დამოუკიდებლად უწევს. შარშან, როცა ხელისუფლება შეიცვალა, ზამთრისთვის ყველაფერი უკვე მზად იყო. გაფორმებული იყო ხელშეკრულებები გაზის მოწოდებაზეც. ჩვენ გვესმის, რომ ამ მთავრობისთვის ეს პირველი დამოუკიდებელი ზამთარია და საჭიროა თანადგომა, რათა ის პრობლემები მოგვარდეს, რაც ჩვენ წინაშე ერთობლივად დგას. მაგრამ თუ 55 მილიონიანი დავალიანებების საკითხი არ მოგვარდა, ეს, უბრალოდ, შეუძლებელი იქნება. იმპორტის და გაზის ყიდვის არავითარი ვალდებულება არ გვაქვს. გამოდის, რომ ბლოკის მთელ საოპერაციო ხარჯებს ჩვენ ვაფინანსებთ და ეს კომერციულად არ გვილირს. წესით, კომერციულად ჩვენ უნდა გვაწყობდეს, რომ რაც შეიძლება მეტი დენი გავყიდოთ, მაგრამ თუ არავინ არაფერი გადაგვიხადა, ვიზარალებთ. არც დენს და არც გაზს მეცხრე ბლოკისთვის არავინ გვაჩუქებს. თქვენ ხომ არ ფიქრობთ, რომ თუ ფულს არ გადავუხდით, ვინმე დენს ან გაზს მოგვცემს?

- ესე იგი, შესაძლებელია, წელს მეცხრე ბლოკის გარეშე დავრჩეთ?

- სავარაუდოდ, ეს ასეც იქნება, რადგან ჯერ ის თანხაც არ არის გასტუმრებული, რაც "თელასმა" "რაო ეეს როსიის" გადაუხადა, რათა საქართველოში იმპორტის საშუალება ყოფილიყო. არც ბიუჯეტი, არც ბაზარი, მთელი ამ დროის განმავლობაში თეთრს არ იხდის. ჩვენც გვაქვს დავალიანება, მაგრამ მერწმუნეთ, თუ ვალებს შევადარებთ, ბალანსი ჩვენს სასარგებლოდ შედგება და განსხვავება მცირე არ იქნება. ბიუჯეტის მიმართ ჩვენი დავალიანება 12 მილიონამდე ლარს შეადგენს. აქედან 6 მილიონი ჯერ კიდევ "ეი-ეს"-ის დროინდელია, რომელიც კომერციულ დანაკარგებზე დარიცხული დღგ-ს ანგარიშშია გადასახდელი, 6 მილიონი კი "ეი-ეს"-ის დროს ტარიფის გაზრდით გამოწვეული სუბსიდირებისათვის უნდა გადავიხადოთ. არადა, ბიუჯეტს, საბიუჯეტო ორგანიზაციების დავალიანებისა და ჩვენ მიერ დაფინანსებული სოციალური შეღავათების სახით, ჩვენი ვალი 28 მილიონ ლარამდე აქვს, რასაც საბითუმო ბაზრის 55 მილიონიანი დავალიანება ემატება. ჩვენ ბევრჯერ შევთავაზეთ ამ დავალიანებების ურთიერთჩათვლის მოდელი, მაგრამ - ამაოდ.

- ამ პრობლემებიდან გამომდინარე, ხომ არ მოითხოვს "თელასი" დენის ტარიფის მომატებას?

- ჩვენ გადავხედავთ ტარიფის საკითხს. გიმეორებთ: თუ არავის ჩვენი პრობლემები არ დააინტერესებს, მაშინ უკვე იძულებულნი გავხდებით, იურიდიულად დავაინტერესოთ და, თუ კომპანიამ იზარალა, შესაძლებელია, ტარიფის მომატების აუცილებლობაც დადგეს. ისიც გაითვალისწინეთ, რომ ჩვენ აქ მძიმე მემკვიდრეობა დაგვხვდა...

- ეს პოლიტიკური გადაწყვეტილება ხომ არ არის?

- რუსეთი და პოლიტიკა აქ არაფერ შუაშია. ჩვენ კომერციული ორგანიზაცია ვართ და აქ ბიზნესის საკეთებლად ვართ შემოსულები. პოლიტიკიდან შორს ვართ. რაზეა საუბარი, როცა ფულს არ იხდი? იცით, ჩვენ ციფრებით ისიც დავამტკიცეთ, რომ ბიუჯეტში ფული არის, უბრალოდ, საჭიროა, ამას ნორმალურად შეხედო და რაც გადასახდელია, გადაიხადო. ჩვენ ხომ შეგვიძლია, რომ, როგორც კი ფული შემოვა, მაშინვე გადავიხადოთ გადასახადები? მათაც უნდა მოახერხონ. უბრალოდ, საწყენია, რომ ასე გვექცევიან და ამ ვითარებაში ჩვენ, როგორც ინვესტორები, აქ თავს უკვე არაკომფორტულად ვგრძნობთ.

- ხომ არ გაიზიარებს "რაო" თავისი წინამორბედის - "ეი-ესის" ბედს?

- არა. მე ოპტიმისტი ვარ და მჯერა: "თელასი" საქართველოში ერთ-ერთი ყველაზე წარმატებული კომპანიაა და ის აუცილებლად მოიტანს მოგებას. მაგრამ, ჯერჯერობით, სანამ პრობლემები ისევ არსებობს, მინდა გავაფრთხილო მთავრობა, რომ წინ მძიმე ზამთარი გველის. რაზეა საუბარი, როცა პრეზიდენტის განკარგულებაც კი არ შესრულდა და ის თანხები, რაც სასწრაფოდ უნდა გადახდილიყო, ჯერ კიდევ არ მოსულა.

მაგრამ თავად "თელასი" ერთ-ერთ საუკეთესო კომპანიად, ხოლო საქართველო - ერთ-ერთ ულამაზეს ქვეყანად მიმაჩნია. გაგიმხელთ, რომ მე უკვე ქართულიც მესმის. მართალია, კარგად არა, მაგრამ მაინც. თუმცა აშკარად ვხედავ: აქ კიდევ ბევრი რამაა გასაკეთებელი. მხოლოდ დილეტანტს შეუძლია იფიქროს, რომ ყველაფერი თავისთავად მოვა.

- თუ ახლავე დაიწყო ზრუნვა, არის თუ არა შესაძლებლობა, რომ პრობლემები მოგვარდეს და ზამთარში "თელასმა" დენიც შემოიტანოს და მეცხრე ბლოკიც ჩართოს?

- ცოტა დრო რჩება იმ ათვლის წერტილამდე, საიდანაც ენერგეტიკოსებისთვის იწყება ზამთარი. ბლოკისთვის გაზის მოწოდებაზე ხელშეკრულებების გაფორმებაზე ზრუნვა უკვე ახლავე უნდა დაიწყოს. თუ 20 სექტემბრამდე ფული იქნება, მაშინ ეს ხელშეკრულება გაფორმდება, თუ არა და, კიდევ ერთ თვეს მოგვიწევს მოცდა. დენის იმპორტზეც ახლავე უნდა დავიწყოთ ზრუნვა. პრობლემების მოსაგვარებლად მთავრობას სულ რაღაც ორი კვირა აქვს. დამეთანხმებით, რომ ეს ცაიტნოტია. ასე რომ, კიდევ ერთ საიდუმლოს გაგანდობთ: მე უკვე დავიწყე ზამთრისთვის ზრუნვა და სახლში გენერატორისთვის საწვავის მომარაგებასაც უახლოეს მომავალში ვაპირებ.

სვეტი

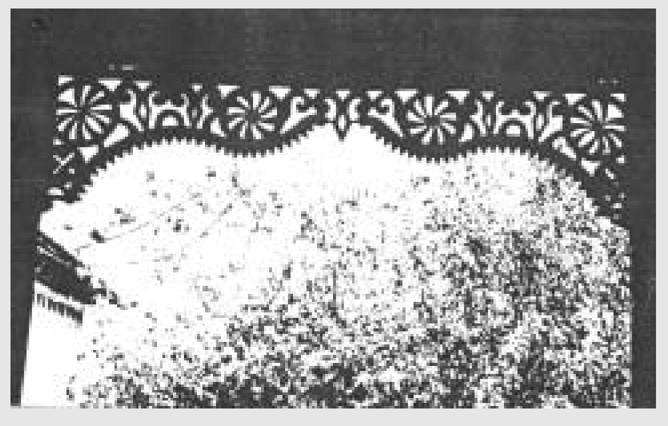

ვოკალური ფოლკლორი თუ ზოგადეროვნული სასიმღერო კულტურა?

(წერილი პირველი)

სამსონ ლეჟავა

დღეს უმდარესი ფსევდომუსიკალური ნიაღვარი, რომელიც მეტწილად, დაუოკებელი სტიქიასავით მიაწყდა თუნდაც ტელევიზიის ეკრანებს, თავისი ყველგან შემღწევი ძალით, თავისებური "სულიერი რადიაციის" სახეს იძენს. ესაა არა ინფორმაცია, არამედ, - კიბერნეტიკოსთა ნააზრევს თუკი გავიხსენებთ - ანტიინფორმაციული, დამანგრეველი ხმაური, რომლიც შესაძლოა სოციალური ფსიქიატრიისათვის საინტერესოც იყოს, მაგრამ კულტურისათვის მეტისმეტად არასახარბიელოა. ამ გზით ყალიბდება "ანტიგემოვნება", მასობრივი გამოთაყვანებისათვის იქმნება საუკეთესო პირობები. სწორედ ამიტომაცაა აუცილებელი კვლავ და კვლავ ყურადღების მიპყრობა ჭეშმარიტი ფასეულობებისადმი, და მათ შორის, ცხადია, ტრადიციული ქართული სიმღერისადმი, რომელმაც დიდი ხანია, გადალახა ჩვენი ქვეყნის საზღვრები და გლობალური მასშტაბის მოვლენად იქცა.

ქართველი ერისათვის სიმღერას ოდითგანვე განსაკუთრებული დატვირთვა ენიჭებოდა. შესაძლოა, იგი ჩვენი კულტურის ყველაზე სიღრმისეული გამოხატულებაა.

სიმღერა ადამიანის სულის უფაქიზეს შრეებს ამზეურებს და ახმიანებს. ჩვენს არქაულ ჰანგებში მიმართვაცაა უზენაესი საწყისისადმი და მაქსიმალური გულგახსნილობით ვლინდება ბუნების საიდუმლო რიტმთა ღრმად ჩამწვდომი, კულტურისმიერი თარგმანება, ხოლო ტრადიციულ საკრალურ ჰიმნებში თავისებური კოსმოგონიურობა იჩენს თავს.

უხსოვარი დროიდან ქართველთა ცხოვრების წესი უმჭიდროესად შეესისხლხორცა ადამიანის ვოკალურ თვითგამოხატვას. ეს უპირველესად იყო არა მხოლოდ სალაღობო, ანდა არტისტულობის მატარებელი მოვლენა, არამედ ძირეული გამჟღავნება როგორც ცალკეული პიროვნების, ისე მათი დიდი ერთობის საზიარო გულისნადებისა (რომელიც გადამწყვეტია თავისი ჭეშმარიტებასთან წილნაყრობით, არაზედაპირული უშუალობითა და იმდაგვარი უტყუარობით, როგორიცაა ხესა თუ ყვავილში ჩენილი აღმოცენება-ზრდის მისტერია). ამ სიმღერაში პიროვნული და საყოველთაო საწყისების საკვირველი განუყოფლობაა, რასაც ერიჰ ფრომი უწოდებს "პოზიტიურ თავისუფლებას".

ჩვენში ყოფა პირდაპირ განმსჭვალული იყო სიმღერით. ჭირ-ვარამი და ომი, ლოცვა, ტრაპეზი, შრომა, მოგზაურობა, ლხინი თუ ზეიმი - ყოველივე ეს, ანუ სამყაროში არსებული მთელი დრამა, მის გარეშე სრულებით წარმოუდგენელი გახლდათ. ადამიანი სიმღერით ესაუბრებოდა ზენა სფეროსაც, მნათობებით მსხმოიარე ცასაც, დასაბამიერ დედა-მიწასაც. თავად სიმღერა დედაბოძის მსგავსად, სკნელთა მაერთებელი იყო.

ქართული მრავალხმიანობა კოლოსალური სულიერი ენერგიით აღგავსებს, გძენს სამყაროს სასიკეთო ძალთა ურყევ რწმენას. ეს ყველაზე სევდიან ჰანგებშიც კი ჩანს, ხოლო ქედმოუხრელი შემართებით გამორჩეულებში - მით უმეტეს (რომელნიც უდიდეს მხნეობას ანიჭებს კაცს).

ქართულ მრავალხმიანობაშივე არსებობს თავისებური "მიწისეულობის" საწყისი, ვინაიდან ხმათა შეხამებისას არსებითია "ხაო", ერთგვარად "თიხისებრი" ფაქტურა. გავიხსენოთ, რომ ვ. სარაჯიშვილის ნამღერში თითქოს სწორედ მიწის არომატს აღიქვამდნენ (შ. კაშმაძე). ამ კონტექსტში ჩვენი "გიორგიანელობა" უფრო ხელშესახები ხდება. ამასთანავე, მასშივე იჩენს თავს მიწის საუფლოზე ამაღლება და ლაჟვარდის სივრცეებში გაჭრა (კ. ვაშალომიძე), ოღონდაც ნიადაგისაკენ მოუწყვეტლად (არსებითია ისიც, რომ "ნიადაგ" - მუდმივსაც ნიშნავს).

როგორც აღიარებულია, ქართული სიმღერა ამა თუ იმ კუთხეში გამოვლენილი თვალსაჩინო სხვაობებისას, ერთიანი მუსიკალური ფუძე-ენიდან ამომდინარეობს. გულისყურით მოსმენისას, ეს სრულებით სარწმუნო ხდება განცდის დონეზეც კი, რაიმედაგვარი მეცნიერული არგუმენტაციის გარეშე. ცნობილ სტრიქონებს "ქართლ-კახეთი, იმერეთი, გურია და სამეგრელო..." კიდევ უფრო უცილობელს ხდის ჩვენებური სიმღერის სულიერი სამყაროს ნაწილად ქცევა.

ქართული მელოსი უკიდეგანო სიყვარულის გამოხატულებაა მთელი სამყაროსადმი, ყოველი სულდგმულისადმი, კაცთსამყოფელისადმი, ადამიანებისადმი. რომელსამე პატარა სოფელში ღამის მეხრისა თუ გუთნისდედის მიერ ამოთქმული, იგი (გრიგოლ რობაქიძის პერიფრაზირებას თუ მოვახდენთ) "საუკუნეებს ესაუბრებოდა". თავისი მომცველობით ეს მართლაც მსოფლიო მუსიკა" გახლავთ, რაც ქართული კულტურისათვის სპეციფიკური და საკმარისად პარადოქსული კამერული უნივერსალიზმის გამოხატულებაა. გეოგრაფიულად ჩვენი სამკვიდრო დიდ ცივილიზაციათა მართლაც თავისებურ გზაჯვარედინად აღიქმება, რომლებთანაც ათასწლეულთა გადამწვდომი დიალოგი საქართველოს, როგორც საკუთარი კულტურული სახის მტკიცედ მაორგანიზებელ ერს, მხოლოდ ამდიდრებდა და მრავალშრიანობას ჰმატებდა.

შემდგომ წერილში შევეხებით სხვადასხვა კუთხის ტრადიციული ვოკალური მუსიკის სპეციფიკას.

კულტურის მინისტრის მოადგილემ თბილისის 66-ე სკოლა მოინახულა

საქართველოს კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის მინისტრის მოადგილემ ნიკოლოზ ვაჩეიშვილმა გუშინ თბილისის 66-ე ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლა მოინახულა. როგორც სამინისტროს წარმომადგენლებმა განაცხადეს, ამ სკოლაში პროექტი "საქართველოში თანამედროვე სამშენებლო-სარესტავრაციო ტექნოლოგიების დანერგვა" ხორციელდება, რომელიც კულტურული მემკვიდრეობის უძრავ ძეგლთა რეაბილიტაციის საქმეში თანამედროვე ტექნოლოგიების ეფექტურ გამოყენებას ითვალისწინებს.

პროექტის ფარგლებში რამდენიმე შენობის, მათ შორის 66-ე საშუალო სკოლის შენობის რესტავრაცია და გამაგრებითი სამუშაოების ჩატარება იგეგმებოდა. აღნიშნულ სკოლაში გამაგრებითი სამუშაოები უკვე დაიწყო.

თანამედროვე ტექნოლოგია საშუალებას იძლევა, კულტურული ძეგლი სტრუქტურის გადაწყობის გარეშე გამაგრდეს და კონსტრუქციულად შენარჩუნდეს. აღსანიშნავია, რომ ამ მეთოდიკით კონსტრუქციული გამაგრება თვალისათვის უხილავია.

პროექტი ძეგლთა დაცვის დეპარტამენტისა და ასოციაცია "ინჟინრული აზრის" (დამფუძნებელი - მალხაზ ლეკვეიშვილი) მიერ მომზადდა. მას "იუნესკო" აფინანსებს.

ინტერ-პრესი

პორტატული ხელოვნება

ქართველმა და შვეიცარელმა მხატვრებმა დასაახლოვებლად მარტივი გზები გამონახეს

ვერა ნეფარიძე

სახელოვნებო სივრცეებს შორის საზღვრების გადალახვა, დისტანციის დაძლევა, გართულებული სოციალურ-პოლიტიკურ-ეკონომიკური პრობლემების ფონზე ხელოვნებაში თანამშრომლობისა და კომუნიკაციის ახალი ფორმების ძიება, - ეს მიზნები დაისახეს ქართულ-შვეიცარული პროექტის ავტორებმა. მიზნის განხორციელება კი მარტივად სცადეს. შვეიცარელმა, ამერიკელმა და გერმანელმა მხატვრებმა უბრალოდ, ჩაალაგეს საკუთარი ხელოვნება ჩანთებში და ჩამოფრინდნენ თბილისში - "ასე რომ, შესაძლებელია, ეკონომიკური ზღვარის გადალახვაც", - ამბობენ ისინი. თუ რა ჩაალაგეს და რით გადმოლახეს ტერიტორიული საზღვრები ჩვენმა სტუმრებმა, თბილისელ მაყურებელს დღესვე შეუძლია გაარკვიოს.

ლევან ხერხეულიძის ფოტო

მხატვრები გამოფენის სამზადისში.

პროექტი კონცეპტუალურია და სამი ნაწილისგან შედგება. პირველი - შვეიცარელი ხელოვნების კრიტიკოსის დანიელ ბაუმანის მიერ ჩამოტანილი ექსპერიმენტული ფილმების, ვიდეონამუშევრებისა და მუსიკალური კლიპების ჩვენება დღეიდან გაიმართება ზანდუკელზე მდებარე "კლუბ 22"-ში; მეორე ნაწილი - შვეიცარელი, ამერიკელი და გერმანელი მხატვრების მიერ მომზადებული გამოფენა (მათ შორის იქნება შვეიცარიაში მოღვაწე ქართველი მხატვრის ერთი ექსპონატიც) "თბილისის ისტორიის მუზეუმში" სამ სექტემბერს გაიხსნება; საპასუხო, ქართველი მხატვრების (ილია ზაუტაშვილი, ნიკო ცეცხლაძე, გიო სუმბაძე, ნიკო ლომაშვილი, თემო ჯავახიშვილი) ჯგუფურ ექსპოზიციას კი, "გოეთეს ინსტიტუტი" 4 სექტემბერს უმასპინძლებს.

ქართულ-შვეიცარული პროექტის ("სამშაბათი გასულია") იდეა შვეიცარიაში დაიბადა, როდესაც თბილისიდან ხელოვნების ინტერდისციპლინარული კვლევის ლაბორატორიის წარმომადგენელი მზია ჩიხრაძე შვეიცარიაში ცნობილ კრიტიკოსს დანიელ ბაუმანს შეხვდა. გაჩნდა კონცეფცია: "მსოფლიოში უკანასკნელი ათწლეულების განმავლობაში ყველაფერი იმსხვრევა. თითქოს წაიშალა საზღვარი ევროპასა და ყოფილ საბჭოთა კავშირს შორის. იწყება ინტეგრაცია, მაგრამ პრობლემები: პოლიტიკური, სოციალური, ეკონომიკური, - ისევ რჩება. ჩვენ ეს ბარიერი როგორმე უნდა გადავლახოთ", - უთხრა მაშინ ქართველ ხელოვნებათმცოდნეს დანიელ ბაუმანმა, რომელმაც ბარიერის გადალახვა ასე წარმოიდგინა: იმისათვის, რომ ქართველ კოლეგებთან თანამშრომლობას არ წარმოეშვა ახალი პრობლემები (ძირითადად, ფინანსური), მინიმალური დანახარჯებით უნდა ჩამოეტანა საქართველოში ექსპოზიცია.

დანიელ ბაუმანმა თბილისში თერთმეტი მხატვრის (შვეიცარელი, გერმანელი და ამერიკელი) "მობილური" (ასე უწოდა თავად) ნამუშევრები ჩამოიტანა. "პორტატული ხელოვნება ერთის მხრივ, არსებული სიტუაციიდან მარტივი გამოსავალია, მეორეს მხრივ კი მეტაფორა, რომ ხელოვნებისათვის საზღვრები მართლაც არ არსებობს", - ამბობს შვეიცარელი სტუმარი. გამოფენას სამ სექტემბერს "ქარვასლაში" დავათვალიერებთ. წინასწარ კი იმის თქმა შეგვიძლია, რომ როგორც დანიელ ბაუმანმა გვითხრა, ექსპოზიციის ძირითადი ხაზი მიღებული სტანდარტების მსხვრევას ემსახურება. ექსპოზიციაში მონაწილეობას იღებს (ერთი ექსპონატით) შვეიცარიაში მოღვაწე ქართველი მხატვარიც - ანდრო ვეკუა (იგი თბილისში ვერ ჩამოვიდა, რადგანაც ამ დღეებში შვეიცარიაში დიდ გამოფენას აწყობს). დანარჩენები კი არიან: ჯონ არმლედერი, ჯასტინ ბილი, ტრიშა დონელი, თიუ გრინფორტი, ვეიდ გაიტონი, რემო ჰობი, ანდრეას ზიბახი, კალინ ლინდენა, მეი-თუ ფერეთი, კელი ვოლკერი.

პროექტის ფარგლებში დაგეგმილია დანიელ ბაუმანის ლექცია თანამედროვე ხელოვნების თემაზე. დღეს კი, ჩემი აზრით, პროექტის ყველაზე საინტერესო ნაწილი, ექსპერიმენტული ფილმების, ვიდეო ნამუშევრებისა და მუსიკალური კლიპების ჩვენება იწყება ზანდუკელზე მდებარე "კლუბ 22"-ში. რეტროსპექტივა საინტერესოა იმდენად, რამდენადაც თბილისში წარმოდგენილი ფილმებიდან გარკვეული ნაწილი, ახლო წარსულში დასავლეთშიც კი არ იყო ოფიციალურად ნებადართული. მაგალითისთვის ვახსენებთ რობერტ ფრენკის "ქოქსაკერ ბლუზს"; ფილმი, რომელიც "როლინგ სთოუნზმა" შეუკვეთა რეჟისორს, შემდეგ არ მოეწონა ნამუშევარი და აკრძალა მისი ჩვენება. მოგვიანებით ამ ფილმს წელიწადში ერთხელ წარუდგენდნენ ხოლმე ფართო აუდიტორიას; სულ რაღაც სამი თვის წინათ "ქოქსაკერ ბლუზზე" ეს აკრძალვაც მოიხსნა. ამას გარდა, რეტროსპექტივაში შესულია ფილმები: ბობ დილანის, "რედ ჰოთ ჩილი პეპერსის" (რეტროსპექტივას, სადაც ეს ფილმებია გაერთიანებული, ეწოდება: Rock`n`roll is here to die) შესახებ. ოთხი დღის განმავლობაში (კლუბში რეტროსპექტივა 1 სექტემბრიდან 4 სექტემბრის ჩათვლით გაიმართება) თბილისელი მაყურებელი დასავლური პოპკულტურის სხვა ვარსკვლავებსაც (მაგალითად: პოლ იანგი, იოკო ონო, ბიორკი, 10 cc, The White Stripes, "იურითმიქსი" და სხვები) იხილავს.

რეი ჩარლზი ბესტსელერი ხდება

ხმის ჩამწერმა კომპანია "ქონქორდ რიქორდსმა" 31 აგვისტოს გაყიდვაში ჩაუშვა კომპაქტი, რომელიც, სავარაუდოდ, მალე ბესტსელერი უნდა გახდეს. საუბარია რეი ჩარლზის დუეტების ალბომზე, რომელშიც უამრავი ვარსკვლავი იღებს მონაწილეობას.

არადა, პროექტს პირველივე დღეებიდანვე დიდი ეჭვით უყურებდნენ. შიშობდნენ, რომ წამოწყება ფინანსურ მარცხს განიცდიდა. თუმცა, ათი ივნისის შემდეგ ფსონმა აიწია. რეი ჩარლზის გარდაცვალებამ სიტუაცია რადიკალურად შეცვალა. ინტერესი ჯერაც დაუსრულებული ალბომის მიმართ ერთიორად გაიზარდა. ახლა კი სულაც ამტკიცებენ, რომ ჩარლზის უკანასკნელი ალბომი Genius Loves Company "ქონქორდის" ყველა დროის ბესტსელერი გახდება.

პირველი გამოშვების ტირაჟი მილიონი კომპაქტია, მათგან 700 ათასი ამერიკაში გაიყიდება, დანარჩენს საზღვარგარეთ გაიტანენ. კომპანიის გენერალური მენეჯერის ჯინ რამსის თქმით, "ქონქორდი" ალბომის რეკლამაზე უკვე მილიონებს ხარჯავს. "300 ათასი დოლარი, რომელიც ტელევიზიაში ჩავდეთ, ზღვაში წვეთია იმასთან შედარებით, რის დახარჯვასაც ახლა ვაპირებთ".

ალბომის თანაპროდიუსერი ჯონ ბარკი იხსენებს იმას, თუ როგორ ჩაისახა დუეტების ჩაწერის იდეა. "რეი ჩარლზი ხომ ის კაცი იყო, რომელმაც სხვადასხვა ჟანრის უამრავ შემსრულებელზე და ზოგადად ამერიკულ პოპ მუსიკაზე მოახდინა უდიდესი გავლენა. ამიტომაც ვიფიქრეთ, რომ დუეტების ალბომი კარგი იდეა იქნებოდა". თანაც, პროექტში მონაწილე ბევრი მუსიკოსი ხომ რეის პირადი მეგობარი იყო - ბი ბი კინგი, უილი ნელსონი, გლეიდის ნაითი სწორედ ამ კატეგორიაში გადიოდნენ. გარდა ამისა, ალბომზე სამუშაოდ მიიწვიეს შემსრულებლები სრულიად სხვა კატეგორიიდანაც - ასეთი იყო ნორა ჯონსი. ის პროექტში იმ მარტივი მიზეზის გამო მოხვდა, რომ ერთ-ერთ ადრეულ ინტერვიუში კითხვას, თუ ვინ მოახდინა მასზე წარუშლელი გავლენა, უპასუხა, რომ რეი ჩარლზმა.

ზემოთ ჩამოთვლილი მუსიკოსების გარდა, ახალ ალბომში ასევე მოვისმენთ დაიანა კრალს, ელტონ ჯონს, ნატალი კოულს, ბონი რაიტს, ვენ მორისონს, მაიქლ მაქდონალდს, ჯეიმს ტეილორსა და ჯონი მეთისს.

რეი ჩარლზმა სხვადასხვა ჟანრის უამრავ შემსრულებელზე და ზოგადად ამერიკულ პოპ მუსიკაზე მოახდინა უდიდესი გავლენა.

ალბომი იმითაც არის უნიკალური, რომ სამ დუეტში უკრავს ჩარლზის პირველი ქიბორდისტი ბილი პრესტონი. რეის ეს განუშორებელი მეგობარი სიმღერების ჩაწერის პროცესს იხსენებს და აცხადებს: "რეი ძალიან სუსტად გრძნობდა იმ პერიოდში თავს, მაგრამ მაინც დაუღალავად მუშაობდა. თუ იგრძნობდა, რომ ჩანაწერი კარგად არ გამოუვიდა, ბრუნდებოდა სტუდიაში, თავიდან უსმენდა და ამოწმებდა, ვარგოდა თუ არა სიმღერა რამედ".

გასახსენებელი მრავლად აქვს ბი ბი კინგსაც. მისი თქმით, რეი ბოლომდე ინარჩუნებდა იუმორის გრძნობას. "პირველად, როდესაც მასთან ერთად ვიმუშავე სტუდიაში, ვიწერდით სიმღერას Save the Bones for Henry Jones. რეის რაღაცეების შეცვლა უნდოდა, მე კი ვერაფრით ვერ გამომდიოდა ისე, როგორც მას სურდა. ბოლოს გაბრაზდა და მითხრა, "რა გჭირს, ძმაო, ბი., მე მეგონა, მუსიკოსი იყავი!"

რეის ბოლო დუეტი ელტონ ჯონთან სიმღერაზე Sorry Seems to Be the Hardest Word მარტში შედგა. ჩარლზი სულ უფრო ცუდად გრძნობდა თავს. "სტუდიაში საოცრად ამაღლებული განწყობა სუფევდა. ჩაწერის დროს ყველა ემოციებით ვიყავით სავსე. უკანა ოთახში ხალხი ტიროდა კიდეც. მერე თვითონ ელტონმაც შემოგვიარა და მანაც იტირა", - იხსენებს პროდიუსერი ბარკი.

ალბომის ავტორები ვარაუდობენ, რომ აწგარდაცვლილი მუსიკოსის უკანასკნელ ალბომს პუბლიკაც მსგავსი ემოციებით მიიღებს. რეი ჩარლზის საუკეთესო სიმღერების კომპილაცია ხომ "ნილსენ საუნდსქენის" მიხედვით ამ კვირაში მე-17 ადგილზე გავიდა, ჩარლზის ანთოლოგია კი - 34-ეზე. ამიტომაც, მართლაც, სავარაუდოა, რომ კომპაქტი სახელად Genius Loves Company ბესტსელერი იქნება.

ემინემი საკუთარ თავს ბისზე იძახებს

"ინტერსქოუფ რიქორდსის" ოფიციალურ ვებ-გვერდზე ორი ახალი ამბავი აქვთ. პირველი - გამოუშვიათ U2-ს ახალი ალბომი, მეორე - სტინგის რომელიმე თაყვანისმცემელს აქვს შანსი, 28 სექტემბერს სტინგის ლოს ანჯელესურ კონცერტს მომღერლის პირადი ფოტოგრაფის რანგში დაესწროს.

თუმცა, ხმის ჩამწერ კომპანიაში არის კიდევ ერთი ახალი ამბავი, რომელიც განსაკუთრებით ერთი თეთრკანიანი და ძალიან წარმატებული რეპერის ფანებს გაახარებს. მანამ, სანამ ამ აგრესიული ბიჭის თაყვანისმცემლები D12-ის ვიდეოკლიპს My Band-ს აყოლებენ გულს, "ბილბორდი" ავრცელებს ცნობას, რომ "ინტერსქოუფი" მის დამოუკიდებელ ახალ ალბომს 16 ნოემბერს ჩაუშვებს გაყიდვაში.

რა თქმა უნდა, საუბარია, ემინემზე. ეს რიგით მეოთხე ალბომია მას შემდეგ, რაც დეტროიტელმა რეპერმა 8 მილის დისტანციაზე წარმატებით ირბინა და იმავე სახელწოდების ფილმისთვის "ოსკარი" მოიპოვა (8 Miles), მერე D12-ის სამყაროში ჩაიძირა (D12 World), უფრო ადრე კი, შოუ მოგვიწყო (Eminem Show) და სთენი და სლიმ შეიდი (Marshall Mathers LP, Slim Shady LP) მსოფლიოს მასშტაბით გააკერპა.

ახალ ალბომს Encore ჰქვია, რაც ბისზე შემსრულებლის სცენაზე გამოყვანას ნიშნავს თარგმანში. ანუ, გამოდის, რომ მუსიკოსმა ბისის მოთხოვნით გამოსაჩენად პუბლიკას მთელ ორწელიწადნახევარს ალოდინა ტრადიციული რამდენიმე წუთის ნაცვლად...

ჯერჯერობით, უცნობია, თუ როდის გამოვა ემინემის პირველი სინგლი ახალი ალბომიდან. არც იმ ადამიანების ვინაობაა ცნობილი, რომლებიც რეპერს სავარაუდოდ ალბომზე მუშაობისას დაეხმარნენ. თუმცა, პრეს-აგენტი აცხადებს, რომ კომპაქტში სრულიად ახალი მასალა შევა.

საინტერესოა ისიც, რომ Encore-ი მუსიკალური მაღაზიების დახლებზე დაახლოებით იმავე პერიოდში გამოჩნდება, როცა გაყიდვაში გამოვა მეორე ალბომიც ემინემის მონაწილეობით. საუბარია თუფაქის დღემდე გამოუცემელ ჩანაწერებზე, რომლის ერთ-ერთ პროდიუსერადაც ემინემი გვევლინება. უნდა ითქვას ისიც, რომ ამ რანგში რეპერი პირველად არ გვხვდება. შარშანდელ ალბომში Tupac Resurrection ემინემი სამი სიმღერის პროდიუსერი გახლდათ, მათ შორის იყო Runnin (Dying to Live) ნოტორიოს ბი აი ჯი-ის თანხლებით.

მუსიკალური კრიტიკოსები ვარაუდობენ, რომ შემოდგომიდან ემინემის სეზონი კვლავ მთელი სიმძლავრით გაიხსნება.

რაც შეეხება ემინემის მუსიკალურ კარიერას, მას რეიტინგის შენარჩუნებაში ძალიან წაადგა D12-ის მეორე ალბომი და განსაკუთრებით კი სინგლები - My Band და How Come. ემინემის "ბანდა" ხომ MTV-ის ვიდეო-კლიპების დაჯილდოების ცერემონიალზე სამ ნომინაციაზეც იყო წარდგენილი, მაგრამ სამწუხაროდ, გამარჯვების მოპოვება ვერც ერთში ვერ შეძლო.

მიუხედავად ამისა, მუსიკალური კრიტიკოსები ვარაუდობენ, რომ შემოდგომიდან ემინემის სეზონი კვლავ მთელი სიმძლავრით გაიხსნება. სავარაუდოდ, გამეორდება ის ორომტრიალიც, რაც "ემინემის შოუს" ახლდა თან. მაშინ ხომ "ბილბორდის" საუკეთესო ორასეულში ალბომი გამოსვლისთანავე პირველ ადგილზე გავიდა და "ნილსენ საუნდსქენის" მონაცემებით, მხოლოდ ამერიკაში 9.2 მილიონი ეგზემპლარით გაიყიდა. იმავე პერიოდში მოხდა მეორე საინტერესო ფაქტიც. ინტერნეტ-მეკობრეების შიშით, ალბომი ამერიკაში დაგეგმილზე ცხრა დღით ადრე გამოუშვეს.

"ემინემის შოუს" შემდეგ კი ესტაფეტა უკვე "8 მილს" გადაეცა. ისიც "ბილბორდის" საუკეთესო ორასეულში პირველ ადგილზე ლიდერობდა. ჰიტი კი ამ ალბომიდან - Lose Yourself "ბილბორდის" ცხელ ასეულში 12 კვირის განმავლობაში ჯიუტად არავის უთმობდა პირველობას.

ასე რომ, ემინემს მუსიკალური მწვერვალების დასაპყრობად საოცრად მდიდარი და წარმატებული მემკვიდრეობა ხელს ახლაც შეუწყობს. ხოლო სანამ მსოფლიო რეპერს ბისზე გამოიძახებდეს, მის შესახებ კიდევ ერთ ახალ ამბავს გეტყვით. რამდენიმე ხნის წინ, ემინემმა განაცხადა, რომ გააკეთებს ჰიპ-ჰოპის მუსიკალურ არხს, რომელზეც გადაცემების წამყვანის რანგში მოგვევლინება. სავარაუდოდ, არხი ეთერში შემოდგომიდან უნდა გავიდეს.

ინგლისი და ინგლისელი რეჟისორი

მაიკ ლი და რეალიზმი ინგლისურად

"შუა საუკუნეების ადამიანში მთელი ჩვენი ცხოვრების წყობა ზიზღს გამოიწვევდა. მას ის, არა თუ მკაცრი, არამედ საშინელი და შემაძრწუნებელი მოეჩვენებოდა! თითოეულ ეპოქას, თითოეულ კულტურას, თითოეულ წესჩვეულებასა და ტრადიციას თავისი წყობა აქვს, მისთვის დამახასიათებელი სიმკაცრე თუ სიკეთე, სილამაზე და ძალადობა, ზოგ შემთხვევაში ტანჯვა მას ბუნებრივად ეჩვენება, ზოგიერთ ბოროტებას კი მოთმინებით იტანს. ნამდვილ ტანჯვად, ჯოჯოხეთად ადამიანის სიცოცხლე მაშინ იქცევა ხოლმე, როცა ორი ეპოქა, ორი კულტურა და ორი რელიგია ერთმანეთს კვეთს. ანტიკურ ადამიანს შუა საუკუნეებში რომ ეცხოვრა, უბრალოდ მოკვდებოდა, ისევე როგორც ველური ჩვენს ცივილიზაციაში".

ჰერმან ჰესე,
"ტრამალის მგელი".

ქეთი ჯანელიძე

ჰერმან ჰესეს ეს სიტყვები თითქოს მაიკ ლის გმირებს ერგება, თითქოს ისინი, მათსავე გარემოცვაში იხუთებიან, რომელიც ერთი მხრივ უცხოა, მეორე მხრივ, ცდილობ "მოთმინებით აიტანო" ან უბრალოდ იარსებო.

ჩვენ ვცხოვრობთ ეპოქაში, სადაც ცოტ-ცოტა ყველაფერი არის და ჩვენს პატარა "კოლექტივებში", ეპოქებში ადაპტირება გვიწევს. ამასთანავე, ლის სამყაროში, უბრალოდ ვალდებული ხარ, დაიბრუნო ღიმილი და ყველაფრის მიუხედავად, გქონდეს იმედი.

"სინამდვილეში, ნებისმიერი "მე" ყველაზე გულუბრყვილოც კი, ეს არა ერთი, არამედ მრავალრიცხოვანი, რთული სამყაროა, პატარა ვარსკვლავებით მოფენილი ცა, ფორმების, საფეხურების და ამა თუ იმ მდგომარეობის შესაძლებლობების ქაოსი. და ის, რომ თითოეულის მისწრაფება ამ ქაოსის ცქერაა, ამასთან, საკუთარ "მე"-ზე საუბრობს, როგორც რაღაც უბრალოსა და მარტივზე, რასაც მყარი ფორმა გააჩნია ანუ ტყუილი, დამახასიათებელი ყველა ადამიანისთვის ისეთივე აუცილებლობას წარმოადგენს, როგორიც სუნთქვა და საკვებია". (ჰერმან ჰესე "ტრამალის მგელი").

"მეობის" ასეთი დახასიათება, ალბათ ყველაზე მეტად მიესადაგება ინგლისელი რეჟისორის გმირების სამყაროს...

რა განაპირობებს მოწონებას, კრიტიკას, აპლოდისმენტებს, სამშობლოსადმი გულგრილობას, სხვა ქვეყნების და მაყურებელთა ინტერესს მაიკ ლის სამყაროს მიმართ? ალბათ ის დრამა, რომელიც საყურებლად არც ისე რთულია და რეალობასაც ნათლად ასახავს. - "აქამდე არსებულ პოეზიაში, სპეციალისტები და მცოდნეები ყველაზე მეტად დრამას აფასებდნენ და ასეც უნდა იყოს, ვინაიდან ის შესაძლებლობას გვაძლევს გამოვხატოთ "მეობა", როგორც რაღაც მრავალრიცხოვანი... გული და სხეული ხომ მუდამ ერთეულშია, სული მასში კი, არა 2 ან 5, არამედ უთვლელი რაოდენობითაა..." (ჰერმან ჰესე "ტრამალის მგელი").

ჰერმან ჰესე მიგვითითებს, რომ ისტორია ქვედა ფენებს ყოველთვის არადამიანებად თვლიდა, ეს ყოველთვის იგრძნობოდა, თუმცა XXI საუკუნეში, როცა ფორმალურად ყველა ყველას თანასწორუფლებიანად თვლის, ეს თემა გაცილებით მწვავეა, რადგან უფლება კი გაქვს, მაგრამ არა გაქვს შესაძლებლობა დაიცვა შენი უფლებები, როგორც შენს ქვეყანაში, ისე საკუთარ ოჯახში, გაჭირვება უბრალოდ ხელ-ფეხს გიკრავს.

მაიკ ლი ღარიბი და უუფლებო ადამიანების ცხოვრებით თავისი კარიერის დასაწყისშივე დაინტერესდა.

მისი პირველი სურათი "მიმქრალი მომენტები", მისმა თანამოქალაქემ, ცნობილმა ალბერტ ფინიმ დააფინანსა. ფილმის პრემიერა 1971წელს შედგა. კინოსურათი, რომლის სათაურიც შინაარსზე თავად მეტყველებს, საკმაოდ მკაცრი კრიტიკის მიზეზი გახდა. ამან ერთი მხრივ განაპირობა ის, რომ ლიმ მხატვრულ ფილმებზე მუშაობა 17 წლით გადადო და მოღვაწეობა ტელევიზიაში გააგრძელა. თუმცა, მისი ინტერესები აქაც იჩენს თავს: 1977 წელს ბი-ბი-სის და აი-თი-ვის წყალობით, შესაძლებელი გახდა 16 მილიონ მაყურებელზე მეტს, მისი სატელევიზიო სურათი "აბიგაილის დღესასწაული" ეხილა, გროტესკული ამბავი სასამართლო პროცესის შესახებ, რომელიც დაბალი ფენების ინტერესებს უგულებელყოფს. ფილმში მთავარი, კაცს მოწყურებული ვულგარული ქალის როლი მაიკ ლის მეუღლემ და ხშირად მისმა მუზამ ელისონ სთიდმენმა შეასრულა. (20 წლიანი ქორწინების შემდეგ 1996 წელს ისინი ერთმანეთს გაშორდნენ და დღემდე მეგობრებად რჩებიან).

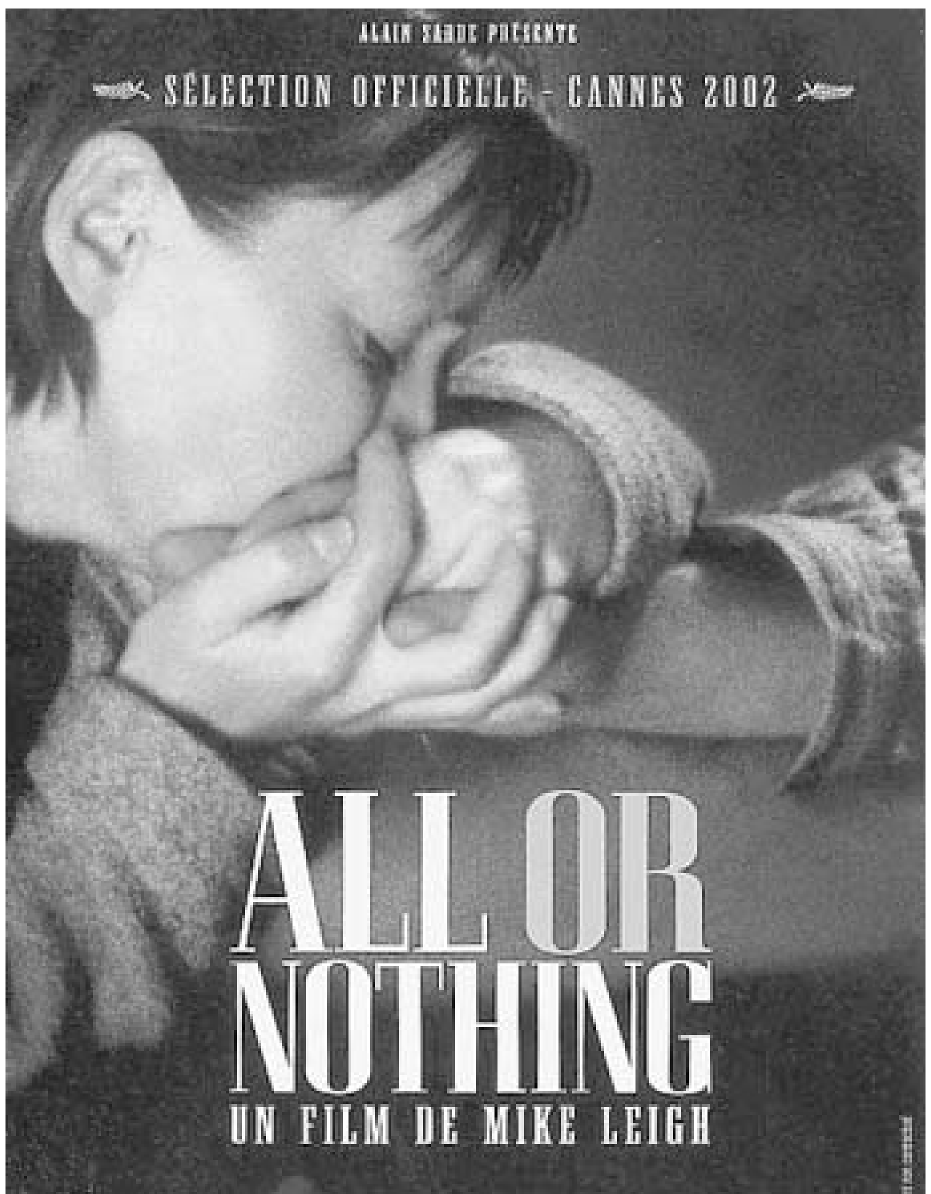

მისი კინოსურათები ყოველდღიურობის არარაობის წარმოჩენაა, რომელიც დიდ დრამაში გადაიზრდება.

ხანგრძლივი პაუზის შემდეგ, 1990 წელს ლი წარმოადგენს ფილმს "ცხოვრება ტკბილია", სადაც ერთი უბრალო ოჯახის ცხოვრებას ხატავს (მთავარ როლს მაიკ ლის ფილმების მუდმივი თანამგზავრი, თიმოთი სფოლი ასრულებს). კინოსურათში წინა პლანზე ადამიანის პირად და პროფესიონალურ ცხოვრებაში უიღბლობაა წამოწეული.

1996 წელს კი კინოსურათით "საიდუმლო და ტყუილები" ლი მაყურებლის და კრიტიკოსების გულებს საბოლოოდ იპყრობს. ფილმი 5 ოსკარზე იყო ნომინირებული, თუმცა ვერც ერთი ვერ აიღო. რაც, ალბათ, კითხვაზე - "ჩახვალთ ოდესმე ჰოლივუდში?" - მაიკ ლის ცივ პასუხს - "არას" განაპირობებს. ამასთან, "ოსკარი" ხომ უმეტესად "მეოცნებე" რეჟისორებს წყალობს და ნაკლებად აინტერესებს მკაცრი რეალობის "პროზაიკოსები", რომლებიც აშიშვლებენ და მძაფრად აკრიტიკებენ რაც შეიძლება მეტი კაპიტალის შეგროვებაზე ორიენტირებულ სისტემას ანუ ბაზარს, რასაც საბოლოოდ თავად "ოსკარის" არსებობაც ემსახურება.

მაიკ ლი, 70-იანებისა და 80-იანი წლებისაგან განსხვავებით უკვე კინოსურათში "შიშვლები" უარს ამბობს ყოველდღიური ცხოვრების საკმაოდ მდორედ აღწერაზე. ღარიბი, "ბომჟის" მაგვარი ჯონი (მთავარ როლში დევიდ ტიულისი) მანჩესტერიდან ლონდონში, მივიწყებული შეყვარებულის საძებრად მიემგზავრება. ლი იმედს არც მაყურებელს და არც გმირს არ უტოვებს: უსახლკაროების და უსახურების სამყაროში, სადაც ერთი დღით ცხოვრობენ, რეჟისორი ცხოვრების უაზრობას კიდევ ერთხელ უსვამს ხაზს. მაგრამ, თითქოს საქმე მათ სოციალურ მდგომარეობაში სულაც არ არის: ჯონის მსგავსად, პარალელური მარშრუტით, მდიდარი ცინიკოსი ჯერემი მგზავრობს და რეალურად ვერც მას წარმოუდგენია სად მიემართება. აქ ყველა ავად არის, ფერმკრთალი და თითქოს დაუბანელია მათი სახეები, მათ სიშიშვლეს კი ადამიანური სითბოს და მორალური ღირებულებების არარსებობა განაპირობებს. უფულობა და ცხოვრების უაზრობა ცალ-ცალკე და ერთად სურათის არსს განაპირობებს.

"შიშვლებს" გაცილებით დახვეწილი "საიდუმლო და ტყუილები" მოჰყვა, მას კი - "აურზაური" (1999წ.). ვიქტორიანელი კომპოზიტორების, ძმები გილბერტისა და სალივანის ეპიკური ისტორია, რომელმაც ლის საუკეთესო რეჟისურისათვის პრიზები, როგორც ნიუ იორკის კრიტიკოსთა წრის, ისე კინოკრიტიკოსთა ნაციონალური საზოგადოების მხრიდან მოუტანა.

და "ყველაფერი ან არაფერი", რომელიც, როგორც უკვე აღვნიშნე, კრიტიკოსთა ნაწილმა "საიდუმლო და ტყუილების" ვარიაციად მიიჩნია. ნაწილი კი მისგან მეტს მოელოდა, თუმცა ბევრი მას ინგლისელ ბერგმანსაც კი უწოდებდა. "რა თქმა უნდა, ასაკი მემატება, ეს ფაქტია; ბერდები, ხდები მამა, რაც თითოეულის ცხოვრებაში თავის როლს ასრულებს და არც მე წარმოვადგენ გამონაკლისს. არ ვიცი, შეიძლება სიბერეში მართლაც უფრო რბილი გავხდი. მაგრამ რაც შეეხება უბრალო ადამიანებს, რა შეიძლება იყოს მათზე ბუნებრივი? დედამიწაზე ადამიანთა უდიდესი ნაწილი ნორმალურია და ამას ვერაფერი შეცვლის", - აღნიშნავს ინგლისელი რეჟისორი.

მაიკ ლიმ ამ სურათში ის ახალი ღარიბები წარმოაჩინა, რომელთა პროცენტიც სტატისტიკური მონაცემების მიხედვით ინგლისში არც ისე დიდია, მაგრამ მაინც არსებობს.

ლის სამყარო ძველ ინგლისურ სასტუმრო ოთახს ჰგავს, სადაც შემთხვევითი უგულო საუბრები, ძალადობა, სექსი სიყვარულის გარეშე ის ნორმაა, რომელიც ნორმად არავინ უნდა ჩათვალოს.

"მისი კინოსურათები ყოველდღიურობის არარაობის წარმოჩენაა, რომელიც დიდ დრამაში გადაიზრდება", - აღნიშნავს თიმოთი სფოლი.

ვფიქრობ, ძალზე მნიშვნელოვანია, ის, რომ მაიკ ლის მთავარი პრეროგატივა მისი დამოუკიდებლობა და ავტონომიაა, რის გამოც, თავად ირჩევს მსახიობებს, არასოდეს იყენებს სხვის სცენარებს, რომელიც გადაღების პროცესში წარმოიქმნება. ასეთი დამოკიდებულება ლის ხშირად მმართველობის წინააღმდეგ ამხედრებდა. (მაგალითისთვის, როცა მას საკმარისი სარეპეტიციო დრო არ მისცეს, თავისი ყველა სატელევიზიო და თეატრალური პროექტი მოხსნა). ლის ჯიუტი ხასიათი ხშირად სცენასა და ეკრანზე წარმოდგენილი მისი ნამუშევრებისადმი არაკეთილგანწყობის მიზეზი გამხდარა.

ფილმის სიუჟეტზე მუშაობაში მთელი მისი გადამღები ჯგუფი მონაწილეობს. უამრავ დროს ატარებს მსახიობებთან საუბარში და ხშირად მათი გამოცდილება რაღაცის საფუძველი ხდება. მთელი მისი შემოქმედება ხომ ერთი დიდი იმპროვიზაცია და ექსპერიმენტია.

ლის ურჩევნია შექმნას ვარსკვლავები, ვიდრე უბრალოდ იმუშაოს მათთან.

სთიდმენის, სფოლის, ბრენდა ბლეთინის გარდა, საკუთარ წარმატებას მას უნდა უმადლოდნენ: ოსკაროსანი ჯიმ ბროდბენთი, ლიზ სმიტი, დევიდ ტიულისი.

მაიკ ლი სხვადასხვა ნაუმშევრებში მსახიობებს იშვიათად ცვლის, მასთან მომუშავე ადამიანთა წრე ერთ დიდ ოჯახს ჰგავს, ზოგი დროებით მიდის, შემდეგ ისევ ბრუნდება, ან მათ ოჯახში ახალი წევრი უცაბედად იჭრება ხოლმე. ამ მხრივ საკმაოდ საინტერესოა თავად მაიკ ლის აზრი, როცა ის "ყველაფერზე ან არაფერზე საუბრობს: "არანაირი სცენარი არ მქონდა, ჯერ მსახიობების ძებნა დავიწყე და უკვე შემდეგ გადავწყვიტე როგორ უნდა მოვქცეულიყავი... კასტინგისას, რა თქმა უნდა, ბევრი ახალგაზრდა მოვიდა და აი, უცებ დავინახე ბიჭი და გოგონა, რომლებიც დაძმას ძალიან გავდნენ და შემდეგ, ჩემს ფილმში გახდნენ კიდეც დაძმა, ეს შემოქმედებითი პროცესის ნაწილია. თავისი არსით, მსახიობობა ყველა ადამიანს შეუძლია, რა თქმა უნდა, თუ შესაბამის როლს მოუძებნი. მე რომ ჯერ სცენარი დამეწერა და შემდეგ დამეწყო შემსრულებლების ძებნა, ფილმი სულ სხვა გამოვიდოდა... შენთან, შეიძლება, მსოფლიოს საუკეთესო მსახიობები მუშაობდნენ, მაგრამ საერთო ძალისხმევის გარეშე არაფერი გამოვა. თანამშრომლობა და ურთიერთგაგება აუცილებელია... შეიძლება ითქვას, რომ ჩემს ფილმებში თითქმის ყველა საკუთარ თავს თამაშობს, ისინი თითოეული დიალოგის თანაავტორები ხდებიან, რაც მე სრულიად არ მაშორებს შემოქმედებით პროცესს. მთავარია, რომ პირველი იმპულსი მე მეკუთვნის".

როგორ მოვიპაროთ მილიონი

ნახატებზე მონადირენი

თამარ სუხიშვილი

როდესაც ცნობილ კომედიას - "როგორ მოვიპაროთ მილიონი" ვუყურებთ, ალბათ მაინც ისეთი შთაბეჭდილება გვრჩება, რომ ასეთი რამ მხოლოდ ფილმში შეიძლება მოხდეს. თორემ, როგორ უნდა მოიპარო ქანდაკება მუზეუმიდან, რომელსაც თითქოსდა კარგად გაწვრთნილი დაცვაც ჰყავს და ხმაურიანი სიგნალიზაციაც აქვს დამონტაჟებული. თურმე ყველაფერი ხდება; თანაც არა მარტო ეკრანზე, არამედ ცხოვრებაშიც. ცხოვრებაში კი ყველაფერს არა აქვს ბედნიერი დასასრული. "როგორ მოვიპაროთ მილიონის" გამოსვლამდეც (1966 წ.) და გამოსვლის შემდეგაც მსოფლიო მუზეუმებიდან თუ საცავებიდან პერიოდულად თვალსა და ხელს შუა ქრებოდა და ქრება უნიკალური ექსპონატები. ამ ე.წ. საუკუნის დანაშაულთა დიდი ნაწილი დღემდე გაუხსნელია.

ამასწინათ ნორვეგიის პოლიციას დიდი ჯაფა დაადგა. ის დიდხანს ეძებდა მძარცველებს, რომლებმაც ოსლოში მუნკის მუზეუმიდან მხატვრის ცნობილი ტილო "ყვირილი" მოიპარეს. ეს ყველაფერი გაოგნებულ დამთვალიერებელთა თვალწინ მოხდა, როცა დარბაზში ნიღაბჩამოფარებული მძარცველები შეიჭრნენ, კედლიდან ჩამოხსნეს "ყვირილი" და "მადონა" და გაქრნენ. ნახატები დაახლოებით 60 მილიონ დოლარად იყო შეფასებული.

მუნკის ნახატებზე ნადირობა გაცილებით ადრე დაიწყო. მუნკმა თავისი ცნობილი ნამუშევრის რამდენიმე ვერსია შექმნა. ერთი მათგანი ათი წლის წინ ზამთრის ოლიმპიური თამაშების დროს მოიპარეს ლილეჰამერში. მუზეუმში სიგნალიზაცია კი ჩაირთო, მაგრამ დაცვის თანამშრომლებმა მას რატომღაც ყურადღება არ მიაქციეს. მძარცველებმა კი დაცვას ირონიული სამადლობელი წერილი დაუტოვეს: "გმადლობთ, ცუდი დაცვისათვის." მერე კი ნორვეგიის მთავრობას გამოსასყიდი მოსთხოვეს - 1 მილიონი დოლარი. ხანგრძლივი მოლაპარაკებების შემდეგ მძარცველებმა ნახატი ავტობუსის ერთ-ერთ გაჩერებაზე დატოვეს. ნახატის გატაცების ბრალდებით სამი ადამიანი დააკავეს. მაგრამ "ხელოვნების მოყვარულთა" ყველა მსხვერპლი ასეთი იღბლიანი არ ყოფილა.

გასულ წელს შოტლანდიის ერთ-ერთ სასახლეში დაცული კერძო კოლექციიდან ლეონარდო და ვინჩის "მადონა თითისტარით" მოიპარეს. დანაშაული დღისითმზისით მოხდა, მაშინ როცა სასახლე ტურისტებით იყო სავსე, დაცვის თანამშრომელს ორი მამაკაცი დაესხა თავს. ეს ნახატი საფრანგეთის მეფის, ლუდოვიკო XII-ის სახელმწიფო მდივნის - ფლორიმანდ რობერტეტის დაკვეთა გახლდათ. მასზე მხატვარი 1500-1510 წლებში მუშაობდა. "მადონა თითისტარით" 25-50 მილიონ დოლარად იყო შეფასებული. მძარცველთა შესახებ ინფორმაციის მოწოდებისა და ნახატის ადგილსამყოფელის გაგებისათვის სოლიდური თანხა დააწესეს, მაგრამ ძიებას შედეგი არ გამოუღია.

XX საუკუნის სამოციან წლებში ლონდონში უმუშევარმა მძღოლმა კემპტონ ბანტონმა დანაშაული აღიარა და სასამართლოს უამბო, თუ როგორ გადაძვრა ფანჯრიდან ლონდონის ეროვნულ გალერეაში ყოველგვარი დაბრკოლების გარეშე და იქიდან გოიას შედევრი - ჰერცოგ ველინგტონის პორტრეტი გამოიტანა. ეს იყო 1961 წელს. როგორც გაირკვა, ბანტონს საქველმოქმედო მიზნები ამოძრავებდა; სურდა, ამ ნახატის გაყიდვით მიღებული თანხით ღარიბ ბრიტანელებს დახმარებოდა და მათთვის სატელევიზიო ლიცენზია ეყიდა. ბანტონს სამთვიანი პატიმრობა მიუსაჯეს. თუმცა მოგვიანებით, დამატებითი დოკუმენტების სააშკარაოზე გამოტანის შემდეგ, სხვა

ასე იპარავდნენ მილიონს პიტერ ო`ტული და ოდრი ჰეპბერნი.

ვერსიებიც გაჩნდა და ბანტონის დამნაშავეობა ეჭვქვეშ დადგა.

ყველაზე შოკისმომგვრელი მაინც ლეონარდო და ვინჩის "მონა ლიზას" გატაცება იყო. ეს დანაშაული დაასახელეს კიდეც საუკუნის ერთ-ერთ ყველაზე აშკარა და დაუძინებელ მტრობად ხელოვნების წინააღმდეგ. თუმცა თავად "ჯოკონდას" გამტაცებელი და მისი თაყვანისმცემელი, იტალიელი ვინჩენცო პერუჯა, ასე არ ფიქრობდა. პერუჯა ლუვრში დურგლად მუშაობდა. ერთხელაც, 1911 წლის 22 აგვისტოს, ის მუზეუმის ცარიელ დარბაზში შევიდა, მშვიდად და აუღელვებლად ჩამოხსნა სურათი და სანუკვარი განძიანად უკვალოდ დაიკარგა.

ორი წელი ეძებდნენ "ჯოკონდას". ლუვრის დამთვალიერებელთათვის კი, რა თქმა უნდა, თვალშისაცემი იყო ცარიელი ადგილი კედელზე და ზედ დაფა წარწერით: "მონა ლიზა". 1913 წელს გამტაცებელი იტალიის ერთ-ერთ სასტუმროში დააკავეს. მას თან ჰქონდა ჩემოდანი ორმაგი ძირით, სადაც "ჯოკონდას" მალავდა. ასე დასრულდა "ჯოკონდას" იტალიური ვოიაჟი. 1914 წლის დასაწყისში "ჯოკონდამ" ისევ ლუვრში დაიდო ბინა.

როდესაც პერუჯას ჰკითხეს, ნახატი რატომ მოიპარეო, მან უპასუხა, რომ ლუვრში ისედაც ძალიან ბევრია დიდი იტალიელი ხელოვანების ნამუშევრები და რომ "ჯოკონდა" იტალიას უნდა ეკუთვნოდეს და არა საფრანგეთს.

ირლანდიის ერთ-ერთი უდიდესი ისტორიული მუზეუმი "რასბორო ჰაუზი" ბოლო 25 წლის განმავლობაში ოთხჯერ გახდა ძარცვის მსხვერპლი. ამასთან, ისიც უნდა ითქვას, რომ მუზეუმზე უკანასკნელი თავდასხმა მესამე თავდასხმიდან ორი დღის შემდეგ მოხდა. ამ პერიოდში მუზეუმიდან 45 სურათი გაიტაცეს. ორი ნახატი დააბრუნეს, მაგრამ მერე ისევ გაიტაცეს. "რასბორო ჰაუზი" თავის დროზე სამხრეთაფრიკელი მილიონერის, სერ ალფრედ ბეიტის საგარაკო რეზიდენცია იყო. მან თავისი უნიკალური კოლექცია ირლანდიელ ხალხს დაუტოვა, მაგრამ ირლანდიელებმა მისი სათანადოდ დაცვა ვერ მოახერხეს.

ამერიკის ისტორიაში ბოსტონის 1990 წლის ინციდენტი ყველაზე გახმაურებული შემთხვევა გახლდათ: პოლიციის ფორმებში გამოწყობილმა ორმა მამაკაცმა იზაბელა გარდნერის მუზეუმიდან რემბრანდტის, მონესა და ვერმეერის ნახატები მოიპარეს. ექსპონატთა მთლიანი ღირებულება 300 მილიონ დოლარს შეადგენდა. ძიებამ ამ შემთხვევაშიც ვერაფერი შედეგი გამოიღო. აშშ-ს პოლიციამ 5 მილიონი დოლარი დააწესა მათთვის, ვინც დამნაშავეთა კვალზე დააყენებდა, მაგრამ - ამაოდ.

ბოსტონის გახმაურებული ძარცვიდან ერთი წლის შემდეგ ორი შეიარაღებული ნიღბოსანი ამსტერდამში, ვან გოგის მუზეუმში შეიჭრა და, არც მეტი - არც ნაკლები, 20 ნახატი გაიტანა. თითოეულის ღირებულება დაახლოებით 10 მილიონი დოლარი იყო.

პოლიციის ვერსიით, ერთ-ერთი მძარცველი მუზეუმში შაბათ საღამოს დაიმალა, როცა მუზეუმი დაიკეტა, მან მცველები გაკოჭა და ორ თანამზრახველს კარი გაუღო. მაგრამ ამ შემთხვევაში ნამდვილი სასწაული მოხდა. ძარცვიდან ერთი საათის შემდეგ გამტაცებლების მიერ მიტოვებულ მანქანაში ყველა ნამუშევარი იპოვეს. თუმცა დღემდე ამოუხსნელია ის ფაქტი, თუ რამ აიძულა ნიღბოსნები, ნაძარცვი მიეტოვებინათ და უგზოუკვლოდ გადაკარგულიყვნენ. თუმცა მუზეუმისთვის ამას მნიშვნელობა არ ჰქონდა; მთავარია, ნახატები დაიბრუნეს.

2000 წელს სტოკჰოლმში, შვედეთის ეროვნულ მუზეუმში, რევოლვერებითა და ავტომატებით შეიარაღებული სამი ადამიანი შეიჭრა და სამი ნახატი ჩამოხსნა: რემბრანდტის ავტოპორტრეტი და რენუარის ორი ნამუშევარი. მათი საერთო ღირებულება 30 მილიონი დოლარი იყო. ეს დანაშაული მათ უამრავი დამთვალიერებლის თვალწინ ჩაიდინეს. მუზეუმის სტუმრები პირდაღებულნი უყურებდნენ, თუ როგორ ხსნიდნენ ნიღბოსნები ტილოებს. სანამ ვინმე აზრზე მოვიდოდა, მძარცველები უკვე გარეთ იყვნენ. ისინი კატერზე გადავიდნენ და ღამის წყვდიადს შეაფარეს თავი. დიდხანს ეძებდა პოლიცია დამნაშავეებს, ხმელეთზეც, წყალშიც. ბოლოს მათ კვალს მაინც მიაგნო. ამ დანაშაულში მონაწილეობისათვის რვა ადამიანი დააკავეს. თითოეულს ექვსი წლითა და ექვსი თვით თავისუფლების აღკვეთა მიუსაჯეს.

პარაგვაის ხელოვნების ეროვნული მუზეუმის მძარცველები განსაკუთრებით გონებამახვილნი აღმოჩნდნენ. თუმცა ამ გონებამახვილობამ ისინი ციხისგან ვერ იხსნა. 2002 წელს პოლიციამ მიაკვლია გვირაბს, რომელიც მუზეუმს პირდაპირ ერთ-ერთ მაღაზიასთან აკავშირებდა. "ხელოვნების მოყვარულნი" ამ გვირაბს მთელი ორი თვის განმავლობაში თხრიდნენ. "ნადავლი" ამად ნამდვილად ღირდა. მოპარული ნახატები, რომლებზეც დამნაშავენი დიდ იმედებს ამყარებდნენ, დროებითი ექსპოზიციის ნაწილი იყო და მათი ღირებულება 500 ათას დოლარს შეადგენდა.

გასულ წელს მანჩესტერში "უიტუორტის" გალერეიდან სამი ტილო გაქრა - ვან გოგი, პიკასო და გოგენი. მათი საერთო ღირებულება 8 მილიონი დოლარი იყო. ამ ისტორიას კეთილი და უჩვეულო დასასრული ჰქონდა. სამივე ნახატს მეორე დღესვე მიაკვლიეს გალერეის სიახლოვეს, ერთ-ერთი საზოგადოებრივი ტუალეტის უკან. ნახატები მილში იყო შეჩურთული. იქვე იპოვეს გამაფრთხილებელი წერილიც: ჩვენი მიზანი იყო დაგვემტკიცებინა, რომ მუზეუმი სათანადოდ არაა დაცული, - ნათქვამი იყო წერილში. ისე, დროდადრო ასეთი გაფრთხილებები ურიგო არ უნდა იყოს, თუმცა გაფრთხილების ფორმაზე რა მოგახსენოთ. ამ შემთხვევაში მთავარია, რომ ყველაფერი კარგად დამთავრდა. როგორც ჩანს, ზოგჯერ ხელოვნების ნიმუშებზე მონადირეთა შორისაც გამოერევიან ხოლმე ნამდვილი ხელოვნების მოყვარულები.

ფეხბურთი

ეშმაკუნა რუნი

ამიერიდან რუნი "მანჩესტერელია".

სამშაბათს ინგლისის "მანჩესტერ იუნაიტედის" პრესსამსახურმა ოფიციალურად გამოაცხადა ინგლისის ნაკრების ფორვარდის უეინ რუნის შეძენის თაობაზე. ლივერპულის "ევერტონიდან" ფეხბურთელის გადაბირება ფერგიუსონის გუნდს 45 მილიონი დოლარი დაუჯდა.

პრინციპში, ის რომ ღარიბი "ევერტონი" ვერ შეძლებდა თავისი ვარსკვლავის შენარჩუნებას, უკვე ევროპის ჩემპიონატის შემდეგაც გასაგები იყო. რუნიმ ჩემპიონატი შესანიშნავად ჩაატარა. ფეხბურთელმა მაშინ ოთხ მატჩში ოთხი გოლი გაიტანა. სვენ გორან ერიქსონისგან მიიღო კომპლიმენტი - პელე და გახდა ახალი ინგლისური ავადმყოფობის მიზეზი - "რუნიმანია".

ევროპის ჩემპიონატზე თავის ბოლო მატჩში რუნიმ სერიოზული ტრავმა მიიღო, რის გამოც სრულფასოვან მომზადებას დღესაც ვერ ახერხებს. ამიტომ "ევერტონის" შემადგენლობაში ვარჯიშის ნაცვლად, რუნი ბაჰამის კუნძულებზე სამკურნალოდ გაემართა. რუნიმ თან წაიყვანა მეგობარი გოგონა და ბულვარული პრესის მთელი ლეგიონი.

შვებულებიდან დაბრუნებულმა თავის გუნდს - "ევერტონს" აგრძნობინა, რომ ის ფინანსურ კრიზისში მყოფი გუნდისთვის ძალიან ძვირი სიამოვნებაა. კლუბის საერთო ვალი, სხვადასხვა მონაცემით, 40 მილიონ გირვანქას აღწევს. "ევერტონის" ხელმძღვანელობამ კიდევ ერთხელ გაიბრძოლა. მან გადაწყვიტა, რუნი დაეტოვებინა და ამისთვის თითქოს ფულიც იშოვა.

მსოფლიო პრესამ გაავრცელა ინფორმაცია, რომ რუსმა ბიზნესმენმა ბორის ზინგარევიჩმა, რომელიც ხე-ტყის წარმოებით არის დაკავებული, ლივერპულელებს კლუბის აქციების 40 პროცენტის სანაცვლოდ 20 მილიონი გირვანქა სტერლინგი შესთავაზა. თუმცა, ზინგარევიჩისა თუ "ევერტონის" ხელმძღვანელობის მიზეზით, შეთანხმება ვერ მოხერხდა. როგორც ჩანს, უეინ რუნი ამ მოლაპარაკების შედეგებს ელოდებოდა და, როგორც კი მისი პასუხი შეიტყო, კლუბს ოფიციალურად მიმართა წასვლის შესახებ. ხუთშაბათს ფეხბურთელმა, რომელმაც "ევერტონში" ორი წელი გაატარა და გუნდის ახალი სიმბოლო გახდა, თავისი გადაწყვეტილება ასე ახსნა: "ეს იყო ჩემს ცხოვრებაში ყველაზე რთული გადაწყვეტილება. თუმცა, ვგრძნობ, რომ დადგა დრო, ჩემს საფეხბურთო კარიერაში უფრო შორს წავიდე. ევროპის ჩემპიონატის შემდეგ მივხვდი, რომ ბევრად მაღალ დონეზე შემიძლია თამაში".

რუნიმ განაცხადა, რომ იმედი აქვს, გულშემატკივარი გაუგებს. სატრანსფერო თანხა, რომელსაც მასში გადაიხდიან, გუნდის განვითარებას მოხმარდება. თუმცა, აწ უკვე ყოფილი გუნდის შემადგენლობაში ბოლო საშინაო მატჩმა აჩვენა, რომ გულშემატკივრებმა ყველაფერი ისე ვერ გაიგეს, როგორც ამას რუნი მოელოდა. "ვესტ ბრომვიჩთან" მატჩში ფანები გუნდს იმდენად არ ქომაგობდნენ, რამდენადაც რუნის წყევლიდნენ, რომელიც ტრავმის გამო ჯერ კიდევ ვერ თამაშობს. ამის შემდეგ აშკარა გახდა, რომ ფორვარდი "ევერტონში" აღარ დაბრუნდება.

სამშაბათს კი საბოლოოდ გაირკვა რუნის ახალი სამუშაო ადგილი. სატრანსფერო დერეფნის დახურვამდე ერთი დღით ადრე უეინ რუნი "მანჩესტერ იუნაიტედის" ბაზაზე, კარინგტონში სამედიცინო შემოწმების გასავლელად გამოჩნდა.

მანკუნიანელები ადრეც იყვნენ უეინ რუნის შეძენის უმთავრესი პრეტენდენტები. ამას წინათ მანკუნიანელები მერსისაიდელებს ფეხბურთელში 23,5 მილიონ გირვანქას სთავაზობდნენ. თუმცა, მაშინ "ევერტონმა" რუნის გაყიდვაზე უარი განაცხადა. უცხოური პრესის ცნობით, შეთანხმების საბოლოო თანხამ 25 მილიონი გირვანქა სტერლინგი შეადგინა, რაც თავდაპირველ თანხას რამდენადმე აღემატება.

აღსანიშნავია, რომ რუნის შეძენის სურვილი პირველად "ნიუკასლ იუნაიტედმა" გამოთქვა და ივლისში მან "ევერტონს" 20 მილიონი გირვანქა სტერლინგი შესთავაზა. რაც შეეხება იმას, რომ რუნის ლონდონის "ჩელსის" რუსმა მფლობელმა რომან აბრამოვიჩმა დაადგა თვალი, ეს ხმები ხმებად დარჩა.

მოკლედ, რუნი მანჩესტერშია. ალბათ, ამით ამოიწურება კიდეც წლევანდელი სატრანსფერო სეზონის ყველაზე გახმაურებული შეთანხმებების ნუსხა. რუნი, რომელიც მსოფლიო მასშტაბის ვარსკვლავად ჩამოყალიბდა, ფერგიუსონის გუნდშია, მაგრამ ფაქტია, რომ მას გაუჭირდება. "მანჩესტერ იუნაიტედმა" ხომ "ლიდსიდან" ახლახან შეიძინა ასევე ნიჭიერი ფორვარდი ალან სმიტი, რომელმაც თავის ახალ კლუბში გოლების გატანა უკვე დაიწყო. ამას გარდა, რუუდ ვან ნისტელროი, ოლე გუნარ სოლსკიაერი და ლუის სააც ხომ "მანჩესტერში" ირიცხებიან.

თუმცა, ამის მიუხედავად, პრემიერლიგაში "მანჩესტერ იუნაიტედის" ბოლო მატჩმა დაადასტურა, რომ სერ ალექს ფერგიუსონის გუნდის თავდასხმაში პრობლემები ისევ რჩება. ორშაბათს "მანჩესტერ იუნაიტედი" იძულებული გახდა, რუნის ყოფილ გუნდთან, "ევერტონთან" ნულოვან ფრეს დასჯერებოდა.

TV-სპორტი

ოთხშაბათი. 1 სექტემბერი

НТВ+ФУТБОЛ

07:00 NBA TV - საზაფხულო ლიგა. "PHOENIX SUNS" - "CLEVELAND CAVALIERS"
09:00 09:00-დან 12:00-მდე შესვენება
12:00 თავისუფალი დარტყმა
12:15 ამერიკის თასის საუკეთესო მატჩები. პერუ - ბოლივია
14:00 უკრაინის ჩემპიონატი. "შახტიორი" - "ბორისფენი"
15:45 თავისუფალი დარტყმა
16:00 გერმანიის ჩემპიონატი. მატჩების მიმოხილვა
17:00 რუსეთის ჩემპიონატი. მატჩების მიმოხილვა
18:00 ამერიკის თასის საუკეთესო მატჩები. მექსიკა - ურუგვაი
19:45 თავისუფალი დარტყმა
20:00 სახვალიო ტელეპროგრამა
20:05 ინგლისის ჩემპიონატი. მატჩების მიმოხილვა
21:00 საფრანგეთის ჩემპიონატი. "პსჟ" - "სენტ-ეტიენი"
22:45 თავისუფალი დარტყმა
23:00 ამერიკის თასის საუკეთესო მატჩები. არგენტინა - ეკვადორი
00:45 ესპანეთის ჩემპიონატი. მატჩების მიმოხილვა
01:40 საფრანგეთის ჩემპიონატი. მატჩების მიმოხილვა
02:35 02:35-დან 03:00-მდე შესვენება
03:00 NBA TV - NBA-ს მიმოხილვა
03:30 NBA TV. WNBA-ს ჩემპიონატი. "DETROIT SHOCK" - "PHOENIX MERCURY". პირდაპირი ტრანსლაცია
05:30 NBA TV - სთრითბოლი - Entertainers Basketball Classic

НТВ+СПОРТ

10:00, 13:00 პრესცენტრი
10:20, 20:30 "ოლიმპის შვილები"
10:25, 13:15 "ფორმულის ჰარმონია"
10:45 ჰოკეი. მსოფლიო თასი. გერმანია - შვედეთი
13:35 ჩოგბურთი. აშშ-ის ღია ჩემპიონატი. შესვენებისას (16:00) - პრესცენტრი
18:00 ჰოკეი. მსოფლიო თასი. კანადა - აშშ. შესვენებისას (19:30) - პრესცენტრი
20:35 სახვალიო ტელეპროგრამა
20:45 ჰოკეი. მსოფლიო თასი. ჩეხეთი - შვედეთი. პირდაპირი ტრანსლაცია
23:30 რბოლა გასაბერი ნავებით. "სანკტ პეტერბურგი 24 საათი". პირველი ნაწილი. შესვენებისას (00:00) - ახალი ამბები
00:45 00:45-დან 02:45-მდე შესვენება
02:45 ჰოკეი. მსოფლიო თასი. კანადა - სლოვაკეთი. პირდაპირი ტრანსლაცია

EUROSPORT

10:30 კალათბურთი. ოლიმპიური თამაშები ათენში
12:00 ფეხბურთი. ოლიმპიური თამაშები ათენში
13:00 "ოლიმპიკ ექსტრა". ტელეჟურნალი
13:30 ფეხბურთი. ევროგოლები
14:30 ხელბურთი. ოლიმპიური თამაშები ათენში
16:00 ჩოგბურთი. აშშ-ის ღია ჩემპიონატი
19:00 ჩოგბურთი. აშშ-ის ღია ჩემპიონატი. პირდაპირი ტრანსლაცია
01:45 ახალი ამბები
02:00 ჩოგბურთი. აშშ-ის ღია ჩემპიონატი. პირდაპირი ტრანსლაცია.

რობსონი პენსიაზე გაუშვეს

ბობი რობსონი "ნიუკასლიდან" დაითხოვეს.

პაატა თოთაძე

ინგლისურ პრემიერლიგაში ჯერ მხოლოდ ოთხი ტურია ნათამაშები, მაგრამ ეს დროც საკმარისი აღმოჩნდა იმისთვის, რომ "ნიუკასლის" ხელმძღვანელობას მთავარი მწვრთნელის თანამდებობიდან ბობი რობსონი გაეთავისუფლებინა. ჩემპიონატის სტარტზე ნაჩვენები არადამაკმაყოფილებელი შედეგების გარდა, ეს გადაწყვეტილება ხელმძღვანელობას მწვრთნელსა და ფეხბურთელებს შორის მომხდარმა კონფლიქტმაც მიაღებინა.

არავისთვის საიდუმლო არ არის, თუ რას წარმოადგენს რობსონის ფიგურა ინგლისურ ფეხბურთში. "ნიუკასლში" მუშაობის ხუთი წლის განმავლობაში მან მოახერხა, ლიგაში დარჩენისთვის მებრძოლი კლუბიდან ჩემპიონობის პრეტენდენტი გუნდი შეექმნა. ამ ხუთი წლის განმავლობაში მას იწვევდნენ ინგლისის ნაკრების მწვრთნელად, დედოფალმა კი რაინდის წოდება უბოძა.

და აი, რობსონის ერა მოულოდნელად დასრულდა. ოთხ მატჩში ორი ქულა - ეს ის შედეგია, რომელმაც კლუბის ხელმძღვანელობა აიძულა, ამგვარი გადაწყვეტილება მიიღო. თან, ისიც გასათვალისწინებელია, რომ ამ ოთხ ტურში "ნიუკასლს" პრემიერლიგის არც ერთ გრანდთან არ უთამაშია. არადა, სეზონის დაწყებამდე კლუივერტისა და მილნერის ყიდვის შემდეგ სერ ბობი რობსონი თამამად აცხადებდა, წლეულს ჩემპიონობის რეალური კანდიდატები ვიქნებითო. მისი გათავისუფლების კიდევ ერთი მიზეზი მწვრთნელსა და ფეხბურთელებს შორის დაძაბული ურთიერთობა გახდა. ძირითადი შემადგენლობის რამდენიმე მოთამაშემ მას აშკარად გამოუცხადა ბოიკოტი. კირონ დაიერმა საერთოდ არ ისურვა მოედანზე გასვლა, კრეგ ბელამი კი აცხადებდა, რომ ასეთ პირობებში თამაში შეუძლებელი იყო. ცეცხლზე ნავთი დაასხა იმანაც, რომ რობსონმა ძირითადიდან ამოაგდო "ნიუკასლის" ლეგენდა ალან შირერი.

რამდენიც არ უნდა ვილაპარაკოთ რობსონის გათავისუფლების მიზეზებზე, ფაქტია, რომ "ნიუკასლი" ამჟამად უმწვრთნელოდაა და კლუბის ხელმძღვანელობაც ახალი მწვრთნელის ძიებაშია. რობსონი კი, ალბათ, სამუდამოდ დაასრულებს სამწვრთნელო კარიერას. მას არაერთხელ უთქვამს, რომ "ნიუკასლი" მისი ბოლო სამუშაო ადგილი იქნებოდა. ასე რომ, ამიერიდან, ალბათ, ის მუშაობას დასვენებას ამჯობინებს. არის კიდეც ამის დრო - რობსონი უკვე 71 წლისაა. აღსანიშნავია, რომ მან მშვენივრად იცოდა, "ნიუკასლს" წლეულს დატოვებდა. კლუბის ხელმძღვანელობამ მას აგრძნობინა, რომ კონტრაქტს აღარ გაუგრძელებდა, თუმცა, ამგვარ წასვლას მწვრთნელი ნამდვილად არ ელოდა.

"კლუბი მადლობას უხდის მწვრთნელს იმ სამუშაოსთვის, რომელიც მან გასწია "ნიუკასლში", მაგრამ დგება ხოლმე მომენტი, როცა რაღაცის განახლებაა საჭირო. დღეს ეს მომენტი სამწვრთნელო შტაბში დადგა. კლუბში შექმნილ მდგომარეობაზე დირექტორატმა იზრუნა და გადაწყვიტა, რომ საუკეთესო გამოსავალი მწვრთნელის შეცვლა იყო", - ნათქვამია კლუბის ოფიციალურ განცხადებაში.

ჯერჯერობით არაა გარკვეული, ვინ უთავკაცებს "ნიუკასლს" მომავალში. კანდიდატი სამია: "ლივერპულის" ყოფილი თავკაცი ჟერარ ულიე, სტივ ბრუსი და "ნიუკასლის" ლეგენდა ალან შირერი. შირერი ადრეც ამბობდა, რომ მოთამაშის კარიერის დასრულების შემდეგ შესაძლო იყო, სამწვრთნელო კარიერა დაეწყო. ჰოდა, ჩანს, ეძლევა კიდეც ამის შანსი. ყოველ შემთხვევაში, გულშემატკივართა უმეტესობა სწორედ მას უჭერს მხარს. ჯერი დირექტორატზეა, სადაც, როგორც ამბობენ, შირერს არანაკლები მხარდამჭერი ჰყავს.

"ჯერჯერობით ადრეა რაიმეზე გადაჭრით საუბარი. ყველაფერი ახლო მომავალში გაირკვევა. არ დაგიმალავთ, მწვრთნელობა მინდა, მაგრამ არც იმას დავმალავ, რომ ჯერ ჩემს შესაძლებლობებში უნდა დავრწმუნდე. არ მინდა, მწვრთნელის პოსტზე მხოლოდ იმიტომ მივიდე, რომ ალან შირერი ვარ. მე უნდა გავამართლო ხელმძღვანელობისა და გულშემატკივრის ნდობა. ეს კი, მერწმუნეთ, იოლი ნამდვილად არაა", - განაცხადა შირერმა.

ჩოგბურთი

ჯაზი, შურა, ორი ბუში

სანდრო ნავერიანი

- რაო, რაო, ვინ მოიგოო?

- ვინაო და, ის რომ არისო, დაბალიო, ქაჩალიო, ციგანივით საყურე რომ უკეთიაო, ადრე სომეხი რო ყოფილა, ახლა კი ამერიკელი როაო, აი, იმან მოიგოო.

- და ვის მოუგოო?

- ვისაო და, ვიღაც მაღალი რომააო, ბაკენბარდებიანი და ბლანჟიანიო, გრძელი თმა რო აქვსო და ბევრს რო ყვირისო. აი, იმას მოუგოო. ჰო, ისიც მითხრა, მე მგონი, რობერტა ჰქვიაო, ზუსტად არ ვიციო, მაგრამ ეგრე ეძახდნენ, რობი, რობიო.

- და არ უთქვამს, რა ანგარიშით მოიგოო?

- აბა მე რა ვიციო. ეგეთი არაფერი მინახავსო, ერთ თამაშში სამჯერ მოიგოო: ჯერ შვიდით ექვსიო, მერე ექვსით ოთხიო, მესამე კი აღარ მახსოვსო.

- კიდევ რაო, რა ხდებოდაო?

- რაო და, ისაო, რომა ჯაზებიც იყოო, ვიღაც კენგოლიანი ბარაბანშჩიკებიცო. მერე მიკროფონთან ის კაცი მივიდაო, ამერიკის პრეზიდენტის მამა რომააო, სახელი აღარ მახსოვსო, შვილსაც იგივე ჰქვიაო.

- მაგას იქ რა უნდოდა?

- რა უნდოდა და, ხალხს მიმართა, ჩემ შვილს მიეცითო.

- რაო, კაცო, რა მიეცით ჩემ შვილსო?

- ზუსტად არ ვიციო, მაგრამ მე მგონი, ხმის მიცემაზე ლაპარაკობდაო.

- კიდევ რაო, რა მოხდაო?

- რაო და, ისიც იყოო, ნიუ-იორკის მერიო, არც იმის სახელი მახსოვსო.

- კიდევ, კიდევ, რაო, რა მოხდაო?

- რაო და, სანდრომ მეტი აღარ შემაწუხოსო. ამ ჩოგბურთზე წერა თუ უნდა, თვითონ ჩამოვიდეს ნიუ-იორკშიო, თვითონ უყუროს ამ ჩოგბურთსო და კიდევ ისაო, რომ ბილეთში გადახდილი 50 დოლარი დამიბრუნოსო, თორემ ჩამოვალ მაგ ტიფლისში და თავს გავუტეხავო.

ეს დიალოგი ჩემსა და ჩემ მეგობარ ვასიკო კორკოტაშვილს შორის შედგა. ის კი, ვისი დანაბარებიც ვასიკომ გადმომცა, ჩემი და ვასიკოს მეგობარი შურა იზმაილოვია, რომელიც უკვე ხუთი წელია, ნიუ-იორკში ცხოვრობს და რომელსაც ვთხოვე, **US open**-ის მატჩებს დაესწროს და დამეხმაროს პირველობის სრულფასოვნად გაშუქებაში. ასე რომ, ჩემო კარგებო, აწი აღარაფერი გვიჭირს: ისეთი რა უნდა მოხდეს **US open**-ის კორტებზე, რაც შურას გამოეპარება. ის იქიდან მოგვაწვდის ინფორმაციას, მე აქედან შევეშველები და სოფელიც აშენდება. ისე, ორიოდე სიტყვას შურაზეც გეტყვით, ბოლოს და ბოლოს, მთელი ორი კვირის მანძილზე ჩვენი მეგზური იქნება. შურას, შეიძლება ითქვას, ნიუ-იორკის ყველა ბინადარი უკვე კარგად იცნობს. ერთხელ შურამ და მისმა ქართველმა მეგობრებმა კარაჩ კირკოროვმა და მიხას ხაჯიევმა (ისინიც საქართველოდან არიან წასული, რასაკვირველია, ცუდი დროების გამო) ნიუ-იორკის ცენტრალურ პარკში ცხვარი დაკლეს, გაატყავეს და როცა ხორცის დაჭრა უნდა დაეწყოთ, თავს პოლიცია წამოადგათ. მეორე დღეს "ნიუ-იორკ თაიმსმა" გამოაქვეყნა სტატია სათაურით "უმანკო ბეკეკაზე განხორციელებული ვანდალური აქტი", ქვესათაურად კი - "ვანდალები ჩვენს ხელთ არიან და ვერსად წავლენ". სტატიას შურას მოზრდილი ფოტო ამშვენებდა. შურა, კარაჩი და მიხასა სამი დღის შემდეგ გამოუშვეს. შურამ ფიცი დადო, რომ ცხვარს, თხას და ცხენს ნიუ-იორკის ცენტრალურ პარკში აღარასოდეს არ დაკლავს, არ გაატყავებს, ხორცისგან ჩაქაფულს და ბეწვისგან ნაბადს არ დაიმზადებს. ახლა შურა მეტად საპასუხისმგებლო პოსტზე, ტელევიზიაში მუშაობს: როდესაც მაუწყებლობა მთავრდება, ის პირდაპირ ეთერში შიშინებს. უახლოესი ორი კვირის მანძილზე კიდევ მოგიყვებით მის საგმირო საქმეებს. ახლა კი პირდაპირ საქმეზე გადავიდეთ და, შურას მიერ "ლაივში" ნანახი და მოწოდებული აურაცხელი ინფორმაციის მიუხედავად, მე მაინც გეტყვით, თუ რა ხდებოდა **US open**-ის პირველ დღეს არტურ ეშის სახელობის ცენტრალურ კორტზე, თუმცა, ვფიქრობ, ჩემს მიერ ტელევიზორში ნანახი და მოყოლილი ვერ შეედრება იმას, რაც ზემოთ მოგიყევით.

ტურნირის გახსნას თვით ჯორჯ ბუში უფროსიც დაესწრო.

გახსნის ცერემონიალი დღის სესიის შემდეგ, საღამოს სესიის დაწყების წინ შედგა. გრანდიოზული არაფერი მომხდარა, მით უფრო, რომ ორიოდე კვირის წინ ათენში ისეთი შოუ ვიხილე, პირი დღემდე დაღებული მაქვს.

არტურ ეშის სახელობის ცენტრალურ კორტზე ლათინოამერიკული ბენდი ჯაზურ პარტიებს ლათინურ სტილში ასრულებდა, რაც ეული ინდოელი ტაბლისტის მიერ შესრულებულმა კომპოზიციამ შეცვალა. ამას მოჰყვა წვრილთვალება აზიელის მიერ შესრულებული ბრაგუნი, რომელიც, რაღა თქმა უნდა, დასარტყამ ინსტრუმენტზე შესრულდა. როდესაც მუსიკალური ნომრები დამთავრდა, კინომსახიობმა ლივ შრაიბერმა, რომელსაც ცერემონიალი მიყავდა, ნიუ-იორკის მერს ბლუმბერგს უხმო. ბლუმბერგმა, თავის მხრივ, ათენის ოლიმპიური თამაშები და მისი გამარჯვებულები დიდი პატივით მოიხსენია, რის შემდეგაც ოლიმპიურ ჩემპიონს, ჩილელ ნიკოლას მასუს კორტზე უხმო და გამარჯვება მიულოცა. ამის შემდეგ კი მოხდა ის, რასაც ყველა ელოდა: დღეს ამერიკაში რა ღონისძიებაც არ უნდა იმართებოდეს, ყველგან კერის ან ბუშის საარჩევნო კამპანიაც იგრძნობა. არტურ ეშის სახელობის კორტი ჯორჯ ბუშს უჭერდა მხარს. მიკროფონთან იხმეს ჯორჯ ბუში (უფროსი), რომელმაც ისეთივე მოსაწყენი სიტყვა წარმოთქვა, როგორიც ბლუმბერგმა, თუმცა, ბოლოს დაამატა ის, რაც აუცილებლად უნდა გაეკეთებინა: ხმა მიეცით ჩემ შვილს! პირდაპირ ასე განაცხადა და, სანამ ამბიონიდან ტრიბუნებისკენ გაემართებოდა, დაამატა: ჩემი შვილი ახლა თქვენთან არისო და მოუსვა. შეიძლება ითქვას, ორივე ბუში კორტზე იყო, ოღონდ უმცროსი - დაუსწრებლად. ამის შემდეგ ვიღაც გოგონამ, რომელიც პირველად ვნახე, ამერიკის ჰიმნი შეასრულა და, როგორც იქნა, მატჩიც დაიწყო.

პირველი მატჩი ცენტრალურ კორტზე ქალთა შორის სერენა უილიამსსა და ჩეხ სანდრა კლეინოვას შორის შედგა. შეხვედრის პროგნოზირება არავის გასჭირვებია: ყველა ერთხმად აღიარებდა, რომ სერენას იოლი გამარჯვება უნდა მოეპოვებინა. მატჩი სწორედ ისე დამთავრდა, როგორც სპეციალისტები ვარაუდობდნენ. ჩეხ ჩოგბურთელს ისე ძალიან უხაროდა ყოველი ქულის მოპოვება, რომ ემოციებს ვერ მალავდა. შარშანდელი "უიმბლდონის" შემდეგ სერენა უილიამსი ვერა და ვერ ჩადგა ფორმაში, მუხლის ოპერაციამ მას სრული რვა თვე დააკარგვინა, მაგრამ ათლეტური აღნაგობის ქალბატონმა შეძლო ძალების მობილიზება და გასულ "უიმბლდონზე" ფინალში გააღწია, თუმცა, იქ რუს მარია შარაპოვასთან დამარცხდა. სპეციალისტების აზრით, სერენას მიმდინარე **US open**-ზე გამარჯვების ყველაზე დიდი შანსი აქვს. მთავარია, ტრავმამ არ შეახსენოს თავი. სხვა მხრივ ის დასვენებულია და მოტივაციაც ყველასთან შედარებით დიდი აქვს.

უილიამსის გამარჯვების შემდეგ კორტზე ორი ამერიკელი კაცი გავიდა - ანდრე აგასი და რობი ჯინეპრი. ეს ის ჩოგბურთელები არიან, რომლებიც შურამ ვერ გაარჩია. აი, ის, დაბალი, ქაჩალი და ყოფილი სომეხი აგასია. მაღალი, ბლანჟიანი და ბევრს რომ ყვირის, - ჯინეპრი. არც ამ მატჩს ახლდა ინტრიგა. აგასის გამარჯვებაში ყველა დარწმუნებული იყო. შეხვედრა საკმაოდ საინტერესოდ დაიწყო, უფრო ხნიერმა ამერიკელმა მეტოქის პირველივე მოწოდებაზე გეიმი აიღო და დაწინაურდა, თუმცა, პირველი სეტის ბოლომდე ამ ფორის შერნარჩუნება ვერ შეძლო -ახალგაზრდა თანამემამულეს თავის მოწოდებაზე გეიმი მოაგებინა. შურასაც ასე უთქვამს: ბაკენბარდებიანმა ბურთს დაარტყა, ციგანი ბურთს ვერ დაეწია და ბაკენბარდებიანმა მუშტი შეკრაო, ალბათ, გაუხარდაო. პირველი სეტი აგასიმ ტაიბრეიკში მოიგო.

რობი ჯინეპრისგან ასეთ ძლიერ თამაშს არავინ ელოდა, თავად აგასიც კი. სწორედ ამიტომ ანდრიემ ექსპერიმენტებს არ მიმართა და მეორე სეტში თავიდანვე სამგეიმიანი ფორა მოიპოვა. ანგარიში 4:1 ერთი იყო, როდესაც ჯინეპრიმ თავის მოწოდებაზე გეიმი აიღო. არც აგასის მოწოდებაზე შეშლია რამე და ანგარიში გეიმებში გაათანაბრა 4:4. აი, აქ კი აგასი თითქოს გადაირიაო და მომდევნო ორი გეიმი თავის სასარგებლოდ დაასრულა. სეტებში ანგარიში 2:0 იყო და აგასის გამარჯვებაში ეჭვი არავის შეუტანია. ბებერმა ამერიკელმა იოლად მოიგო მესამე სეტი და მასთან ერთად მატჩიც.

აი, ასე იყო და ასე იქნება ყოველთვის: მე მხოლოდ იმ შეხვედრებზე ვილაპარაკებ, რომლებსაც ტელევიზიით გადმოსცემენ. რაც შეეხება შურა იზმაილოვს, მაგაზე ვერაფერს გეტყვით. მისი შრომისუნარიანობისა და ჩოგბურთისადმი სიყვარულის ამბავი რომ ვიცი, მასალას პირდაპირ მომაყრის და მომაყრის.

მოკლედ, **US open**-მა პირველივე დღეს გამაოცა, ყველაფერი იყო, სულ ყველაფერი: ტაბლა და ჯაზი; კენგოლიანი ლათინოები; ორივე ბუში, ოღონდ დიდი ფიზიკურად, პატარა - სულით და გულით; ლივ შრაიბერი და გოლდბლუმი; ბექსტრითბოისი და მისი გეთ დაუნი; შურა და სხვა მრავალი. ეს მხოლოდ დასაწყისია. აწი ნახეთ თქვენ...

p.s. ირაკლი ლაბაძე ტურნირს გამოემშვიდობა. მიზეზი ისევ ტრავმა იყო.

ოლიმპიადა

ოლიმპიელებს ცირკში უხმობენ

ათენის ოლიმპიური თამაშები დასრულებულია. მედლებიც დარიგებულია. ოლიმპიელებიც შინ არიან, მაგრამ რა იქნება შემდგომ? ეს კითხვა აწუხებთ იმათ, ვინც საკუთარ სპორტულ კარიერას ათენში დაუსვა წერტილი. არჩევანი კი, როგორც ამას BBC ჟურნალისტი ამბობს, არცთუ დიდია. ამ მხრივ, ბუნებრივია, ისინი არიან ორჭოფულ მდგომარეობაში, რომლებსაც ასაკი აღარ უწყობთ ხელს, ამასთან, მომავლის მოსაწყობად არცთუ ისე დიდი არჩევანი აქვთ.

დები მორაესები ცირკშიც მოსინჯავენ ძალებს.

სპორტსმენთათვის მიმზიდველად გამოიყურება მონრეალის Cirque du Soleil-ის (რაც ფრანგულად "მზის ცირკს" ნიშნავს) ვარიანტი. ვარიანტი, რომელიც სპორტული კარიერის შემდგომ დასაქმებაში ეხმარება ათლეტებს, თანაც, ისე, რომ პენსიაშიც საყვარელი საქმით იქნებიან დაკავებულნი.

მონრეალურ ცირკში 600-ზე მეტი არტისტია. აქედან დაახლოებით მესამედს ყოფილი სპორტსმენები შეადგენენ. ყოფილი სპორტსმენებიდან კი 17 ოლიმპიელია. საცირკო შოუ - Cirque du Soleil მსოფლიოში დიდი პოპულარობით სარგებლობს. დასტურად გამოდგება ისიც, რომ მარტო შარშან მონრეალურ ცირკს 7 მილიონი მაყურებელი ჰყავდა.

ისე კი, ცირკს ყოველწლიურად 150 ახალი მსახიობი სჭირდება და შერჩევაზე ცირკის 36 თანამშრომელი მუშაობს. ცირკი მომავალი მსახიობების შერჩევას ოლიმპიადებზე 1996 წლის ატლანტის თამაშებიდან შეუდგა. მაშინ სკაუტებმა ათ ოლიმპიელთან გააფორმეს კონტრაქტი. მაგრამ მარტო ოლიმპიელობაც რომ არაა საკმარისი, ესეც ფაქტია. მოთხოვნათა შორის უმთავრესი კრიტერიუმები სპორტსმენის უზადო ტექნიკა და არტისტული ნიჭია.

მონრეალელი სკაუტები არც ათენის ოლიმპიურ თამაშებს მოჰკლებია. მათი სამიზნე, ძირითადად, შემდეგი დისციპლინები გახლდათ: ქალთა და ვაჟთა ტანვარჯიში, ბატუტზე და წყალში ხტომა და სინქრონული ცურვა.

აი, ისინიც. მონრეალელებს ავსტრალიელი ტანმოვარჯიშე ლიზა სკინერი მოსვლიათ თვალში: "მისგან ბრწყინვალე საჰაერო ტანმოვარჯიშე დადგება", - საკუთარ აზრს გვიზიარებს სკაუტი ფლორენს პოტი.

გარდა ამისა, საცირკო დასს მალე შეავსებენ მოცურავეები - შვეიცარიელი ბელინდა შმიდი და ბრაზილიელი ტყუპები კაროლინა და იზაბელა მორაესები, რომლებმაც, სხვათა შორის, სინქრონულ ცურვაში მე-12 ადგილი დაიკავეს.

Cirque du Soleil-ის ოლიმპიელთა უმეტესობა ამბობს, რომ ამგვარი გარდაქმნა საუკეთესო სპორტსმენებსაც კი უჭირთ. სუზანა ბიანკოს, რომელიც სინქრონულ ცურვაში ოლიმპიური ჩემპიონია, კარგად ახსოვს, თუ როგორ გაუჭირდა თავიდან.

"შეჯიბრებებისას, - გვიხსნის ბიანკო, - იმაზე უნდა გაგვეკეთებინა კონცენტრაცია, რომ ყველა ელემენტი ტექნიკურად სუფთად შეგვესრულებინა. რა თქმა უნდა, ცირკშიც მნიშვნელოვანია ყოველივეს დაცვა, მაგრამ აქ ბევრად მეტი თავისუფლებაა საკუთარი გრძნობებისა თუ ემოციების გამოსახატავად".

და მაინც, სუზანა ბიანკომ ცირკშიც შეინარჩუნა ოლიმპიური სული. თუ ოცნებად ჰქონდა ასპარეზობებისას მაყურებელი ემოციურად დაემუხტა, ახლა ამის საშუალება მას ყოველ საღამოს აქვს.

რაც შეეხება გასამრჯელოს, ირკვევა, რომ ცირკის მსახიობებს არცთუ ბევრს უხდიან - თითოეულ გამოსვლაში სულ 90 კანადურ დოლარს. კვირაში ათი გამოსვლა აქვთ. წელიწადში გამომუშავებული თანხა 45 ათას დოლარს შეადგენს, რაც საშუალო კანადური ხელფასის ტოლფასია. მაგრამ, მეორე მხრივ, სპორტიდან წასვლის შემდეგაც სპორტსმენებს ეძლევათ საშუალება, საყვარელი საქმე აკეთონ.

მარო მაჩხაანელის კუთხე

იმედის გუნდი

არ მოისვენებენო, ხომ მეუბნებოდნენ! აკი არც მოისვენეს. როცა პირველად "ვიღაც ჟურნალისტად" მომიხსენიეს, ვიფიქრე, გული მოიფხანეს და დაწყნარდებიან-მეთქი. მაგრამ ხმა რომ არ გავეცი, ეტყობა, იმედი მიეცათ, ეგ არის, დავაჩმორეთო და გუშინწინ კიდევ მოისურვეს გაგულავება. თან, კარგი ტონიაო, იფიქრეს და ხუმრობაც გაურიეს. რაღა თქმა უნდა, ისეთი, როგორი სპეციალისტებიც არიან. ძალიან "ოსტრი" და ორიგინალური. როგორ ავუხსნა მკითხველს, აი, პაპაჩემის, ესე იგი, ელექტრიფიკაციის დროს საქულასა და გრიქულას ანეკდოტებით რომ ერთობოდნენ, ზუსტად იმ დონის.

თუმცა, ეგ რა ჩემი საქმეა, ვისაც როგორ უნდა და როგორც მოსწონს, ისე ირთობს თავს. მე უფრო "იმედის" ტელეარხზე ხუმრობა-ხუმრობაში გამოთქმული ერთადერთი შენიშვნა მომხვდა ყურს. უფრო ზუსტად კი, თავის გამართლების ერთადერთი მცდელობა, ერთადერთივე არგუმენტით: თურმე მძლეოსნობის ჩვენება დროზე დაუწყიათ, მე კი, დაბრმავებულს, ხუთი დღით დამგვიანებია ნახვა.

აკი მეუბნებოდნენ, არ მოისვენებენო! მაგრამ მოსვენებაც არის და მოსვენებაც. რა თქმა უნდა, პასუხის გაცემაც შეიძლება, მაგრამ ესენი, ტელეკომპანია "იმედის" სპორტულ ჟურნალისტთა გუნდზე მოგახსენებთ (შემდგომში - იმედის გუნდი) ძალაზე არიან - გინდა თუ არა, შეგვხრუკეთო!

ისე, რომელი კოცონი მე ვარ, რა ისეთ სინათლეს ვასხივებ, ეგრე ფარვანასავით რომ მეხვევით. ერთი ჩვეულებრივი გოგო ვარ, ერთი პატარა კუთხე ვითხოვე და დამითმეს. სვეტი კი არა, სწორედ კუთხე ვითხოვე, არავის ეთქვა, პრეტენზიული ვინმეაო.

ზოგი ჭირი მარგებელია. აქამდე ორი-სამი მკითხველი მყავდა. იმედის გუნდისთვის მადლობის მეტი რა მეთქმის, მკითხველი მომიმრავლა. საწყენად ის დამრჩა, ჩემი ნაოფლარითა და ნაჯახირევით სხვა გინდათ გააჯეჯილოთ.

ჰო, სწორედ გუშინწინდელ გადაცემაზე გეუბნებით. ჩემს წერილს პასუხობდით, გვარ-სახელი კი სხვისი ახსენეთ, მაგრამ არა უშავს, ცხელა. გამგები გაიგებს და კიდევ ერთხელ გიხდით მადლობას რეკლამისთვის.

სხვათა შორის, ირაკლი ბერიშვილი ჩვენთან არავინ მოღვაწეობს. ერთ ბერიშვილს კი ვიცნობ, სპორტულ ჟურნალისტთა ასოციაციის პრეზიდენტია, მაგრამ ის კაცი ათენში იყო ჩვენს დელეგაციასთან ერთად, თანაც, ელგუჯა ჰქვია. მაგრამ თუ ირაკლი ბერიაშვილს გულისხმობთ, ეგეთი ნამდვილად არის, ახლა ცოლ-შვილთან ერთად შვებულებაშია. ისე, მაინცდამაინც არც მე მეხატება გულზე, თავიდანვე რაღაც ცუდი თვალით შემხედა, მაგრამ ალალად გთხოვთ, მაგასთან საქმეს ნუ დაიჭერთ. შევარდნაძეებით დაწყებული, რჩეულიშვილებითა და შარაძეებით გაგრძელებული და ლუბათი დამთავრებული, ყველანი გამწარებული ჰყავს სწორედ გაგანია შევარდნაძის ეპოქაში, თანაც, ჩემსავით ერთი პატარა კუთხე კი არ აბარია, უსტაბაშია და თან მთელი სალაყბოსი. მტერი ჩავარდა მაგის და მაგისი ბოდბისხეველი ბიძაშვილის პირში. გატყობთ, გერიდებათ ქალის ოპონენტობა, მაგრამ რას იზამთ, ეგეთი ბედი გქონიათ და, გინდათ, არ გინდათ, მოგიწევთ. დამიჯერეთ, ეგრე ჯობს, ისეთს მაინც არაფერს გეტყვით, მერე სირცხვილით თავი ვერ გამოყოთ ქალაქში.

ახლა კი საქმეზე.

რა თქმა უნდა, ეს ყველაფერი წვრილმანია. მე, მაგალითად, ძალიან გავმხიარულდი, როცა აღმოჩნდა, რომ ერთადერთი პრეტენზია გქონდათ, ყველა დანარჩენი შენიშვნა კი უდრტვინველად მიიღეთ, ზოგი გაითვალისწინეთ კიდეც. ეს იმას ნიშნავს, რომ სავსებით ეთანხმებით ყველა დანარჩენს. მაგალითად, იმას, რომ შეჯიბრებების ჩვენების ხარჯზე სადღეგრძელო-თოქ-შოუები მოაწყვეთ, იმას, რომ არ იცით, როგორ მოიხსენიოთ სახელმწიფო დროშა, იმას, რომ, თუ თქვენივე სიტყვებს ვიხმართ, ვერაფერი გაუგეთ ვერც ბერძნულ-რომაულსა და ვერც თავისუფალი სტილის ჭიდაობებს. თვითაღიარება სასამართლოში მტკიცებულებად არ გამოდგება, თორემ თქვენი ნამდვილად მჯერა. თქვენგან კარგა მოცილებულნი, ტელეეკრანებთან მსხდომნიც კი ვგრძნობდით, რომ აზრზე არ იყავით, რა ხდებოდა საჭიდაო ხალიჩაზე. ცოტა კიდევ ომზარმა გიშველათ, თორემ გულუბრყვილო მაყურებელი მართლა იფიქრებდა, რომ ჩვენს ქულებს სულ მოწინააღმდეგეებს უწერდნენ.

ახლა მთლად ძველი წერილის გამეორება რომ არ გამომივიდეს, ერთ რამესაც ვიტყვი. მაშინ თავი შევიკავე - უხერხულად მომეჩვენა, ამოდენა გამოცდილების მქონე ჟურნალისტებისთვის ჟურნალისტიკის ანაბანა შემეხსენებინა.

"დასწრების ეფექტი", იმედია, გაგიგონიათ. ჩვენ, ასე ვთქვათ, კალმით მოღვაწე ჟურნალისტები ტყავიდან ვძვრებით, რომ რეპორტაჟებში ზემოხსენებულ ეფექტს მივაღწიოთ. თქვენ, ტელეჟურნალისტებს, ეს პრობლემა ღილაკზე თითის დაჭერით შეგიძლიათ გადაწყვიტოთ. არც ნიჭი უნდა ამას, არც ოფლის ღვრა. ის წერილიც სწორედ იმან დამაწერინა, რომ უშუალოდ შეჯიბრების ჩვენების ნაცვლად სადღეგრძელო-თოქ-შოუები მოაწყვეთ სტუდიაში.

აბა, მეტი რა გითხრათ, ცალ-ცალკე ვერ გამოგიწვევთ საპოლემიკოდ, ჯერ ერთი, არ გიცნობთ და მეორეც - მეტისმეტი პატივი იქნება თითოეული თქვენგანისთვის. როგორც ზემოთ შეგპირდით, ისევ ერთად, იმედის გუნდად მოგიხსენიებთ. და რაკიღა გუნდურ პრინციპებს უფრო სცემთ პატივს, - ეს ხელბურთის, წყალბურთისა და ფრენბურთის ორ-ორსაათიანმა რეპორტაჟებმა მაფიქრებინა, - ბარემ გუნდურადვე გადაწყვიტეთ ის, რაც წინა წერილშიც გირჩიეთ. რადგან თვითონვე აღიარებთ, რომ გიჭირთ გარკვევა, იქნებ გარისკოთ და სანამ ახალგაზრდები ხართ, სხვა პროფესიაზე დაიწყოთ ფიქრი. უხერხული და სათაკილო ამაში არაფერია. ჩემთვის თავის დროზე სამედიცინოზე ან კონსერვატორიაში ქუდი რომ შეეგდოთ, გამოსატანად არ შევიდოდი. ერთმა ჭკვიანმა კაცმა ისიც კი თქვა, უნიჭო ადამიანები არ არსებობენ, მთავარია, შესაფერი სფერო მოძებნოო.

დაბოლოს. ისეც ნუ იზამთ, თქვენი სპორტული გადაცემების მაყურებლად მაქციოთ. დამერწმუნეთ, მე, მარო მაჩხაანელმა, გინდა ქართულის თვალსაზრისით, გინდა სპორტული თვალსაზრისით, მიწამ მიყოს პირი, ყოველდღე თუ არა, ორ დღეში ერთხელ მაინც ობოლი მარგალიტი არ ამოვაჩინო! ერთი კი არის. ჩემი და იქნებ სხვისი წერილების წყალობით, ერთიც ვნახოთ და, აჟურში მოიყვანოთ ყველაფერი, ხალხს რაღა ვუყოთ, მარტო "ღამის შოუ" დავუტოვოთ საღადაოდ?

ისლამის ისტორიული შანსები

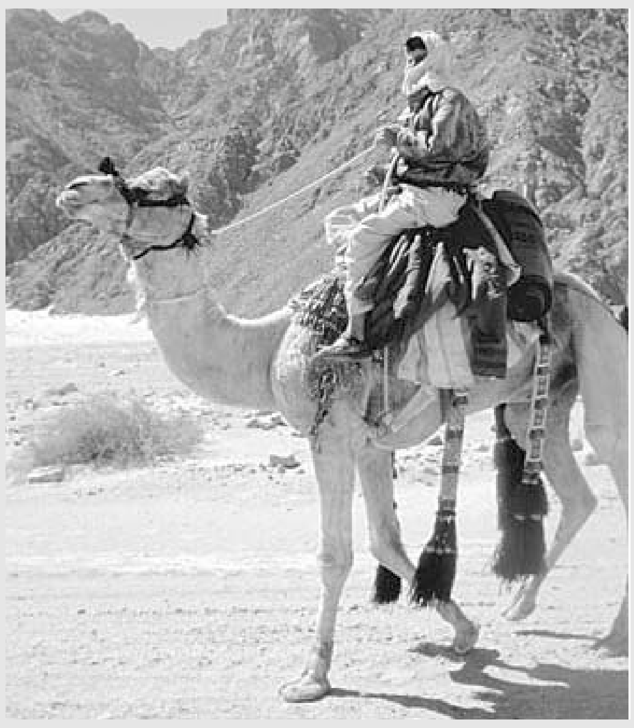

როგორ აეხსნათ ისლამის შემოსევა? ვინ იყვნენ არაბები, რომელთა ბელადად იქცა წინასწარმეტყველი **მოჰამედი**? თუ მოვიხდომებთ პოზიტივისტურ გზას და არაბთა აღზევებას ბუნებრივი პირობებით ავხსნით, წარუმატებლობა გველის: საფრანგეთზე ოთხჯერ უფრო ვრცელი უდაბნო, დღისა და ღამის ტემპერატურათა შორის სამოცდაათგრადუსიანი სხვაობა, იშვიათი და ძნელად მისადგომი წყაროები... ერთი სიტყვით, ექსტრემალური პირობები არა მარტო ცივილიზაციისთვის, არამედ სიცოცხლისათვის. რა პარადოქსულიც არ უნდა ვეჩვენოთ, სწორედ ამ ბუნებრივმა ჯოჯოხეთმა მისცა პირველი ისტორიული შანსი არაბებს, რადგანაც დააკანონა ბუნებრივი გადარჩევა და გამორიცხა სუსტები.

ისლამამდელი პოეტი **შანფარა** წერს: "მე შემიძლია ჩავკეტო ჩემი შიმშილი ჩემი შიგნეულობის ხვეულებში ისევე, როგორც დახელოვნებულ ფეიქარს ჩაუხლართავს ძაფები". ყველა, ვისაც საკუთარი თვალით უნახავს ბედუინის ყოფა, აღიარებს, რომ ეს სრული სიმართლეა. ინგლისელი მკვლევარი, **ლორენსი** გადმოგვცემს, რომ ყმაწვილმა, რომელსაც ცუდად შეეზარდა მკლავი, ხანჯლით გადაისხნა ის, თვითონ გადაბერა და შეიხსნა ძვალი.

გასაგებია, რომ ეს ხალხი ადვილად იპოვიდა ქრისტიანობასთან ბრძოლისა და მასთან ყოველგვარი კომპრომისის საწინააღმდეგო ძალებს. ბედუინის გარემომცველი ბუნება უცვლელი დარჩა. სხვაგან პეიზაჟები დროთა განმავლობაში იცვლებოდა და ადამიანიც ამ ცვლას აყოლილი განიცდიდა ევოლუციას. არაბეთის მარადიულმა უდაბნომ თავისი ბინადარიც უცვლელი დატოვა.

ბედუინი კაცობრიობის წინაშე ორსახოვანია. ერთი მხრივ ის პრიმიტიული არსებაა, რომელშიც რომაელი, ბიზანტიელი ან სპარსი მხოლოდ ველურს ხედავდა და არც დაუშვებდა, რომ მას მსოფლიოს დაპყრობა შეეძლებოდა. მეორე მხრივ კი ეს მეომარია, რომლის სიმამაცეს ვერც რიცხვითი და ვერც სამხედრო უპირატესობით ვერ გატეხავ, თუკი მას შეგნებული აქვს თავისი ბრძოლის მიზანი და მნიშვნელობა.

როცა ისლამმა თავისი ლაშქარი ქვეყნიერების დასაპყრობლად გააგზავნა, ამ მეომრებს სამხედრო გამოცდილება ჰქონდათ. გარემოში, სადაც ხშირად აუცილებელიც კი აკლდათ, ყაჩაღური დარბევა სრულიად ნორმალურ და ზნეობრივად გამართლებულ საქმედ მიიჩნეოდა. რადგან ძალისა და ეშმაკობის ხმარება ორივე მხრიდან ერთნაირად იყო შესაძლებელი, ბრძოლაში საუკეთესო იმარჯვებდა, დამარცხებულს კი ყოველთვის რჩებოდა შურისძიების იმედი და შესაძლებლობა. ერთ მკვლევარს ბედუინმა ასე უთხრა: "კარგი ფორმის აღსადგენად ერთი ან ორი წელი დაგვჭირდება, მანამდე აქლემები გამოგვკვებავენ. რამდენიმე მათგანს გავყიდით, ფინიკებისა და ჭურჭლის საყიდლად. ქალები მალე გაკრეჭენ დარჩენილებს და დღე და ღამე დართავენ და ქსოვენ. რამდენიმე კვირაში ისევ გავშლით კარვებს".

ყურანიც კი შეიცავს საკმაოდ ზუსტ ინსტრუქციებს იმის შესახებ, როგორ უნდა გაინაწილონ ალაფი დარბევის შემდეგ. თუმცა მოჰამედი შეეცადა ამ ადათის გაკეთილშობილებას იმით, რომ ნაწილი აუცილებლად მოწყალებისთვისა და ქველმოქმედებისთვის გაითვალისწინა, მაინც ვერ შეძლო მისი გაკიცხვა ან გაგება მაინც. თუმცა დარბევაც გარკვეულ წესებს ემორჩილებოდა: უპირველეს ყოვლისა, ხელს არ ახლებდნენ ქალებს; მეორე — ინდობდნენ ბავშვების სიცოცხლესა და ღირსებას, რადგან ისინი ძალიან პატარები იყვნენ მამაკაცებთან საბრძოლველად; მესამე — არ ანადგურებდნენ იმას, რისი წაღებაც არ შეეძლოთ. და კიდევ: გაურბოდნენ უაზრო სისხლისღვრას. არაბთა მატიანეებშიც გვხვდება ისეთ ბრძოლათა გადაჭარბებული აღწერა, სადაც ერთმანეთს ურიცხვი ძალები უპირისპირდებოდნენ, დანაკარგი კი სასაცილოდ მცირე იყო.

სიმამაცის მიუხედავად, ბედუინმა კარგად იცოდა, რომ ყოველი მოკლული მოწინააღმდეგე შურისძიებათა ჯაჭვს გამოიწვევდა, სანამ ერთ-ერთი მხარე არ დათანხმდებოდა ფულადი კომპენსაციის მიღებაზე.

ბედუინთა დარბევის მიზანი შემდეგი იყო: მაქსიმალური ალაფი, მაქსიმალური დაუსჯელობა. ამიტომაც მნიშვნელოვანია ელვისებური გადაადგილება, რათა მოულოდნელად დაესხა თავს და ასევე სწრაფად გაექცე დევნას. ამითვე აიხსნება ის საოცარი მზრუნველობა, რომელიც ბედუინთა ცხენებს ხვდათ წილად.

მომთაბარის საყრდენი ოჯახია: აქ დაფასებულია მამაკაცები და არ უყვართ ქალები. მოჰამედმა დაგმო ახალშობილი გოგონების ცოცხლად დამარხვის წესი და მხოლოდ ამის შემდეგ შეწყდა ეს ტრადიცია. და მაინც, ქორწინება ერთადერთი ბერკეტი იყო სისხლის აღების შესაჩერებლად. ამგვარი ქორწინებების შედეგად ოჯახის მოლეკულა ახალ ატომებს იძენდა და შედეგად ჯერ კლანი იქმნებოდა, შემდეგ კი — ტომი. ტომის სათავეში სეიდი ან შეიხი იდგა. ის არანაირად არ ზღუდავდა ოჯახის მამის ავტორიტეტს, ერიდებოდა კიდეც ამას, რომ ტირანის სახელი არ დაბედებოდა. კლანის წევრებს არასოდეს უთქვამთ უარი ინდივიდუალიზმზე, ყოველი მათგანი დამოუკიდებელ პიროვნებად რჩებოდა. მხოლოდ მაშინ, როცა კლანს ერთიანი საფრთხე ემუქრებოდა, კლანური სოლიდარობის შეგნება იჩენდა უპირატესობას.

სწორედ ამგვარ საზოგადოებას ჩაუდგა სათავეში მოჰამედი, რომელსაც არ გააჩნდა არც სამხედრო დიდება და არც ბელადის ავტორიტეტი. დიდი ხნის განმავლობაში მოჰამედის ერთადერთი იარაღი სიტყვა იყო, მაგრამ იქ, სადაც ის ცხოვრობდა, სიტყვას უდიდესი მნიშვნელობა ენიჭებოდა. მომთაბარის ყოფაში სწორედ სიტყვა განსაზღვრავს ცხოვრების რიტმს, თაობათა შორის კავშირს. სიტყვა უდგას სათავეში გენეალოგიათა უსასრულო ჯაჭვებს, რაც ასე ხშირად გვხვდება არაბ ისტორიკოსთა ნაწერებში. წინაპართა სიტყვა — საზოგადოების გზამკვლევია, ტრადიცია კი სიტყვის სიცოცხლის გაგრძელებაა. ამიტომ ბელადის ორატორულ ნიჭს ძალიან დიდი მნიშვნელობა და, რაც მთავარია, ეფექტი ჰქონდა.

სიტყვას არაბი ელოლიავება და ადვილად, თითქმის ბუნებრივად აქცევს პოეზიად. ეს სპონტანური შემოქმედება ავსებს უდაბნოში ხანგრძლივი მოგზაურობების მოსაწყენ სიჩუმეს, პოეტური სიტყვის ეშხს ყველაზე ველური ბედუინებიც გრძნობენ. პოეზიის საბაბი კი ადვილად მოიპოვება: აქლემის ნაბიჯი, მოულოდნელი შეხვედრა, საბრძოლო წარმატება. ამ უკანასკნელის პოეტური აღწერა მართლაც დიდად ფასობდა და თუ ავტორი საქმეს თექვსმეტ წუთზე ნაკლებ დროში ასრულებდა, მას ოქროთი აჯილდოვებდნენ. აქ პოეტი მეომარი იყო, მეომარი კი პოეტი.

ლამის ბრმა სიმამაცისა და სიტყვისადმი სწორუპოვარი მგრძნობელობის ამ უცნაურმა ნაზავმა შექმნა ისლამური ცივილიზაცია მისი საბრძოლო ძლევამოსილებითა და ინტელექტუალური ნაყოფიერებით.

ევროპა და ისლამი

VII საუკუნეში სარკინოზები ჯერ ხმელთაშუა ზღვის აუზს, მერე კი დასავლეთ ევროპას შეესივნენ. ეს ისტორიული ფაქტია, რომლის მნიშვნელობის გასაგებად სასარგებლო იქნებოდა მისი შედარება ბარბაროსთა მიერ რომის იმპერიის დაპყრობასთან. შედარება რომ ძალიან მძიმე და ვრცელი არ გამოვიდეს, მოკლედ ვთქვათ, რომ გერმანელ ტომებთა შემოსევა ერთი მნიშვნელოვანი თვისებით გამოირჩეოდა: ბარბაროსები ქრისტიანდებოდნენ და არსებითად ითქვიფებოდნენ დაპყრობილ ცივილიზაციაში, მის ნაწილად და შემდგომში სრულუფლებიან მატარებლად იქცეოდნენ.

მსგავსს ვერაფერს ვხედავთ არაბთა შემთხვევაში. ეს უკანასკნელნი არასოდეს ათქვეფილან დაპყრობილ ხალხებში და არასოდეს განუცდიათ რომელიმე ცივილიზაციაში ინტეგრირება...

ჯერ ერთი, რომის იმპერიას (როგორც თავის ევროპულ, ასევე ბიზანტიურ ვარიანტში) ისლამის წარმოშობამდე არასოდეს ჰქონია კონტაქტი არაბეთის ნახევარკუნძულთან, არასოდეს განუხილავს ეს ტერიტორია თავის სუსტ წერტილად. ამას თუნდაც ის მოწმობს, რომ ამ მხრიდან დასავლეთის საფორტიფიკაციო ნაგებობები ვერ შეედრება მძლავრ კედლებს, რომლებსაც რომაელები სხვა ადგილებში აგებდნენ, მაგალითად, ბრიტანიაში, ან რაინზე თუ დუნაიზე. ერთი სიტყვით, დასავლეთს ბედუინებისა არ ეშინოდა.

ვერც **მოჰამედის** აქტიურმა ქადაგებამ მიიპყრო განვითარებულ ცივილიზაციათა ყურადღება. სპარსეთს თავი არ შეუწუხებია, დასავლეთს კი არ ესმოდა. უფრო გვიანაც, როცა ისლამური ხანჯალი ბიზანტიის ყელთან სახიფათო სიახლოვეში ათამაშდა, ხალიფას კარზე მომსახურე ქრისტიანი მწერალი, წმ. **იოანე დამასკელი** ისლამს მხოლოდ ერთ-ერთ რიგით მწვალებლობად მიიჩნევდა.

მოჰამედი 632 წელს გარდაიცვალა. ცივილიზებულ მსოფლიოს წარმოდგენაც არ ჰქონდა, რა საშიშროება დაემუქრებოდა მას ორი წლის შემდეგ. თუ გერმანელ ბარბაროსთა მოქმედებები მუდამ იქცევდნენ რომის იმპერატორთა ყურადღებას, 634 წელს ბედუინთა შეტევა ბიზანტიელი ბასილევსებისთვის სრულიად მოულოდნელი აღმოჩნდა. არაბთა სამხედრო წარმატებას სხვა მიზეზიც ჰქონდა: ორი დიდი იმპერია — ბიზანტია და სპარსეთი — ერთმანეთთან გაჭიანურებულ დაპირისპირებაში იყო ჩართული, რომელმაც 627 წელს **ჰერაკლე** კეისრის გამარჯვებით დაგვირგვინდა, მაგრამ გამარჯვება ორივე მხარეს ძალიან ძვირი უჯდება ხოლმე.

სპარსეთთან ბრძოლაში დაპყრობილ ტერიტორიებს ახლა არაბები აცლიდნენ ხელიდან და ჰერაკლე კეისარს (610 - 641) ისღა დარჩენოდა, საკუთარი უძლურებით თავზარდაცემულს ედევნებინა თვალი ახალი და მოულოდნელი მტრის გამარჯვებებისთვის.

არაბთა ერთდროულ თავდასხმას აზიასა და ევროპაზე პრეცედენტები არ გააჩნია. არაბთა ცივილიზაციის ჩამოყალიბება, სისწრაფის მხრივ, შეიძლება შევადაროთ **ატილას**, ან **ჩინგიზ ხანის**, ან **თემურ ლენგის** იმპერიათა წარმოქმნას. მაგრამ ეს უკანასკნელნი თუმც წარმატებულ, მაინც ეფემერულ მოვლენებს წარმოადგენდნენ, მაშინ როცა ისლამის პირველი ტალღის შედეგებმა მსოფლიოზე ხანგრძლიობითა და სიღრმით შეუდარებელი გარდატეხა მოუტანეს. ისლამთან შედარებით ქრისტიანობაც კი ლოკოკინას სიჩქარით ვრცელდებოდა.

არაბთა სამხედრო ძალის წინაშე იმპერიების ტერიტორიული ფენები ქაღალდისაგან აშენებული სახლებივით ინგრეოდა: 634 წელს ბიზანტიელები ტოვებენ იორდანეს დასავლეთ ნაპირს, 635 წელს დამპყრობელს ნებდება დამასკო, 636 წელს არაბები ეპატრონებიან სირიას, 637 წელს მათ კარებს ულებს დასავლეთით იერუსალიმი, აღმოსავლეთით კი მთელი შუამდინარეთი და სპარსეთი. ჰერაკლეს სიკვდილის შემდეგ, 641 წელს სარკინოზები შედიან ეგვიპტის ალექსანდრიაში და მალე მთელი ეგვიპტე მათი ძალაუფლების ქვეშ აღმოჩნდება. ცოტა ხანში ისპობა ჩრდილოეთ აფრიკის კულტურულად ძალიან თავისებური და იმ დროისათვის მნიშვნელოვანი ქრისტიანული სამყარო, რომელმაც ადრე მსოფლიოს ნექტარი **ავგუსტინე ავრელიუსი** და წმინდა **კიპრიანე კართაგენელი** აჩუქა. ქრისტიანული კართაგენის ადგილას წარმოიშობა ისლამური ტუნისი.

ეს ყოველივე მრავალი მიზეზით შეიძლება ავხსნათ: ბიზანტიელთა დაბნეულობა ახალი სამხედრო მეთოდების წინაშე, მართლმადიდებლების ხანგრძლივი უთანხმოება მონოფიზიტებთან და ნესტორიანელებთან, ეგვიპტელი კოპტების უკმაყოფილება ბიზანტიელთა ამპარტავნებით, სპარსეთის სისუსტე... სია შეიძლება გაგრძელდეს, მაგრამ ეს მიზეზები მხოლოდ ზედაპირულ გამარჯვებებს ხსნიან. ბოლო წლების განმავლობაში ჩვენ უკვე საკუთარ გამოცდილებაზე დავრწმუნდით, რომ სამხედრო წარმატება ცოტა რამეს თუ განსაზღვრავს და, **ჟან პოლ სარტრისა** არ იყოს, დეტალური აღწერისას, გამარჯვების გარჩევა დამარცხებისაგან ძალიან ძნელია.

მოყვანილი მიზეზებით შეიძლება არაბთა მოწინააღმდეგის დამარცხება ავხსნათ, ისლამის გამარჯვების ასახსნელად კი ეს არ კმარა. პრობლემა შემდეგნაირად შეიძლება დაისვას: არაბები გერმანელებზე მცირერიცხოვანნი იყვნენ, რატომ არ შეერივნენ ისინი დაპყრობილ უფრო ძლიერ ცივილიზაციებს? პასუხი შემდეგია: უხეში ძალის გარდა, გერმანელებს არაფერი ჰქონდათ, რასაც დამარცხებულ რომაელებს დაუპირისპირებდნენ, არაბები კი ახალი სარწმუნოებით იყვნენ ალტაცებულნი. ამან და მხოლოდ ამან განაპირობა ის, რომ მათი ასიმილირება არ მომხდარა. სხვა მხრივ, არაბებს არაფერი ჰქონდათ გერმანელებისაგან განსხვავებული მათ მიერ დაპყრობილი მაღალცივილიზებულ ქვეყნებთან მიმართებაში.

უფრო მეტიც: არაბებმა გასაოცარი სისწრაფით აითვისეს დამარცხებულთა კულტურული საგანძური. მეცნიერებაში მათი მასწავლებლები ბერძნები გახდნენ, ხელოვნებაში — ბერძნები და სპარსელები. იმ დროს, მუსლიმები არ ყოფილან ფანატიკოსები, მათ არც თავიანთ სარწმუნოებაზე სურდათ ვინმეს მოქცევა...

საერთოდ, უნდა ითქვას, რომ მისიონერობა საკუთრივ ქრისტიანული თვისებაა. მუსლიმები არ ფიქრობდნენ სხვათა მოქცევაზე, მაგრამ მათთვისაც ღმერთი ერთი იყო და ყველანი უნდა დამორჩილებოდნენ ალაჰსა და მისი მოციქულის, მოჰამედის სიტყვას. დამორჩილებოდნენ და არა ეწამათ. ამაზე ოდნავ შეჩერება ნამდვილად ღირს.

ისლამი სიტყვასიტყვით მორჩილებას ნიშნავს, ხოლო მუსლიმი — მორჩილს. ალაჰი ერთია და ლოგიკურია, რომ მის მსახურებს ევალებათ, ურწმუნონი და ურჩნი დაუმორჩილონ მის სიტყვას. კიდევ ერთხელ ვიტყვით, რომ ეს არ ნიშნავს ურჩთა მოქცევას, არამედ მხოლოდ დამორჩილებას. ამ თვალსაზრისით, მეცნიერება და ხელოვნება მხოლოდ ბრძოლაში აღებული ალაფია, რომელსაც მართლმორწმუნე მუსლიმები უკვე ალაჰის სადიდებლად იყენებენ. იგივე აზრი ვრცელდება სახელმწიფო ინსტიტუციებზე, თუ მათი ფუნქციონირება დამპყრობლებისთვის სასარგებლოა.

დაპყრობილი ტერიტორიების სამართავად უკვე აღარ გამოდგება მათი ტომობრივი ადათები და ძველი ჩვევები. ამიტომ ყოველივეს დამარცხებულებისაგან ითვისებენ. ისევე, როგორც გერმანელები, მაგრამ აქ მთავრდება მსგავსება: არაბები თვითონ მართავენ და თვითონ ბატონობენ. ინსტიტუცია, სახელმწიფო დაწესებულება მხოლოდ სამართავი იარაღია, მისი ფლობისაგან ურწმუნოები უნდა განდევნო და მორწმუნეთა ხელში გადასცე. ურწმუნოებმა უნდა იხადონ ხარკი — ამ ბარიერს ვერავინ გადაახტება, მორწმუნეთა და ურწმუნოთა შორის რაიმე შერევა სრულიად დაუშვებელია. გავიხსენოთ რომის დამპყრობი გერმანელი **თეოდორიხი**, რომელიც ცდილობს დამარცხებულებს შეერიოს და თვით ემსახუროს მათ სახელმწიფო კანონებს!

გერმანელების შემთხვევაში გამარჯვებული ელის დამარცხებულის წყალობას, არაბებთან კი საპირისპიროა: დამარცხებული ემორჩილება გამარჯვებულს. აქ ურწმუნო უნდა ემსახუროს ალაჰს და შეისწავლოს წმინდა ენა, რომლითაც დაწერილია ყურანი — ეს ენა კი არაბულია, ანუ დამპყრობლის ენაა. გავიხსენოთ, რომ გამარჯვებული ბარბაროსები თვითონ სწავლობდნენ ლათინურს — დამარცხებულის ენას.

ქრისტიანების იარაღი პროზელიტიზმი იყო: ამ იარაღით იმორჩილებდა სუსტი ძლიერს. რომში იარაღით შემოსულები სულ მალე ჯვრის წინაშე პირქვე დამხობილ მრევლად იქცეოდნენ. არაბების შემთხვევაში კი პირიქით იყო: არავითარი პროზელიტიზმი — ყველა საკუთარ სარწმუნოებას ინარჩუნებდა, მაგრამ უნდა ეღიარებინა გამარჯვებულის სოციალური და პოლიტიკური უპირატესობა. "ღმერთს რომ ენება, — ამბობს ყურანი, — ადამიანებს ერთ ხალხად გააერთიანებდა". ამის შემდეგ კი ტექსტუალურად დაგმობილია ყოველგვარი ძალადობა ცდომილების წინააღმდეგ! მოითხოვება მხოლოდ ალაჰისადმი მორჩილება: დაბალ საფეხურზე მდგომი არსებები გარეგნულად უნდა დამორჩილდნენ ისლამის ნებას, სხვა მათ არ მოეთხოვება. მათ არსებობას იტანენ, მაგრამ ეს ხარკის ფასად უჯდებათ. არაბები არ ებრძვიან სხვის სარწმუნოებას, ისინი უგულებელყოფენ მას.

ხშირად უკვირთ, რომ აბო თბილელი არაბი იყო. არაბი რომ არ ყოფილიყო, მოწამეობა ნამდვილად გაუჭირდებოდა. ის სიკვდილით დასაჯეს არა როგორც ქრისტიანი, არამედ როგორც ისლამის მოღალატე. მუსლიმთა მხრიდან ეს იურიდიული აქტი იყო და არა სარწმუნოებრივი. თვით მოწამის გვამის განადგურებაც მუსლიმთა მხრიდან შემდეგი შინაარსის უწყება იყო ქრისტიანთა მიმართ: "თქვენი მრწამსი დაბრკოლება ვერ იქნება ჩვენი სამართლის აღსრულებისთვის, მაგრამ ვერც ამ უკანასკნელს გამოიყენებთ თქვენს სასარგებლოდ".

ამგვარ ვითარებაში, თუ რომში მახვილით შესული გერმანელი მყისვე რომანიზაციას განიცდის, სარკინოზთა მიერ დაპყრობილი რომაელის ერთადერთი გამოსავალი არაბიზაციაა. და თუმცა დაპყრობილ ტერიტორიებზე ჯერ კიდევ შემორჩენილია ნესტორიანელების, კოპტების და, განსაკუთრებით, ებრაელების მცირერიცხოვანი თემები, ცივილიზებული გარემოს ტრანსფორმაცია მაინც აშკარა და შეუქცევადია. წარსულთან ყოველგვარი კავშირი გაწყვეტილია: ისლამი ყველაფერს შთანთქავს. მისი დამარცხება და თავის შენარჩუნება მხოლოდ ორ შემთხვევაშია შესაძლებელი: თუ ის თვითონ დაუძლურდა ფუფუნებითა და ზედმეტი დახვეწილობით (ასე მოხდა ესპანური რეკონკისტის დროს), ან თუ ზომაზე მეტად არ აინტერესებ, რადგან ყურესა ამას ქვეყნისა იმყოფები.

თანაც თუ ქრისტიანიზაცია სულის გარდაქმნას ნიშნავს, ისლამიზაცია სულისა და სხეულის ერთდროულ ცვლილებას მოასწავებს. აქ მხოლოდ წინადაცვეთა არ იგულისხმება — ხმელთაშუა ზღვის ისლამიზირებულ რეგიონებში სამოქალაქო საზოგადოება რელიგიურ საზოგადოებაზე არანაკლებ შეიცვალა. თვით ხმელთაშუა ზღვაც, რომელსაც რომაელები უწოდებდნენ Mare nostrum (ჩვენი ზღვა) ახლა უკვე ისლამსა და ქრისტიანობას შორის საზღვრად და სადავო არედ იქცა.

ამასობაში კი ისლამი ბერბერთა ტომებშიც ვრცელდება და ჩრდილოეთი აფრიკა განწირულია. მასზეა დამოკიდებული სიცილიისა და იტალიის სიმშვიდე, აქედან ეკვეთებიან არაბები 675 წელს ესპანეთს. ქრისტიანები მტრებს გარეთ ეძებენ: 694 წელს ესპანეთში, მეფე **ეგიკა** ებრაელებს ადანაშაულებს მუსლიმებთან თანამშრომლობაში და მათ წინააღმდეგ რეპრესიებს წარმართავს. ეს ანტისემიტიზმის ერთ-ერთი პირველი გამოვლინებაა ქრისტიანულ ევროპაში, მაგრამ არც იდეოლოგიით და არც მეთოდებით არ განსხვავდება სხვა უფრო გვიანდელი გამოვლინებებისგან. თანაც მათსავით საზიანო აღმოჩნდება ქვეყნისთვის. სწორედ ამ შინაგანი არეულობით სარგებლობენ არაბები და წარმატებით შედიან ქვეყანაში. 710 წელს ტოლედოს მეფე **აკილა** გარბის მაროკოში და მუსლიმებს სთხოვს დახმარებას ჰერცოგ **როდრიგოს** წინააღმდეგ. 711 წელს ბერბერთა შვიდათასიანი ლაშქარი გიბრალტარის სრუტით შედის ესპანეთში და იღებს ტოლედოს. ამის შემდეგ ყველა ესპანური ქალაქი ერთი მეორის მიყოლებით ნებდება დამპყრობელს. 713 წელს ჩრდილოეთ აფრიკის მმართველმა, ვინმე **მუსამ**, ტოლედოში დამასკოს ხალიფას ძალაუფლება გამოაცხადა.

მაგრამ რატომ უნდა შეჩერდნენ ესპანეთში? — და აი, 732 წელს ესპანეთის ამირა, **აბდ არ რახმანი** სამხრეთ საფრანგეთში ილაშქრებს. მას პუატიესთან ამარცხებს ფრანკთა ჯარი **კარლოს მარტელის** სარდლობით. სარკინოზთა შემოსევა ჩერდება. მაგრამ მხოლოდ ბუნებრივი მიზეზებით, მხოლოდ იმიტომ, რომ სადღაც უნდა შეჩერებულიყო. ზუსტად ამის წყალობით შეაჩერეს 1683 წელს ავსტრიის დედაქალაქ ვენასთან ოსმალთა იმპერიის ჯარები. რაც არ უნდა დიდი იყოს, ადამიანთა მიერ შექმნილი ძლიერება, ის ყოველთვის სასრულია.

მაგრამ VII საუკუნეში მუსლიმებმა მეტად მნიშვნელოვანი რამ მოახდინეს, რასაც, ბუნებრივია ვერ აცნობიერებდნენ. არაბთა შემოსევებმა საბოლოოდ გამოაცალა ძალები ბიზანტიის იმპერიას და ამ მომენტიდან მის 1453 წლის საბოლოო დაცემამდე იმპერია მხოლოდ თავდაცვით ომებს აწარმოებდა. მანამდე კი იმპერატორ იუსტინიანეს ძალებით მას უმნიშვნელოვანესი ტერიტორიები ჰქონდა დაპყრობილი იტალიაში. არაბთა შემოსევებთან ერთად ყოველგვარი დასავლური პერსპექტივა წაერთვა ბიზანტიელებს.

ასე გადაურჩა დასავლეთი ბიზანტიური მონსტრის უღელს და ძნელი, მაგრამ საკუთარი გზის დამოუკიდებლად გავლის საშუალება მიიღო. ისლამს დღეს დასავლური ცივილიზაციის შური ახრჩობს: ცოტა ვინმე თუ ფიქრდება იმაზე, რომ დღევანდელი განვითარებული დასავლეთი სწორედ პირველი ისლამური შემოსევის ერთ-ერთი გვერდითი შედეგია. ერთი სიტყვით, არაბული ექსპანსია რომ არა, დღეს ევროპა პეტრემდელი რუსეთის ლათინურენოვანი ვარიანტი იქნებოდა..

ნოდარ ლადარია
ლეილა ბეზარაშვილი

დღევანდელ რომში ეს მუსლიმანური მეჩეთი ძველი დამპყრობლების კი არა, ახალი იმიგრანტული ტალღის ნაყოფია.

არაბული ხმალი - სარკინოზთა შემოსევის სუვენირი.

კინო, როგორც ფეხბურთის სტადიონი

ცხელი ზაფხული ცხელი თემატიკით თანდათან იწურება, ხელოვანთათვის მსოფლიოს ეპიცენტრი ვენეცია ხდება და კანის ფესტივალთან ერთად გატარებული მაისის შემდეგ კიდევ ერთხელ გვახსენდება აზრი, რომ ცხოვრება კინოა.

სკეპტიკოსებს ამ თეორემის დასამტკიცებლად 1-11 სექტემბრის პერიოდი აქვთ მოცემული. ხოლო ისინი, ვინც ეს თეორემა წინდაწინვე აქსიომად მიიღეს, იმავე პერიოდს ყოველგვარი ეჭვებისა და სინდისის ქენჯნის გარეშე მიუძღვნიან კინემატოგრაფს.

მსოფიოს უძველესი კინო-ფესტივალი, ვენეციის ლიდო, ფედერიკო ფელინის, სოფი ლორენის, კლაუდია კარდინალეს და სხვათა გრაციოზული ნაბიჯების ნაკვალევით, კაბების შარი-შურით, მედიდური ღიმილით, აშკარა მინიშნებით ელეგანტურობასა და დახვეწილ ხიბლზე - ასე შეიძლება შეისვას ვენეციის კინო-ზეიმის ტკბილი მოგონებების სადღეგრძელო. მისი აწმყოს ფერებს კი, ძირითადად, ამერიკული პოპ-კულტურა განსაზღვრავს.

იმდენად ძლიერია ჰოლივუდის ექსპანსია გონდოლებიან ქალაქში, რომ "როიტერის" გუშინდელ გამოშვებაში მიმომხილველი წერდა: "კინო-კრიტიკოსთა მოსწრებული შენიშვნის მიხედვით, მსოფლიოს უძველესი კინო-კონკურსის 61-ე გამოშვება "ოსკარის" კამპანიის დაწყებასაც აღნიშნავს".

ასე ფიქრის საფუძველს პუბლიკასაც და კრიტიკოსებსაც თავად ფესტივალის ახალი დირექტორი მარკო მიულერი აძლევს. რამდენიმე ხნის წინ მან განაცხადა: "ყოველ დღეს თავისი "ვარსკვლავის საათი" ექნება. მინდა წლევანდელი ფესტივალი ეკუთვნოდეს მაყურებელს, ხალხს, რომელიც ისე უგულშემატკივრებს რჩეულებს, როგორც ეს სტადიონზე ხდება ხოლმე".

არ ვიცით, ევროპული კინოს წარმომადგენლების აზრი ამ საკითხზე, მაგრამ სტივენ სპილბერგს კი, ცხადია, ჰოლივუდის საწინააღმდეგო არაფერი აქვს. რეჟისორი, რომელიც ვენეციაში საკონკურსო "ტერმინალითა" და კონკურსგარე ანიმაციური ფილმით Shark Tale ჩავა, "კორიერე დელა სერაში" წერს: "იმ დროში ვცხოვრობთ, როცა როგორმე ღიმილის უნარი უნდა შევინარჩუნოთ. ჩვენს მტკივნეულ დროში კი ჰოლივუდურ ფილმებს ჯერაც შეუძლიათ შემამსუბუქებელი ღიმილი მოგვგვარონ".

ფესტივალი, როგორც უკვე მოგახსენეთ, დღეს გაიხსნა და 11 სექტემბრამდე გასტანს. პლუს ამას, 11 სექტემბერი კონკურსზე წარდგენილი რამდენიმე ფილმის მთავარი თემაც იქნება. მათ შორისაა ვიმ ვენდერსის Land of Plenty ("ბარაქიანი მიწა") - ტრაგედიის შემდგომი ამერიკის შესახებ კრიტიკული ნამუშევარი და ანტონია ბირდის "სენაკი ჰამბურგში" - ფილმი 11 სექტემბრის ტერორისტულ აქტებში მონაწილე ტერორისტების შესახებ.

"5-ჯერ 2", ფრანსუა ოზონი: "მინდოდა, სხვანაირად დამენახა სიყვარული... მარტივი ნათქვამია, რომ რუტინა სიყვარულს ანგრევს. მან წყვილის ურთიერთობას მართლაც შეიძლება ავნოს, მაგრამ ყოველდღიურობის გამო ურთიერთობის არევა ზედაპირული სიმპტომი უფროა, რომელიც გაცილებით რთულ მიზეზებს ნიღბავს. მე სწორედ ეს მიზეზები მაინტერესებს."

"Land of Plenty". ვიმ ვენდერსი: "ფილმი ეხება ყველა იმ საკითხს, რომელიც ძალიან აქტუალური იყო ჩემთვის, როგორც ამერიკაში მოღვაწე ევროპელისთვის. სიღარიბე, პარანოია, პატრიოტიზმი – ეს ის თემებია, რომლებიც ამერიკაზე ფიქრისას მახსენდება ხოლმე".

"სენაკი ჰამბურგში", ანტონია ბირდი: "სურათი რეალურად არსებულ ადამიანებსა და რეალურად მომხდარ ფაქტებზეა აგებული. მთელი ძალით შევეცადე, განზე გავმდგარიყავი და მოვლენები ისე შემეფასებინა. მინდა მაყურებელმა იფიქროს და არა განიცადოს".

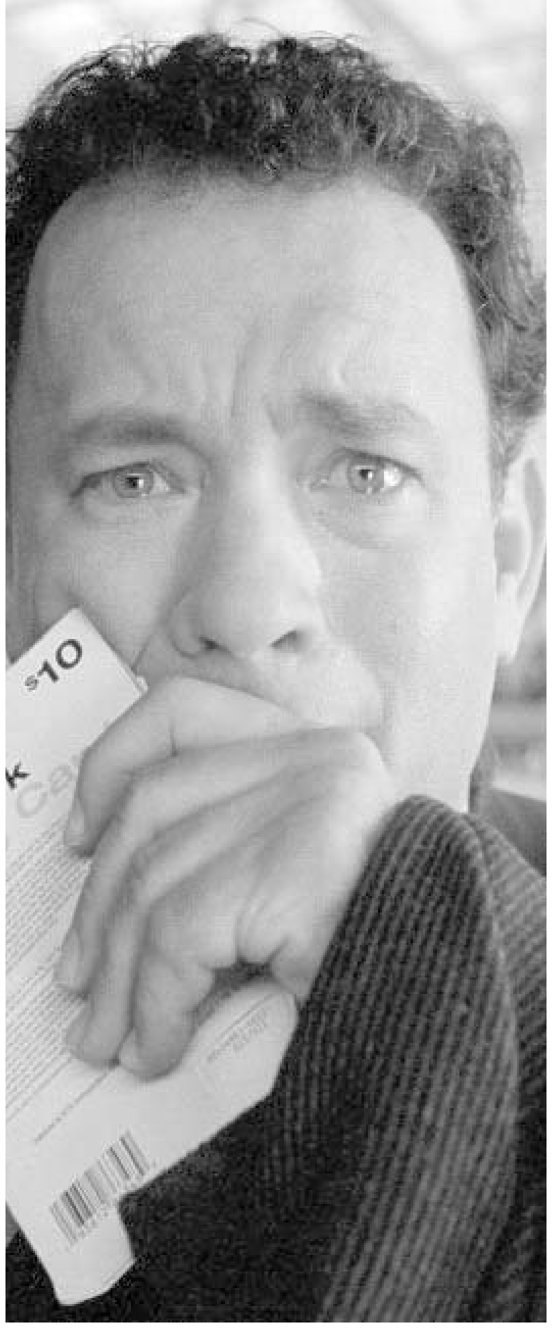

დღეს ვენეციის ფესტივალს სტივენ სპილბერგის რომანტიკული დრამა "ტერმინალი" გახსნის. მთავარ როლს ფილმში ტომ ჰენქსი ასრულებს.

რაც შეეხება გახსნას, ის, როგორც მოსალოდნელი იყო, ამერიკულ აურაში გახლდათ გახვეული. ლენტი ხომ სტივენ სპილბერგის რომანტიკულმა კომედიამ "ტერმინალმა" (ტომ ჰენკსის მონაწილეობით) გახსნა. თუმცა, შემდეგ განწყობის გადახალისებას ფრანსუა ოზონი დაგვპირდა თავისი ახალი საკონკურსო ფილმით. "5-ჯერ 2" მაყურებლის წინაშე, სხვებთან ერთად ხვალ წარსდგება. სპილბერგის დაბრუნება კი ლიდოზე რამდენიმე დღეში შედგება. წმინდა მარკოს სკვერში უჩვენებენ მის ანიმაციურ ფილმს Shark Tale რობერტ დე ნიროს მონაწილეობით - ეს სურათის მსოფლიო პრემიერა იქნება.

ჩასამუხლად არ ეცლებათ არც პაპარაცებს. წითელ ხალიჩაზე გამოჩენილი ნიკოლ კიდმანი, ტომ კრუზი, მერილ სტრიპი, რობერტ დე ნირო, რის უითერსპუნი, ალ პაჩინო, დენზელ ვაშინგტონი და სკარლეტ იოჰანსონი ხომ ყველა პოზაში იქნებიან გადასაღები.

შესაძლოა, სურათი ძალიან ჰოლივუდურად დაგიხატეთ თუმცა, ინტელექტუალური კინოს მოყვარულებმაც არ უნდა გაიტეხონ გული. ბოლოს და ბოლოს, ვენეციაზე წარდგენილი 170 ფილმიდან ამორჩევა ხომ ნამდვილად იქნება შესაძლებელი. კონკურსში მონაწილე 21 ფილმიდან კი გამოარჩევენ ჯონათან გლეიზერის "დაბადებას" ნიკოლ კიდმანის მონაწილეობით, მაიკ ლის და ამოს გიტაის ახალ ნამუშევრებს, იაპონელი რეჟისორის ჰაიაო მიიაძაკის მორიგ ანიმაციურ ფილმს და ოზონის ზემოთ ნახსენებ არითმეტიკას.

ასე რომ, ლენტი გაიჭრა, კინოს სეზონი შემოდგომასთან ერთად დადგა. ვნახოთ, რას შემოგვთავაზებს მსოფლიოს უძველესი კინოფესტივალი ამჯერად.

TV პროგრამა

1 სექტემბერი

რუსთავი - 2

07.30 დილა მშვიდობისა **08.00** "ტელეღიპუცები" **09.40** სერიალი "შეყვარებული ქალები" **11.00** ღამის შოუ დ. გოგიჩაიშვილთან ერთად **12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 02.15** კურიერი **12.20** "დისკავერი" **13.20** მხ. ფილმი "ანგელოზსა და ეშმაკს შორის" **15.25** სერიალი "სასწრაფო" **16.30** სერიალი "ალფი" **17.05** სერიალი "მაშველები" **18.20** "ტელეღიპუცები" **18.55** "დისკავერი" **19.45** სერიალი "შეყვარებული ქალები" **22.00** სერიალი "ქრისტეფორე კოლუმბი" **23.00** სერიალი "სოპრანოს კლანი". **00.00** მხ. ფილმი "ტიტანიკი". მთ. რ-ში: ლეონარდო დი კაპრიო (18)ყ

TV5

06.00, 08.00, 09.00(კანადა) **12.00,** 15.00(ბელგია) **16.00, 18.15, 20.00, 24.00,** 02.00(შვეიცარია), 02.30(აფრიკა), **04.00** TV5-ის საინფორმაციო გადაცემები. **11.00, 14.00, 19.00, 22.00** TV5-ის საინფორმაციო გამოშვებები. **08.30** ტელედილა. **11.05** ზიგზაგ კაფე. მხატვრობა, სკულპტურა და კარნავალი. **14.05** საოცარი მოგზაურობა. ტიპი და ზვიგენები. დოკ. ფილმი. **15.30** ჩემპიონები. დოკ. ფილმი. (გაგრძელება) **18.25** TV5-ის სტუმარი-ქსავიე ლამბრეხტი. **20.25** ოლიმპოს მთა. გამარჯვება ზევსისთვის. დოკ. ფილმი. **24.25** გადაცემა: პირადი და საზოგადოებრივი ცხოვრება. **04.25** ფრანკ რივა. ტელესერიალი.

პირველი არხი

07.30 ალიონი **09.40** მულტსერიალი "დაკარგული სამყარო" **10.10** სერიალი "მორიგი მსხვერპლი" **11.00** "ქიმერიონი" **12.00, 15.00, 20.00, 23.00** მოამბე **12.15** ტელესერიალი "სოლედადი" **13.00** "ნაშუადღევს" **14.00** მოამბე ოსურ ენაზე **14.15** დოკ. ფილმი "მულენ რუჟი" მე-2ს. **15.20** სერიალი "ზაფხულის საიდუმლო" **16.00** მოამბე ინგლისურ ენაზე **16.05** სერიალის გაგრძელება **16.30** დოკ. ფილმი **17.05** მულტსერიალი "დაკარგული სამყარო" **17.25** "მუსიკალური არჩევნები" **18.00** ვესტნიკი **18.20** სერიალი "სენ-ტროპე" **19.05** "იმღერე რამე" **19.40** ბასტი-ბუბუ **21.05** სერიალი "კასანდრა" **22.00** "მიამბეთ თქვენზე"-ნოდარ კაკაბაძე **00.00** მხ. ფილმი "თეთრი დედოფალი" (15)

202

10.00 დებატები (განმ.) **12.00** ვიპ-შოუ და კენო (განმ.) **13.00 - 19.00** ტვ-შოპი **19.00** სერიალი "მუსკულები" (გან.) **19.30** ანიმაციური ფილმი "დარდუბალა" (განმ.) **20.00** ვიპ-შოუ და კენო **21.00** ტვ-შოპი **22.00** სერიალი "მუსკულები" **22.20** ნიკა ქავთარაძის ანეკდოტები **22.30** შიშველი სიმართლე **22.40** მ. მშვილდაძის შოუ **23.00** დებატები 202-ზე

მზე

09.00 "ფარული კამერა" **09.30** "გეპატიჟებათ ბარტ ვულფი" **10.00** სერიალი "ველური მთვარე" **11.00, 13.00, 14.00, 16.00** საინფ. გამოშვება "მზერა" **11.10, 20.50** მინისერიალი "ფანტაზიების კუნძული" **12.00, 21.45** დეტ. სერიალი "ქვეყნის კიდეზე" **13.05** მხ. ფილმი "გამოუსწორებელი მატყუარა" (გ) (ფრენკ მუნიცი) **15.00** სერიალი "მარია ემილია" **16.05** სერიალი "თოვლის დედოფალი" **17.00, 19.00, 20.00** საინფ. გამოშვება "მზერა" **17.20** მულტსერიალი "სქელი ძაღლი მენდოზა" **17.50** "გეპატიჟებათ ბარტ ვულფი" **18.20** "ფარული კამერა" **18.50** სერიალი "ველური მთვარე" **22.45** "ტელეპროცესი. ნოე ჟორდანია" **00.00** მხ. ფილმი "კოტონ-კლუბი" (18) (რ. გირი)

იმედი

07.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00 ქრონიკა **07.15, 11.05, 13.15, 17.20, 01.15** იმედის მელოდიები **08.30** ანიმაციური ფილმი "მითიური მეომრები" **09.10** სერაილი "უკიდურესი ზღვარი" **10.10** სერიალი "ტყუპები" **11.30** ერთხელ ჰოლივუდში **12.10** სერიალი "კლონი" **13.25, 00.45** ტვ-მარკეტი **14.05** სერიალი "ფორტი საგანი" **15.15** სერიალი "დანაშაულებათა საიდუმლოებანი" **17.00, 18.00, 19.00, 21.25, 22.00, 00.30** ქრონიკა **17.25** ანიმაციური ფილმი "მითიური მეომრები" **18.05** სერიალი "ტყუპები" **19.35** სერიალი "კლონი" **20.30** სერიალი "ფორტი საგანი" **21.30** პირველი ნახევარი **23.00** მხ. ფილმი "უიღბლოები" (გ) (პ. რიშარი) იანტის მახვილი" (15)

ОРТ

06.00 **"Доброе утро"**. 09.00, 12.00, 15.00, 18.00 **Новости**. 09.20, 21.30 **Сериал** "УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ". 10.30, 19.00 **Сериал** "КЛОН". 11.30 **Мультсериал "Кошки-мышки"**. 11.40 **Дисней-клуб: "Лило и Стич"**. 12.20 **Маргарита Терехова в фильме** "РАСПИСАНИЕ НА ПОСЛЕЗАВТРА" 14.00 **Сериал** "ЖЕНЩИНЫ В ЛЮБВИ". 15.20 **Комедийный сериал** "АНГЕЛ НА ДОРОГАХ". 16.30 **Док./ детектив. "Осколки "Красного фонаря". Дело 2001 г**. 2**-я с**. 17.00 **"Слабое звено"** 18.20 **"Шутка за шуткой"**. 20.00 **Сериал** "ЧЕРНЫЙ ВОРОН". 21.00, 23.30 **Время**. 22.40 **Спецназ. "Морские львы"**. 23.50 **"Большой хоккей. СССР - Канада"**. 2**-я серия.** 00.20 **"Сканер". "Борьба за выживание".** 00.50 **Док. фильм "Ген и интеллект"**. 01.20 **Майкл Дуглас в остросюжетном фильме** "СВЕТ ВО ТЬМЕ" 03.40 **Тимоти Хаттон в триллере** "ТРЕТЬЯ МИРОВАЯ ВОЙНА"

НТВ

06.00 **"Сегодня утром"**. 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 00.30 **"Сегодня"** 10.20 **"Преступление в стиле "Модерн". "Волчья стая"**. 10.55 **"Женский взгляд" Оксаны Пушкиной**. 11.25 **"Растительная жизнь". Программа Павла Лобкова**. 11.55 **Сериал** "УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ-VI". 13.35 **Сериал** "ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА". 14.30 **Сериал** "МЕСТО ПОД СОЛНЦЕМ". 15.35 **Криминальная Россия**. 16.20 **Ток-шоу "Принцип домино"**. 17.25 **Сериал** "ТАКСИСТ". 18.35 **Криминальная Россия**. 19.40 **Сериал** "УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ-VI: ЕГО ЗВАЛИ НЕ НИКИТА". 20.50 **Сериал** "МЕСТО ПОД СОЛНЦЕМ". 22.00 **"Страна и мир"** 22.40 **Сериал** "СЕКС В БОЛЬШОМ ГОРОДЕ". 23.15 **Курт Рассел в фильме** "ОГНЕННЫЙ ВИХРЬ" 02.40 **Сериал** "СКОРАЯ ПОМОЩЬ".

იაპონური ხატვა

წინა კროსვორდის პასუხი

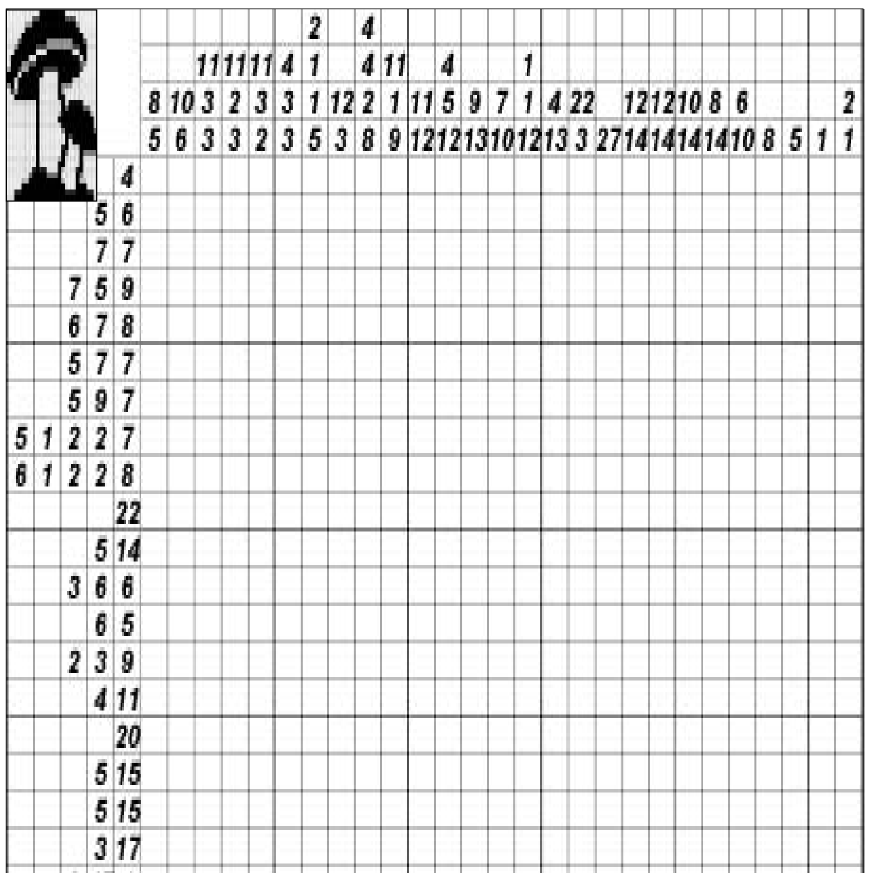

სკანვორდი

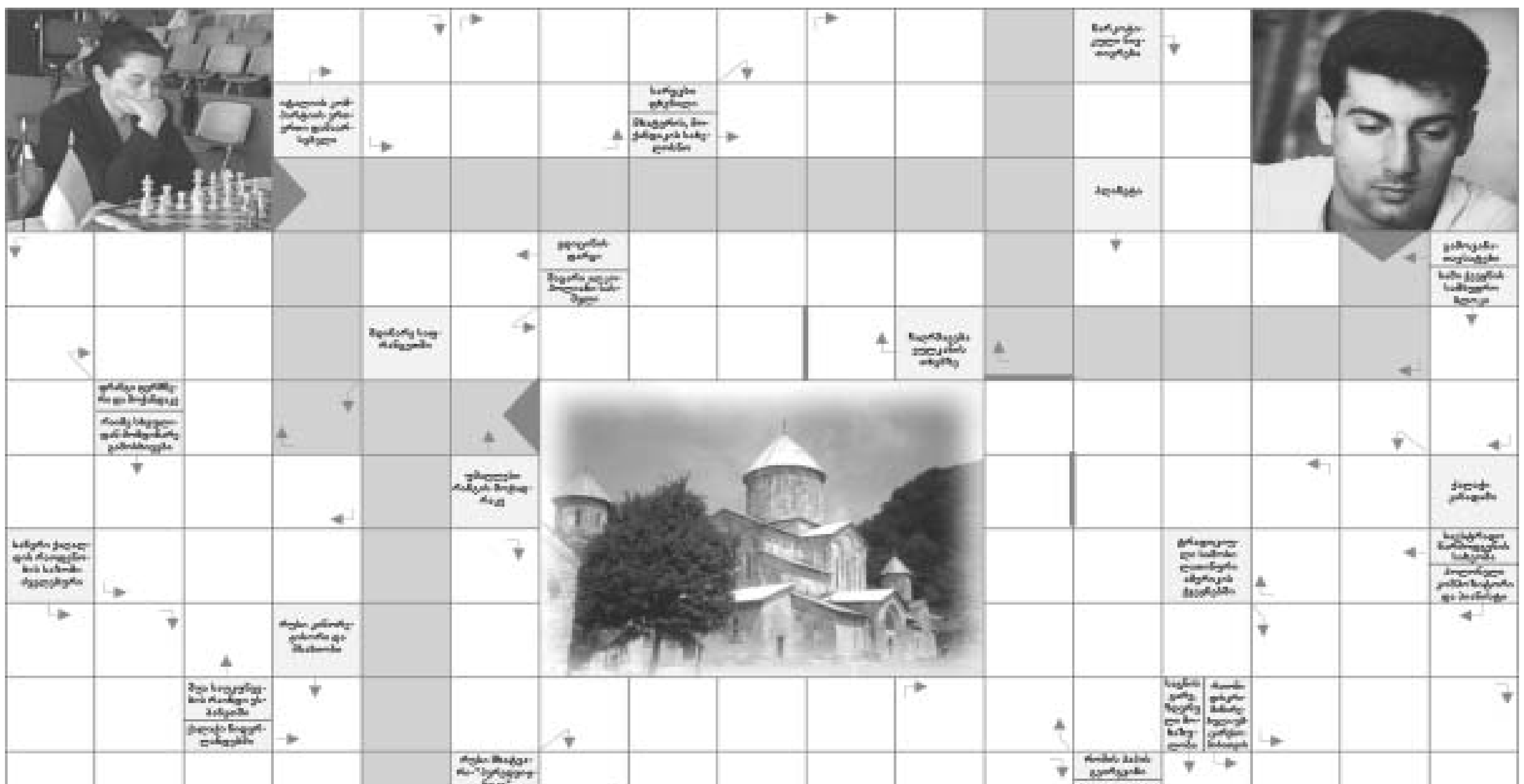

ასეთი ქალია მონიკა ბელუჩი

მიუხედავად იმისა, რომ როლებს ჰოლივუდის ყველაზე წარმატებული პროდიუსერები სთავაზობენ, მონიკა ბელუჩის ლოს ანჯელესში საცხოვრებლად გადასვლა არ სურს. "ამერიკაში მხოლოდ იმ შემთხვევაში ჩავალ, თუ საინტერესო სამუშაოს შემომთავაზებენ," - განუცხადა მსახიობმა ჟურნალ "ჰოლივუდ რიპორტერს". ჰოლივუდში მუშაობისთვის იქ ცხოვრებაა საჭირო, ბელუჩის კი ამის არავითარი სურვილი არ გააჩნია.

წარმოშობით იტალიელი ბელუჩი თავის მეუღლესთან, ფრანგ მსახიობ ვინსენტ კასელთან ერთად პარიზში ცხოვრობს. ამ კაცისგან ის თავის პირველ შვილსაც აჩენს, სავარაუდოდ, ერთი თვის შემდეგ. მონიკა მოჰყვა, რომ მშობიარობამდე რამდენიმე ხნით ადრე ის ვენეციაში, კინოფესტივალზე აპირებს გამგზავრებას, სადაც თავის პარტნიორთან, ვუდი ჰარელსონთან და ამერიკელ რეჟისორ სპაიკ ლისტან ერთად ფილმს "მას ვძულვარ" წარადგენს.

ამ ფილმის გარდა, მომავალ შემოდგომაზე ეკრანებზე მონიკა ბელუჩის მონაწილეობით რამდენიმე ფილმი გამოჩნდება. ოჯახური დრამის შესახებ მოგვითხრობს იტალიელი რეჟისორის, გაბრიელა მუჩინოს ფილმი "არ დამივიწყო, საყვარელო", რომელშიც მონიკას გმირი ქალი თავის ოცნებებს ოჯახურ კეთილდღეობას სწირავს. გარდა ამისა, 40 წლის ბელუჩი თამაშობს ტერი გილიამის ფილმში "ძმები გრიმები" და ენდრიუ ნიკოლის "ომის მბრძანებელში".

იმის შესახებ, თუ როგორ ირჩევს როლებს, მონიკა ჰყვება: "როლი უნდა მომწონდეს. ზოგჯერ დიდი პროდიუსერები მთავაზობენ ხოლმე რაღაცას, მაგრამ ხშირ შემთხვევაში მე ეს როლები გულზე არ მხვდება". მონიკა ბელუჩიმ ახსნა, რომ "ტყეში მოხტუნავე ვამპირს" არასოდეს ითამაშებს.

მონიკა ბელუჩის ვერაფრით გაუგია, რატომ უნდათ მის ამერიკელ კოლეგებს, ბავშვებს ჰგავდნენ, რატომ ეშინიათ მათ იმისა, რომ "ჭეშმარიტი ქალები" იყვნენ. "უამრავი ამერიკელი მსახიობი ქალი და მოდელი უსაშველოდ გამხდარია და ასაკი არა აქვს. შესაძლოა, მე რაღაცა არ მესმის, შესაძლოა, მამაკაცებს ნამდვილი ქალებისა ეშინიათ," - შესჩივლა მან ინტერნეტ-სამსახურს Wenn-ს.

მონიკა თავისი ქალური სხეულით ძალიან ამაყობს და იმედს იტოვებს, რომ მამაკაცებს "გამხდარზე გამხდარი ქალები" არ იზიდავენ. "არა მგონია, ვინმეს მხოლოდ ძვლები და კანი აინტერესებდეს," - ამბობს ის. თავად მონიკას თუ დავუჯერებთ, მას თავისი გარეგნობისთვის მეტისმეტად დიდი მნიშვნელობა არასოდეს მიუნიჭებია და ამაზე "არ უმუშავია". "არ ვვარჯიშობ და გასალამაზებლად ოპერაციას არასოდეს გავიკეთებ," - ამბობს მონიკა, რომელიც თავისი ამერიკელი კოლეგებისგან განსხვავებით "ძალიან ძველმოდურად" მსჯელობს: "როგორც ხედავთ, ჩემთვის მაინც ყველა კარი ღიაა!"

მონიკა თვლის, რომ ნამდვილი ვნებების და სიყვარულის განცდა თუნდაც იმის გამო შეუძლია, რომ იტალიელია. მაგრამ როდესაც "მარტიცას" გადაღებებს იხსენებს, ის აღიარებს, რომ კენი რივზის კოცნა საკმაოდ გაუჭირდა. "ინტიმური სცენები არც ისე იოლია, როგორც შეიძლება გეჩვენოთ. როცა უცხო მამაკაცს ნამდვილად უნდა აკოცო, დიდი კონცენტრაციის უნარი გჭირდება". მაშინაც კი, როცა ეს მამაკაცი კენი რივზია.

ლენონის განახლებული როკ-ენ-როლი

ჯონ ლენონის მიერ 1975 წელს ჩაწერილი კლასიკური როკ-ენ-როლების ალბომი "როკ-ენ-როლი", ხელახლა გამოიცემა. ალბომი, რომლის პროდიუსერიც ლენონი ფილ სპექტორთან ერთად იყო, გაყიდვაში 27 სექტემბრიდან გამოჩნდება. ალბომის ბუკლეტს დართული ექნება იშვიათი ფოტოები.

ახალი გამოცემისთვის დაამატეს კომპოზიციები: To Know Her Is To Love Her და Angel Baby. ასევე, რამდენიმე სიმღერის (Since My Baby Left Me, Just Because) ახლებური ვერსია.

ჯარიმა

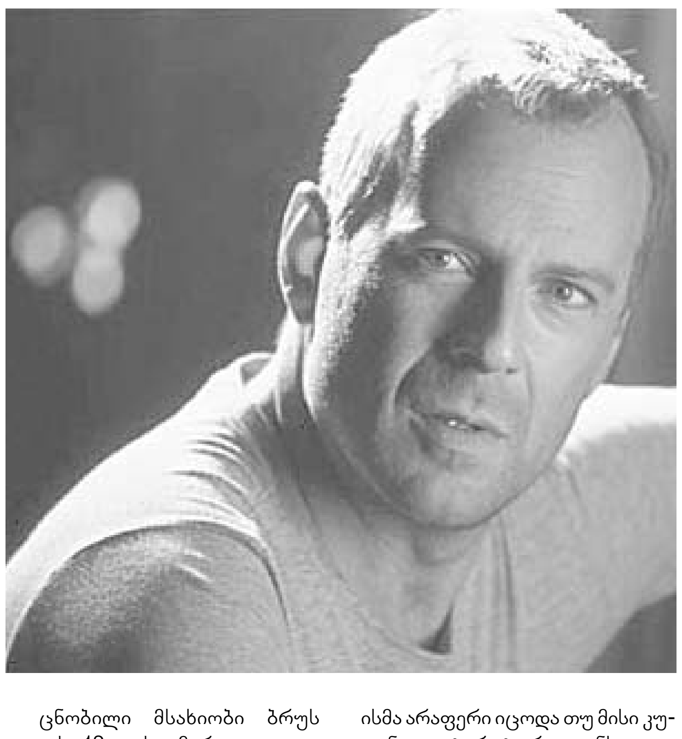

ცნობილი მსახიობი ბრუს უილისი 12 ათასი ამერიკული დოლარით დააჯარიმეს. ვარსკვლავმა ასეთი სასჯელი საკუთარ სახლთან ახლოს მდებარე ჭაობის დაშრობის გამო მიიღო. მართალია, "კერკეტი კაკლის" ადვოკატები ბევრს ამტკიცებდნენ, უილისმა არაფერი იცოდა თუ მისი კუთვნილი ტერიტორია განსაკუთრებული დაცვის ქვეშ იყოო, მაგრამ მსახიობს ამან ვერ უშველა.

აღსანიშნავია, რომ ეს არ არის პირველი შემთხვევა, როდესაც უილისი ეკოლოგიური სამსახურის სანქციებს იღებს.

საინფორმაციო ტექნოლოგიების ცენტრი „მზიური"
გთავაზობთ:
კომპიუტერის შემსწავლელ კურსს თემებით:
- კლავიატურაზე ბეჭდვის ათითითიანი მეთოდი,
- საქმიანი დოკუმენტაციის წარმოება – MS Word,
- აღრიცხვა,ბუღალტრულ-ეკონომიკური ამოცანები – MS Excel.
- ლოკალური ქსელი,ინტერნეტი,ელ-ფოსტა.
- ოპერაციული სისტემა Windows.

ცენტრში მოქმედებს სხვა კურსებიც.
მისამართი: დ.უზნაძის N70 ტელ:29-48-61
ვებ-გვერდი: WWW.mziuri.ge

თქვენი რეკლამა ჩვენს გაზეთში
20-24-04
20-00-24

წამალი "სალხინო"
ქართული ფლორის საოცრება

თუ გაწუხებთ პროსტატიტი, ცისტიტი, ქალური და შარდ-სასქესო ორგანოების დაავადებები; როცა შეიმჩნევა შენელებული და გახშირებული შარდვა, შარდვის დროს წვა, შარდსადენი ხვრელის ბაგეთა მიწებება, სუნი ან გამონადენი; აგრეთვე ტკივილი წელის, გავის ძვლის, თირკმელების არეში; შარდის წვეთ-წვეთად გამოყოფა, მოშარდვის სურვილის დაუკმაყოფილებლობა, როცა ვითარდება სექსუალური მოშლილობა და იმპოტენცია,მიიღეთ წამალი "სალხინო" და ეს პრობლემები მოგეხსნებათ.

"სალხინო" აწესრიგებს კუჭ-ნაწლავის მოქმედებას და ხსნის ტკივილებს.

"სალხინო" გამოიყენება ჩირქოვანი და ჩირქმბადი ინფექციების სამკურნალოდ, ნაღვლის ბუშტის (ქოლეცისტიტი), ჰეპატიტის, გასტრიტის, ნეფრიტის, გინგივიტის, სტომატიტის, ბრონქიტის და სხვა პათოლოგიური დაავადებების დროს. "სალხინო" აქრობს პირის ღრუდან უსიამოვნო სუნს. წამალი "სალხინო" კურნავს სარძევე ჯირკვლების დაავადებებს - მასტოპათიას, მასტიტს. თუ გამოიყენებთ მშობიარობის შემდეგ, აიცილებთ მასტიტს და გაიუმჯობესებთ ბავშვის კვებას საკუთარი რძით.

წამალ "სალხინოს" თვისებები აპრობირებულია და მოწონებულია საქართველოს, რუსეთის, აზერბაიჯანისა და სხვა ქვეყნების ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროების მიერ, იგი რეგისტრირებულია. მიღებული აქვს სახელმწიფო პატენტები და ლიცენზია.

იკითხეთ და შეიძინეთ აფთიაქებში.

წამლის ფასი საქართველოს ტერიტორიაზე სამი (3) დოლარის ეკვივალენტს არ უნდა აღემატებოდეს ლარებში.